

અંક : ૧૪

ઉત્કર્ષ

દી અંકલેશ્વર પ્રોગ્રેસીવ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત

કૌલિજ ઑફ એજ્યુકેશન, ખરોડ

વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સંલગ્ન

તા. અંકલેશ્વર, જી. ભરૂચ.

સ્થાપના : શિક્ષક દિન - ૧૯૯૧

વર્ષ : ૨૦૦૪-૨૦૦૫

કોલેજ ભવન સંગઠ્ય પ્રવેશ કમિટીને પુસ્તક કરતા ઉપવાસુજી શર્મા... સભ્ય દરેકીઓની ઉપસ્થિતિમાં.

નિવૃત્ત આચાર્ય ડૉ. ડી.પી. પટેલનું સન્માન કરતા મુલપૂર્ણ મુલપતિ ડૉ. બી.એ. પરીખ.

ડૉ. ડી.પી. પટેલનું વિદાય સન્માન કરતા કાર્યકારી આચાર્ય ડૉ. પી.આર. મજુર.

પ્રજાસત્તાક દિન ૨૦૦૫ની ઉજવણી પ્રસંગે ઉદ્બોધન કરતા ડૉ. જર્વલ શાહ

રાજ્યપાલ પંચિત શ્રી નવલકિશોર ચાર્માના ઘટ્ટ ફરતે પીએચ.ડી.બી પટેલી ગ્રહણ કરતા પ્રા. શ્રી જયેત શાહ

કોલેજ ક્રિકેટ ટીમ ૨૦૦૪-૨૦૦૫

નવા વરણેસા આચાર્ય ડૉ. પી.જે. રાજ

વિદ્યાર્થી સંગ ૨૦૦૪-૨૦૦૫

અધિકૃત જૂથ, બારેલ

વધુ ફેડ એક્ટર કરનાર ચેટના પટેલ

કોલેજ વોલીબોલ ટીમ ૨૦૦૪-૨૦૦૫

અધિકૃત જૂથ, સુભાસા

સામાન્ય મંત્રી દર્શના બેરાવાલા

અધિકૃત જૂથ, ટાંશલ

૨૦૦૫માં કોલેજ પ્રથમ જાગૃતિ પટેલ

પ્રતિબ્ધી,

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫ ના કોલેજના મુખપત્ર 'ઉત્કર્ષ'
દ્વારા આપને મળતાં જ્ઞાનદની લાગણી અનુભવું છું.

પ્રિ. ડૉ. પ્રદુલસિંહ જે. રાજ
કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડ

• સંપાદકો •

પ્રિ. ડૉ. પ્રદુલસિંહ જે. રાજ

પ્રા. ડૉ. જયંત એ. શાહ (અધ્યક્ષ : મેગેઝીન સમિતિ)
હેતલ જે. કાપડીયા (મંત્રી : મેગેઝીન સમિતિ)
કિરણ એચ. ચૌહાણ (સભ્ય : મેગેઝીન સમિતિ)
હેમાક્ષી એન. સોલંકી (સભ્ય : મેગેઝીન સમિતિ)

ધી અંકલેશ્વર પ્રોગ્રેસીવ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ સંચાલિત
કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડ.

(વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી સંલગ્ન) •
તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ. ફોન : (૦૨૬૪૬) ૨૭૬૧૭૬

॥ योग: कर्मसु कौशलम् ॥
(कर्मभां बुशणता प्राप्त करवी अटवे योग)

दिकेर्ष

• संपादको •

प्रि. डॉ. प्रदुलसिंह जे. राज

प्रा. डॉ. जयंत अ. शाह (अध्यक्ष : मेगेडीन समिति)
हेतल जे. कापडीया (मंत्री : मेगेडीन समिति)
किरण अय. यौहाछा (सल्य : मेगेडीन समिति)
हेभाक्षी अेन. सोलंडी (सल्य : मेगेडीन समिति)

डी अंकलेश्वर प्रोसेरीव अेजयुकेशन ट्रस्ट संयालित
डॉलेज ऑइ अेजयुकेशन, खरोड.

(वीर नर्मट दसिछ गुजरात युनिवर्सिटी संलग्न) •
ता. अंकलेश्वर, जि. लखुय. डोन : (०२५४५) २७५१७५

ક્રમ નં.	લેખનું શીર્ષક	લેખક	પાના નં.
૧.	સંપાદકીય	---	૧
૨.	આચાર્યશ્રીની કલમે	---	૨
૩.	પરિચય : ટૂસ્ટી મંડળ અને સ્ટાફ	---	૩
૪.	વિદ્યાર્થીસંઘ.... વિવિધ સમિતિઓ....	---	૪
૫.	શિક્ષક અને શ્રેષ્ઠત્વનો સાધક	ડૉ. પી. જે. રાજ.	૫
૬.	Communicative Language Teaching.	ડૉ. પી. આર. માર્ટર	૭
૭.	આજના શિક્ષણની દસા અને દિશા.	ડૉ. જે. એ. શાહ	૧૧
૮.	સંબંધ	ડૉ. આર. બી. પટેલ	૧૪
૯.	વ્યવહાર સંબંધ	શ્રીમતી કે. એ. રાઠવા	૧૫
૧૦.	આપણે ક્યાં જઈ રહ્યા છીએ ?	કિરણ ચૌહાણ	૧૭
૧૧.	મારા મતે સાચી કેળવણી	દર્શના બેરાવાલા	૧૯
૧૨.	હું પરિવર્તનશીલ શિક્ષક બનીશ	મુકેશ ગોયાણી	૨૦
૧૩.	શૈક્ષણિક સફરના સંસ્મરણો	દિપ્તી ટેલર	૨૧
૧૪.	પ્રથમ ભારતીય મહિલા અવકાશયાત્રી : કલ્પના ચાવલા	સંધ્યા સોલંકી	૨૪
૧૫.	ધર્મ અને વિજ્ઞાન	નેહલ મહેતા	૨૬
૧૬.	જીવનમાં સફળતાના સોપાનો	ઉપેન્દ્ર પટેલ	૨૮
૧૭.	કૃષ્ણની વચનબદ્ધતા	મેઘના વર્મા	૩૦
૧૮.	કેળવણી કહે છે	દિપલ પંડયા	૩૦
૧૯.	કાલેજ જતાં સંતાનોના માત-પિતાને એક મુલ્લો પત્ર	હેતલ કાપડીયા	૩૧
૨૦.	અજબ અજાયબીઓ	મનિષા કોટેયા	૩૬
૨૧.	શિક્ષણ વ્યવસાયમાં વાંચનનું મહત્ત્વ	ડૉ. શરીફાબહેન વીજળીવાલા	૩૮
૨૨.	ગ્રામીણ શિક્ષણ વિકાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં	ડૉ. દિલીપ શાહ	૩૯
૨૨.	વિવિધ સમિતિઓનો અહેવાલ	---	૪૦
૨૩.	વીતલા વર્ષ : ૨૦૦૪-૦૫ની વિશિષ્ટ પ્રવૃત્તિઓની ઝાંખી	---	૪૩
૨૪.	કાલેજ પરિણામ	---	૪૫
૨૫.	અમે સંદેવ ઋણી રહીશું	---	૪૬
૨૬.	પ્રશિક્ષણાર્થી સંપર્ક સેતુ : ૨૦૦૪-૨૦૦૫	---	૪૮
૨૭.	ઉત્કર્ષ કંઠના સહયોગીઓ	---	૫૩

સંપાદકની કલમે

....વિગત નોંધાવવા

કૉલેજ ઓફ એજ્યુકેશન-ખરોડ પરિવારના પ્રાધ્યાપક ગણ, કર્મચારી પણ અને પ્રશિક્ષણાર્થીગણના ચિંતન, મનન અને સર્જનાત્મકતાને વાચા આપતા સંસ્થાના મુખપત્ર "ઉત્કર્ષ" દ્વારા આપને મળતાં હર્ષની લાગણી અનુભવીએ છીએ.

૧૯૯૧ ના શિક્ષકદિનથી પ્રારંભાયેલી કૉલેજ ઓફ એજ્યુકેશન-ખરોડ ક્રમશઃ વિકસતી રહી સમયાના વહેણની સાથે ઘેઘૂર વડલો બની લહેરાતી રહી છે આ વડલાને દરેક વર્ષે નવાં પાલો ફુટતાં જાય છે.

કૉલેજને પોતાનું નવું ભવન આઠ એકર જમીન સાથે મળ્યું છે. ૨૦૦૪-૨૦૦૫નું શૈક્ષણિક વર્ષ નવા ભવનના ખોળામાં જ વિત્યું. ઈન્દિરા ગાંધી ઓપન યુનિવર્સિટીના બી.એડ. અભ્યાસક્રમ સેન્ટર તરીકે બીજા વર્ષની કામગીરી પણ યશસ્વી રહી છે.

૨૦૦૪-૨૦૦૫ના વર્ષમાં સંસ્થાએ કરેલી વિકાસ કૃતિની ઝાંખી આપને કરાવવાના હેતુથી પ્રાધ્યાપકો, કર્મચારીઓ અને પ્રશિક્ષણાર્થીઓની ચિંતનશક્તિ, સર્જનશીલતા અને લેખન અભિવ્યક્તિ વિકસાવવાના હેતુથી અને જાહેરાતને માધ્યમ રાખી શૈક્ષણિક પ્રવૃત્તિઓ માટે ઈકડાં એકંત્ર કરવાના હેતુથી સંસ્થાના મુખપત્ર "ઉત્કર્ષ" નું પ્રકાશન એમ દર વર્ષે હાથે ઘેરીએ છીએ. અમારા "ઉત્કર્ષ" પ્રકાશન પ્રથમમાં જુદા જુદા સમિધનું હવત કરી સહયોગી થનાર, દરેકી મંડળ, કૉલેજ પરિવાર, પ્રશિક્ષણાર્થીઓ, વાલીઓ, જાહેરાત દ્વારા દાન આપનાર શ્રીઓ, કૉલેજના હિતેચ્છુઓ-આમ સૌના યત્નનો સ્વીકાર કરીએ છીએ. મુખપત્રના ઓકર્ષક છાપકામ બદલી માર્કિંગ ઓફસેટ, ભરૂચનો પણ આભાર માની વિરમીએ છીએ.

"ઉત્કર્ષ"ને વધુ સમૃદ્ધ બનાવવા આપના સૂચનો આવકાર્ય છે.

સંપાદક

• જો માલસો જિંદગીમાં એકાદ મિત્ર પણ પામી ન શકે, એ જિંદગીમાં સફળ થયો છે એમ નોંહેવાય; •

આચાર્યની કલમે....

બી અંકલેશર પ્રોજેસીવ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ-ખરોડ, અંકલેશરના નેજા હેઠળ ૧૯૯૯ માં શિક્ષક દિનના શુભ દિવસે આરંભાયેલી કૉલેજ ઓફ એજ્યુકેશન-ખરોડ ના ચૌદમા વર્ષ (૨૦૦૪-૨૦૦૫)માં સંસ્થાએ કરેલી વિકાસ ક્રમની ઝલક રજૂ કરતાં તર્પની લાગણી અનુભવું છું.

કૉલેજના નવા 'ભવન'માં આ વર્ષનું શૈક્ષણિક કાર્ય આરંભાયું કાર્યકારી આચાર્ય ડૉ. પ્રવીણભાઈ આર. માસ્ટરના નેતૃત્વ હેઠળ ૬૦ જેટલા પ્રશિક્ષણાર્થીઓની સુપુખ્ત શક્તિઓને ઓળખીને, તેને બહાર આણીને તેનું ઉર્ધ્વીકરણ કરવાના પ્રયત્નો વર્ષ દરમ્યાન અનુભવી પ્રાધ્યાપક ગણ દ્વારા થયા. માર્કેટ ટીચિંગથી પ્રાયોગિક કાર્યની યાત્રા આરંભાઈ પછી દાશનિકપાઠ પ્રેક્ટીસ લેશન, સતત શિક્ષણ પાઠ, અને છેલ્લે વાર્ષિક પાઠો દ્વારા તે યાત્રા પૂર્ણ થઈ. વચ્ચે મથકેતર શિક્ષણ કાર્યક્રમ, ઈ-ન-શીપ કાર્યક્રમો દ્વારા પ્રશિક્ષણાર્થીઓને શાળા શિક્ષક તરીકે સંપૂર્ણ અનુભવ પૂરો પાડવાનો પ્રયત્ન કર્યો. વળી સહઅભ્યાસ પ્રવૃત્તિઓમાં શૈક્ષણિક ઉપકરણ નિર્માણ કાર્યશાળા, ક્વિ સંમેલન, શૈક્ષણિક પ્રવાસ, રમતોત્સવ, વાર્ષિકોત્સવ, યુવા મહોત્સવમાં સફળતા પૂર્વકની ભાગીદારી વગેરે મુખ્ય રહ્યાં. સમગ્ર પ્રવૃત્તિઓના સુભગ સંકલન માટે પ્રાધ્યાપકો સાચે જ અભિનંદના અધિકારી છે.

તાલીમી કૉલેજમાં વિશિષ્ટ શૈક્ષણિક પર્યાવરણનું સર્જન કરવું આવરણક છે. કૉલેજમાં આવા પર્યાવરણના સર્જનમાં સિંહ ફાળો વિદ્યાર્થી યુનિયનનો રહ્યો છે. સામાન્ય મંત્રી કુ. દર્શના બેરાવાલાની સૂઝ, અદ્યક્ષ ઉત્સાહ, નેતૃત્વશક્તિ અને કૉલેજ માટે કંઈ કરી છૂટવાની ભાવના ઉદાહરણીય અને પ્રોત્સાહક રહી. વિદ્યાર્થી સંઘના અધ્યક્ષ ડૉ. જયંતભાઈ શાહ કૉલેજમાં પ્રવૃત્તિઓની જીવંતતા માટે અભિનંદનના તેટલાજ અધિકારી છે.

કૉલેજની યશકલગી તરીકે ૨૦૦૪ના જાન્યુઆરીથી શરૂ થયેલ ઈન્દિરાગાંધી ઓપન યુનિવર્સિટી સંલગ્ન બી.એફ. અભ્યાસક્રમનું સેન્ટર બીજા વર્ષની કામગીરી યશસ્વી રીતે બજાવી ગુજરાતમાં અગ્રેસર રહ્યું છે. ડૉ. પ્રવીણભાઈ આર. માસ્ટર (પ્રોગ્રામ ઈન્ચાર્જ)ની અધ્યક્ષતામાં કૉલેજના પ્રાધ્યાપકશ્રીઓ તથા દક્ષિણ ગુજરાતની પ્રતિષ્ઠિત બી.એફ. કૉલેજોના અનુભવી પ્રાધ્યાપકશ્રીઓ ૨૦૦ જેટલા શિક્ષકોને માર્ગદર્શન કરતા રહ્યા છે.

કૉલેજના સિનિયર પ્રાધ્યાપક શ્રી જયંતભાઈ શાહ આ જ વર્ષમાં ડૉ. જયંતભાઈ શાહ બન્યા. તેઓને શિક્ષણ જગતની સર્વોચ્ચ ડીગ્રી હાંસલ કરવા બદલ અભિનંદન. આ સંસ્થાના બધાજ અધ્યાપકો પી.એચ.ડી.ની પદવી ધરાવે છે જે ગૌરવપ્રદ બાબત જ ગણાય ને ?

કૉલેજના પૂર્વ આચાર્ય ડૉ. ડી.પી. પટેલની નિવૃત્તિથી ખાલી પડેલ જગ્યા માટે મારી (ડૉ. પ્રફુલસિંહ જે. રાજ)ની નિમણૂક થતાં સંસ્થાને નેતૃત્વ પૂરું પાડવાનું સદભાગ્ય મને મળ્યું. તા. ૨૮-૫-૨૦૦૫ના રોજથી વિધિસર ચાર્જ મેં સંભાળ્યો છે.

દષ્ટિ સંપન્ન એવું ટ્રસ્ટીમંડળ, ટીમવર્કમાં માનનારા અનુભવી નિષ્ઠાવાન પ્રાધ્યાપકો અને કર્મચારીઓ તથા પ્રેમાળ અને અભ્યાસમિમુખ વિદ્યાર્થીગણ મળ્યાનો મને આનંદ છે. સાથે ગૌરવ પણ.

શિક્ષણની પ્રક્રિયાએ માણસની સુપુખ્ત શક્તિઓને બહાર લાવી તેને દિવ્યતા આપવાની પ્રક્રિયા છે. આ કાર્ય ભગીરથ કાર્ય છે તે એકલા હાથે થઈ શકે જ નહીં તેથી કૉલેજ ઓફ એજ્યુકેશનના ધ્યેયોને પામવા અમારા સહયોગી પુરુષાર્થને બાજ પૂરું પાડવા પરમકૃપાળુ પરમાત્માને પ્રાર્થના કરી વિરમું છું.

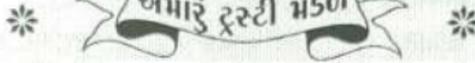
— ડૉ. પ્રફુલસિંહ જે. રાજ

* * *

● જે માણસો જિંદગીમાં એકાદ મિત્ર પણ પામી ન શકે, એ જિંદગીમાં સફળ થયો છે એમ ન કહેવાય. ●

ધી અંકલેવર પ્રોગ્રેસીવ એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટ, અંકલેવર સંચાલિત કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડ.

તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.

શ્રી એહમદભાઈ એમ. પટેલ (M.P.)

સ્થાપક પમુખ અને (પચદર્શક તથા પ્રેરણાસ્ત્રોત)
પટેલ સ્ટ્રીટ, મુ.પો. પીરામણ, તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.

શ્રી સુનીલભાઈ બી. પટેલ	- ઉપપ્રમુખશ્રી	'શિવમ' હવેલી ફળિયા, અંકલેશ્વર.
શ્રી વિનોદભાઈ યુ. વકીલ	- મંત્રીશ્રી	સંસ્કારધામ સોસાયટી, જલારામનગર સામે, અંકલેશ્વર.
શ્રી રાજેશભાઈ ટી. મનુભરવાલા	- કોષાધ્યક્ષ	૪૬, પ્રિતમનગર-૧, ભરૂચ.
શ્રી આરીફભાઈ વજુફદાર	- ટ્રસ્ટીશ્રી	રસુલબાગ, જુનીઠીવી, અંકલેશ્વર.
શ્રી મહંમદભાઈ એ. ભેયાત	- ટ્રસ્ટીશ્રી	મુ.પો. ખરોડ, તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.
શ્રી કમલેશભાઈ ઉદાણી	- ટ્રસ્ટીશ્રી	કુંદન-૪, દિપાલી સોસાયટી, પ્રિતમ-૨ પાછળ, ભરૂચ.

* આમારો સ્ટાફ *

ડૉ. પ્રફુલસિંહ જે. રાજ - પ્રાચાર્યશ્રી

૧, ગુરૂકૃપા સોસાયટી, મુ.પો. શુકલતીર્થ, તા. જિ. ભરૂચ-૩૯૨ ૦૩૦.

ડૉ. પ્રવિણચંદ્ર આર. માસ્ટર	- પ્રાધ્યાપક	બી/૯૬, આશુતોષ-૨, લીંકરોડ, ભરૂચ.
ડૉ. જયંતભાઈ એ. શાહ	- પ્રાધ્યાપક	એ/૯, જયોતિનગર-૧, ઝાડેશ્વર રોડ, ભરૂચ.
ડૉ. રાજેન્દ્ર બી. પટેલ	- પ્રાધ્યાપક	એ/૭૭, અવધૂત નગર-૨, ભોલાવ.
શ્રીમતી કવિતા એ. રાઠવા	- ગ્રંથપાલ	એ/૧૪, ગજનનપાર્ક, પાંચસો કવાટર્સની બાજુમાં, નવી કોલોની, જી.આઈ.ડી.સી., અંકલેશ્વર-૨.

* જિન શૈક્ષણિક કર્મચારીગણ *

શ્રી જયંતભાઈ એસ. પટેલ	- સિ. કલાર્ક	બી/૪, મૈત્રીનગર સોસાયટી, ભોલાવ, ભરૂચ.
શ્રી ઈસ્માઈલ એમ. જોગીયાત	- જુ. કલાર્ક	મુ.પો. ખરોડ, તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.
શ્રી અશ્વિન એમ. વસાવા	- જુ. કલાર્ક	મુ.પો. રજલવાડા, તા. ઝઘડિયા.

* સેવકગણ *

શ્રી ફારૂક યુસુફ બીજાભાઈ	- સેવક	મુ.પો. પીરામણ, તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.
શ્રી ચંદ્રવદન કે. ગુર્જર	- સફાઈ કામદાર	જુની મામલતદાર કોર્ટ પાછળ, અંકલેશ્વર-૧.
શ્રી મિનેષકુમાર એચ. જાદવ	- વૉચમેન	નવી વસાહત, લાહોરી ગોડાઉન પાછળ, ભરૂચ.

● મિત્ર સાથે ન હોય ત્યારે એની સ્મૃતિ શિયાળાના તડકાની જેમ ઊંચડે અને કોઈ ન આપી શકે એવી હુંક આપે એ મૈત્રી છે. ●

વિદ્યાર્થીસંઘ : ૨૦૦૪-૨૦૦૫

અધ્યક્ષ : ડૉ. પી. આર. માર્ટર (કાર્યકારી આચાર્ય)

પ્રમુખ : ડૉ. જે. એ. શાહ

સામાજ્ય મંત્રી : ડૉ. દર્શના બેરાવાલા

૧. નાણાં સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. આર. બી. પટેલ
 મંત્રી : હેમાશી સોલંકી
 સભ્ય : મુકેશ ગોયાણી
 ચેતના પટેલ
૨. સાંસ્કૃતિક સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. પી. જે. રાજ
 મંત્રી : ચેતના પટેલ
 સભ્ય : હેતલ કાપડીયા
 ગણેશ રોહિત
૩. મેગેઝિન સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. જે. એ. શાહ
 મંત્રી : હેતલ કાપડીયા
 સભ્ય : કિરણ ચૌહાણ
 હેમાશી સોલંકી
૪. પ્લાનિંગ સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. આર. બી. પટેલ
 મંત્રી : ગણેશ રોહિત
 સભ્ય : ખ્યાતિ પટેલ
 કિરણ ચૌહાણ
૫. પ્રવાસ સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. પી. જે. રાજ
 મંત્રી : મુકેશ ગોયાણી
 સભ્ય : હેમાશી સોલંકી
 ખ્યાતિ પટેલ
૬. સાહિત્ય સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. જે. એ. શાહ
 મંત્રી : કિરણ ચૌહાણ
 સભ્ય : હેતલ કાપડીયા
 ચેતના પટેલ
૭. રમત-ગમત સમિતિ : અધ્યક્ષ : ડૉ. પી. જે. રાજ
 મંત્રી : ખ્યાતિ પટેલ
 સભ્ય : મુકેશ ગોયાણી
 ગણેશ રોહિત

• મેત્રી જેવી કોઈ યુવના નથી અને મેત્રી મૃત્યુ પામે એના જેવી કોઈ દુર્ઘટના નથી. •

શિક્ષક અને શ્રેષ્ઠત્વનો સાધક

પ્રાચાર્ય (ડૉ.) પ્રદુલસિંહ જે. રાજ

પ્રસ્તાવના :

શિક્ષણ એ સમાજ પરિવર્તન માટેની, માનવના સશક્તિકરણની અને છેલ્લે રાષ્ટ્ર ઘડતરની પ્રક્રિયા છે. શિક્ષણની પ્રક્રિયાના ચાર સ્તંભોમાં બાળક, પાલક, શિક્ષક અને સંચાલકમાં ચારેયની જાગૃતિ અનિવાર્ય છે તેમ છતાં શિક્ષકની જાગૃતિ અને જવાબદારી વિશેષરૂપે છે એમ સૌનું માનવું છે. આજે દેશ-સમાજ-પર ઝડપથી વિકસતાં જાય છે. રાષ્ટ્રનો સુશિક્ષિત વર્ગ નિરંગિન અને નિષ્ક્રિય થતો જાય છે ત્યારે ચિકિત્સક અને તટસ્થ દ્રષ્ટિથી મૂલ્યાંકન કરશું તો આ પરિસ્થિતિ માટે શિક્ષણ અને શિક્ષક જ દોષિત જણાય.

માત્ર શિક્ષણ : 'એક શબ્દચિત્ર'

વિનોબાજીના મધુકર નામના પુસ્તકમાં 'માત્ર શિક્ષણ' નામના પ્રકરણમાંનો નીચેનો સંવાદ દરેકનું ધ્યાન ખેંચે તેવો છે. 'કેમ ભાઈ ! તમે કયું કામ સરસ રીતે કરી શકો તેમ તમને લાગે છે ?' એક દેશ સેવા કરવા ઈચ્છતાને કોડે પ્રશ્ન પૂછ્યો.

'મને લાગે છે કે હું માત્ર શિક્ષણનું કામ કરી શકીશ અને મને તેવી જ હોશ છે.' તે યુવકે જવાબ આપ્યો.

'એ તો ભરાબર છે. કારણ ઘણી વખત જે આવડતું હોય છે તેની હોશ વિના બીજો ઉપાય જ નથી હોતો પણ બીજું કંઈ કરી શકશો કે નહીં ?'

'ના જી, હું બીજું કંઈ પણ કામ કરી શકીશ નહીં, હું માત્ર ભણાવવાનું કામ કરી શકીશ. અને એ કામ માત્ર હું સરસ રીતે કરી શકીશ એવો મને વિશ્વાસ છે.'

'અરે ભાઈ ! તમે સારું શીખવી શકશો ? એ તો સમજ્યો, પણ સારું 'શું' શીખવી શકશો કાંતવાનું, પીંજવાનું, વણવાનું સારું શીખવી શકશો ?'

'ના જી, એ નહીં શીખવી શકું'

'તો પછી સીવણકામ, રંગકામ, સુધારીકામ શીખવી શકશો ?'

'ના, કોઈ પણ જાતનું કામ એવું મેં આજ લગી કદી કર્યું જ નથી હું કકન શિક્ષણનું...'

'અરે ભાઈ ! જે જે પૂછું તેની તો ના પાડો છો. અને 'માત્ર' શિક્ષણનું કામ કરી શકીશ એમ કહેવો એનો અર્થ શો ?'

'બાગકામ શીખવી શકશો ?'

'આ શું પૂછો છો ? મેં તમને પહેલેથી જ તમને કહી દીધું ને કે હું બીજું કંઈ પણ કરી શકીશ નહીં. હું મરાઠી સાહિત્ય શીખવી શકીશ, પેલા યુવકે ચિડાઈને જવાબ આપ્યો.'

'આ તમે ઠીક કહ્યું આનાથી કંઈક સમજણ પડી. જ્ઞાનેશ્વરી જેવો ગ્રંથ કેમ લખવો તે શીખવી શકશો ? પૃચ્છકે વિનોદમાં પૂછ્યું.'

હવે દેશની સેવા ઈચ્છતો યુવક ચિડાયેલો જણાયો. અને તે મિજાજ ગુમાવી કંઈક બોલવા જતો હતો એટલામાં પૃચ્છકે વચ્ચે જ કહ્યું.

શાંતિ, સમા, નિતિસા કેમ રાખવી તે શીખવશો ? બસ, બળતામાંથી હોમાયું તેથી સંવાદનો મોટો ભાગ કો યવાનો હતો પણ પૃચ્છકે પાણી રેડતાં કહ્યું 'તમારું કહેવું હું સમજ્યો. તમે લખતાં વાંચતા વગેરે શીખવી શકશો. અને તેનો પણ જીવનમાં ધોડા ઘણો ઉપયોગ છે; નથી એમ ન કહેવાય પણ વણાટકામ શીખવાની તૈયારી છે તમારી ?'

'હવે નવીન કશું શીખવાની હોશ થતી નથી તેથી વણાટકામ તો મને નહીં જ આવડે. કારણ આજ લગી હાથને એવું કામ કરવાની ટેવ નથી.'

'હા ખરું, તેથી શીખતાં ધોડીવાર લાગશે મને નહીં જ આવડે એમ કેમ બને ?'

'મને તો લાગે છે નહીં જ આવડે પણ માની લો ઘણા પ્રયાસ કર્યા પછી કદાચ આવડી પણ જાય, તોય તેનો

● પ્રેમ અંગિની જેમ દઢાડી પણ શકે છે અને જળની જેમ તારી પણ શકે છે. પ્રેમ અસીમતાનો અનુભવ કરાવે છે. ●

COMMUNICATIVE LANGUAGE TEACHING

(a collection for ELT Madras)

- Dr. Pravin Master - KILAROD

To ensure effective presentation of the language material Lozanov (1978:275-6) lists the following as expected teacher behaviours :

1. Show absolute confidence in the method.
2. Display, fastidious conduct in manners and dress.
3. Organize properly and strictly observe the initial stages of the teaching process - this includes choice and play of music as well as punctuality.
4. Maintain a solemn attitude towards the session.
5. Give tests and respond tactfully to poor papers (if any).
6. Stress global rather than analytical attitudes towards material.
7. Maintain a modest enthusiasm.

Halliday (1975 : 11-17) describes seven basic functions that language performs for children learning their first language :

1. The instrumental function : using language to get things;
2. The regulatory function : using language to control the behaviour of others;
3. The interactional function : using language to create interaction with others;
4. The personal function : using language to express personal feelings and meanings;
5. The heuristic function : using language to learn and to discover;
6. The imaginative function : using language to create a world of the imagination;
7. The representational function : using language to communicate information.

Canale and Swain (1980) have identified four dimensions of communicative competence, which they consider essential both for a theoretical understanding of communication and as a basis for practical application to language pedagogy.

- a. Grammatical competence, which refers to Chomsky's notion of linguistic competence;
- b. Socio-linguistic competence, which refers to an understanding of the social context in which communication takes place, including role-relationships, the shared information of the participants and the communicative purpose for their interaction;
- c. Discourse competence, which refers to the interpretation of individual message elements in terms of their interconnectedness and how meaning is represented in relationship to the entire discourse or text; and
- d. Strategic competence, which refers to the coping strategies that communicators employ to initiate, terminate, maintain, repair and redirect communication.

● अध्या संबंधी आदेशी श्रय पत्र आत्मानो परमात्मा साथेनो संबंध बंधाय तो संबंधनु सरोवर मान सरोवर वरु शय. ●

From the existing literature on CLT Richards and Rodgers (1986) glean the following as the main characteristics of the communicative view of language:

1. Language is a system for the expression of meaning.
2. The primary function of language is for interaction and communication.
3. The structure of language reflects its functional and communicative uses.
4. The primary units of language are not merely its grammatical and structural features, but categories of functional and communicative meaning as exemplified by discourse.

Three principles of an underlying learning theory in some CLT practices have been identified as follows:

1. Communication Principle : activities that involve real communication promote learning.
2. Task Principle : activities in which language is used for carrying out meaningful tasks promote learning (Johnson 1982, Prabhu 1982)
3. Meaningfulness Principle : language that is meaningful to the learner supports the learning process.

Yalden (1983) has described the major current communicative syllabus types :

1. Functional..... (Jupp and Holdin 1975)
2. Notional..... (Wilkins 1976)
3. Structure plus functions..... (Wilkins 1976)
4. Learner-generated..... (Candlin 1976)
5. Interactional..... (Widdowson 1979)
6. Structural, functional, instrumental..... (Allen 1980)
7. Functional spiral around a structural core..... (Brumfit 1980)
8. Task-based..... (Prabhu 1983)

Breen and Candlin (1980:110) describe the learner's role within CLT in the following terms :

The role of learner as negotiator - between the self, the learning process, and the object of learning, emerges from and interests with the role of joint negotiator within the group and within the classroom procedures and activities, which the group undertakes. The implication for the learner is that he should contribute as much as he gains and thereby learn in an interdependent way.

The teacher's role in CLT is described by Breen and Candlin as essentially two-fold. The teacher has two main roles; the first role is to facilitate the communication process between all participants in the classroom and between these participants in the classroom and between these participants and various activities and texts. The second role is to act as an independent participant within the learning-teaching group. The latter role is closely related to the objectives of the first role and arises from it. These roles imply a set of secondary roles for the teacher, first, as a guide within the classroom procedures and activities... A third role for the teacher is that of researcher and learner with much to contribute in terms of appropriate knowledge and abilities, actual and observed experience of the nature of learning and organizational capacities.

● પ્રેમ શું છે ? એક મેકની લાગણીનું ઝીણું ઝીણું જતન કરે તે પ્રેમ છે. ●

Richards and Rodgers (1986:77) consider three kinds of instructional materials currently used in CLT and label these text-based, task-based and realia.

Text-based materials : Most text-based materials are written around a largely structural syllabus and some are markedly different from the previously language teaching texts, Morrow and Johnson's *Communicate* (197), for Example, has none of the usual dialogues, drills, or sentence fragments to initiate conversation.

Task-based materials : Task-based materials include a variety of games, role plays, simulations and task-based communicative language use.

Realia : Many proponents of CLT have advocated the use of 'authentic', 'from-life' materials in the classroom. These might include language-based realia, such as signs, magazines, advertisements and news papers, or graphic and visual sources around which communicative activities can be built.

Linguistic Competence (Chomsky) deals with abstract grammatical knowledge.

- Linguistic Competence (Chomsky) deals with abstract grammatical knowledge
- Communicative Competence (Dell Hymes, 1972) includes both grammatical knowledge and ability to use this knowledge to perform different kinds of functions such as :

- arguing, - persuading, - requesting, - inviting, - agreeing, disagreeing, - accepting, - declining, - describing or - reporting.

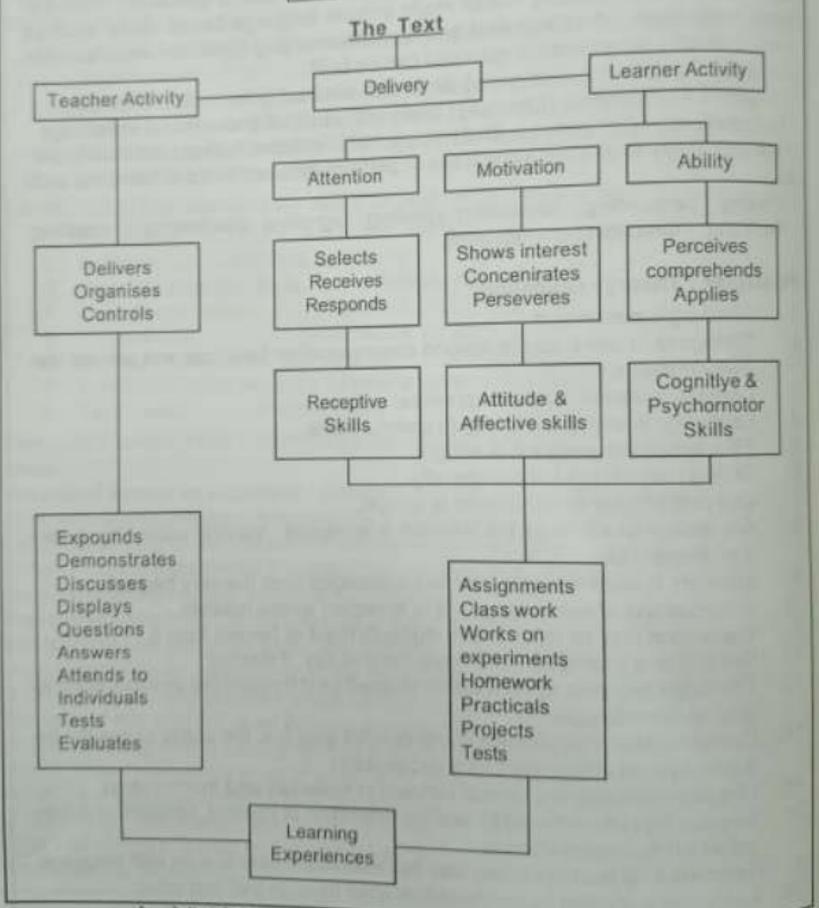
Principles / Theory / Guideline :

1. Meaning is paramount.
2. Dialogues, if used, centre around communicative functions and are not normally memorized.
3. Contextualization is a basic premise.
4. Language learning is learning to communicate.
5. Effective communication is sought.
6. Drilling may occur but peripherally.
7. Comprehensible pronunciation is sought.
8. Any device which helps the learners is accepted - varying according to their age, interest etc.
9. Attempts to communicate may be encouraged from the very beginning.
10. Judicious use of native language is accepted where feasible.
11. Translation may be used where students need or benefit from it.
12. Reading and writing can start from the first day, if desired.
13. The target linguistic system will be learned best through the process of struggling to communicate.
14. Communicative competence is the desired goal (i.e. the ability to use the linguistic system effectively and appropriately).
15. Linguistic variation is a central concept in materials and methodology.
16. Sequencing is determined by any consideration of content, function, or meaning which maintains interest.
17. Teachers help learners in any way that motivates them to work with language.
18. Language is created by the individual often through trial and error.

● સાચો સંબંધ સાચવવો પડતો નથી અને સાચવવો પડે એ સાચો સંબંધ નથી. ●

19. Fluency and acceptable language is the primary goal: accuracy is judged not in the abstract but in context.
20. Students are expected to interact with other people, either in the flesh, through pair and group work or in their writings.
21. The teacher can not know exactly what language the students will use.
22. Intrinsic motivation will spring from an interest what is being communicated by the language.

LESSON DELIVERY

• ક્યારેક એવી રીતે વિચાર આવે છે જેવી રીતે ત્રીજી પાળીના મજૂરો થાકીને ઘેર આવે. •

આજના શિક્ષણની દશા અને દિશા યોગ્ય નથી

પી. ડૉ. જયંત શૈ. શાહ

આજના શિક્ષણ માટેનું ઉપરોક્ત વિધાન એ નિર્વિવાદ હકીકત છે. માત્ર પ્રમાણપત્રો આપનારા શિક્ષણને યોગ્ય કહી શકાય નહિ. આજે સમાજમાં સંસ્કારીનું પ્રમાણ ઘટી રહ્યું છે. આપણે જેને સારા સંસ્કાર કહીએ છીએ તે આજના શિક્ષણથી પ્રાપ્ત થતા હોય એવું જણાતું નથી. જો સારા સંસ્કારો પ્રાપ્ત થતા હોય તો આજે સમાજની આવી દુર્દશા ન હોત. આજે સમાજમાં ઠેર ઠેર ભ્રષ્ટાચાર, કુરિવાજો, ફરજ પ્રત્યે બેદરકારી, શોષણ, સ્વાર્થ, ઘરઠા ઘરોની વધતી જતી સંખ્યા, જુઠાણું અને દંભે અત્ર તર સર્વત્ર પોતાનું સામ્રાજ્ય કેલાવ્યું છે. ખરેખર આજના શિક્ષણમાં કંઈક ખૂટે છે, જેને કારણે વ્યક્તિનું યથા યોગ્ય ઘડતર થતું નથી. સમાજમાં સાત્ત્વિક સફળતાની ઉપેક્ષા ઘટી રહી છે.

જીવન અને વ્યવસાયમાં વ્યક્તિની સફળતાના માપદંડ તરીકે સૌથી પહેલા ઈ-ટેલિજન્સ ક્વોશન્ટ (આઈ.ક્યુ.)નું ખૂબ મહત્ત્વ હતું. ત્યારપછી ઈમોશનલ ક્વોશન્ટ (ઈ.ક્યુ.)ને મહત્ત્વનું ગણવામાં આવ્યું. હવે સ્પીચ્યુઅલ ક્વોશન્ટ (એસ.ક્યુ.) ને મહત્ત્વનું ગણવામાં આવે છે. આ બાબતો વૈજ્ઞાનિક સંશોધનો દ્વારા પૂરવાર થયેલી છે. ઈ.ક્યુ. અને એસ.ક્યુ. સારો ધરાવનાર વ્યક્તિઓ જીવન અને તેના વ્યવસાયમાં વધારે સારી સફળતા પ્રાપ્ત કરી શકે છે. એની સાબિતીરૂપે ઈતિહાસમાં એવા અનેક સફળ પાત્રો છે જેના જીવનપ્રસંગોને તપાસતા તેમનો ઈ.ક્યુ. અને એસ.ક્યુ. ખૂબ ઊંચો હશે એમ તેમના જીવનની વિવિધ ઘટનાઓ પ્રત્યે તેમણે દર્શાવેલી પ્રતિક્રિયાઓને આધારે કહી શકાય.

ઈ.ક્યુ. અને એસ.ક્યુ. સારો હોય તો વ્યક્તિ તેના જીવન કે વ્યવસાયમાં સારી સફળતા મેળવી શકે છે એ સત્ય હવે વિશ્વએ સ્વીકાર્યું છે. યોગ્ય કેળવણી દ્વારા તેમાં વધારો પણ કરી શકાય છે. તેથી હવે પ્રશ્ન એ ઉદ્ભવે છે કે આ સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતાના વિકાસ માટે આજનું આપણું શિક્ષણ કેટલું સજાગ છે ? તેના માટે કયા પ્રયત્નો કરવામાં આવે છે ? તો આ અંગે બહુ દુઃખ સાથે કહેવું પડે કે આ બાબતે કોઈ ખાસ કાળજી લેવામાં આવતી નથી. ભારત જેવા દેશમાં અપાતા શિક્ષણમાં સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતા જેવી ઉપયોગી બાબતોનો છેદ જ ઊડી ગયો છે. શાળા, કોલેજ, યુનિવર્સિટીની સંખ્યા ખૂબ વધી છે પરંતુ તેમાં અપાતા શિક્ષણમાં જરૂરી ઘટકો પ્રત્યે ઉદાસીનતા જોવા મળે છે. આપણી કમનસીબી કહેવાય કે જગતના અન્ય દેશો ભારત પાસે જે અંગે પ્રેરણા મેળવતા રહ્યા છે અને ભારતીય સંસ્કૃતિનો જે પાયો કહેવાય, એવી સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતા જેવી બાબતો જ આપણા શિક્ષણમાંથી વિસરાઈ ગઈ છે.

આજે શાળાઓમાં કાર્યની શરૂઆત પ્રાર્થના સભાથી થાય છે. ઉત્તમ અને સારી બાબત છે પરંતુ આટલું જ પૂરતું નથી. કારણ કે વિદ્યાર્થીઓના પ્રેરણામૂર્તિ શિક્ષકો છે. આજે કેટલા શિક્ષકોના જીવન આધ્યાત્મિકતા અને સાંવેગિકતાના વિચારોથી રંગાયેલા છે ? જો તપાસ કરીએ તો આપણે નિરાશ થવું પડે, જો આમ જ હોય તો તેમનો પ્રભાવ વિદ્યાર્થીઓના જીવન પર કેટલો પડી શકે ? સૌ ભૌતિક સુખ સગવડ માટે રથવાયા થયા છે. એટલે શાળાની પ્રાર્થના તો બસ એક યંત્રવત કર્મકાંડ બની રહે છે. મોટા અવાજે વિદ્યાર્થીઓ દ્વારા પ્રાર્થના ગવાતી હોય પરંતુ જો તે હૃદયને સ્પર્શતી ન હોય તો તેનો શું અર્થ ? આથી સૌ પ્રથમ તો જરૂરી એ છે કે શિક્ષકોની વિચારસરણીમાં પરિવર્તન આવે. ખરેખર પ્રાર્થનાસભા પ્રત્યે આજે શાળામાં જરૂરી ગંભીરતા નથી. સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતાનો જેને સાચો રંગ લાગ્યો હોય તેના વર્તનમાં હકારાત્મક પરિવર્તન આવે અને વર્તનમાં પરિવર્તન લાવે તેનું જ નામ શિક્ષણ.

શાળામાં સાંવેગિકતાના વિકાસ માટે અભ્યાસક્રમમાં હૃદયસ્પર્શી ગદ્ય અને પદ્યની સરસ રચનાઓ પસંદ કરવામાં આવી હોય છે પરંતુ તેનાથી તેમની સાંવેગિકતાનું ઘડતર થતું નથી. હેતુ તો સારો, પરંતુ તેનું શિક્ષણ જે રીતે થાય છે તે જોતાં વિદ્યાર્થીઓના હૃદયને સ્પર્શી એવી કોઈ શક્યતા જણાતી નથી. મોટા ભાગે માત્ર વેઠ ઉતારતી હોય છે. જો કોઈ સારી રીતે કરવા જાય તો તેને વેદિયાની ઉપાધિ મળી જ સમજો. આનું મુખ્ય કારણ એ છે કે શિક્ષક, વાલી અને

- પૃથ્વીમાંથી પ્રગટ થતું તરણું કે પહાડમાંથી પ્રગટ થતું ઝરણું એ જ ઉત્સાહ. ●

વિદ્યાર્થી માત્ર પરીક્ષાલક્ષી દષ્ટિકોણ જ ધરાવે છે. સાચા જીવનલક્ષી શિક્ષણકાર્યની કોઈને પકી નથી. ક્યારેક તો સમાજમાં સાંવેગિકતાનું ઘટતર કેટલાક સારા ચલચિત્રો જેવા કે ભોમ્બે, બાગબાન, શરાસત કે મુન્નાબાઈ ખૂબ જ સારી રીતે કરે છે.

આધ્યાત્મિકતાના વિકાસ અંગે વિચારીએ તો વાલિયો લુંટારો વાલિમકી બની શકે એ ઘટના સત્સંગનું જ પરિણામ છે. આજે વાલિમકી બનવાની શક્તિ ધરાવતા હોશિયાર, શિક્ષિત વ્યક્તિઓ (હર્ષદ મહેતા અને કેતન પારેખ) વાલિયાને સારો કહેવડાવે એવા કેમ બન્યા ? સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતાના અભાવમાં જ વ્યક્તિ આવી છેતરપીંડી કરી શકે. બાકી અન્યના ભોગે કોઈ વ્યક્તિને એક જિંદગી માટે આટલા બધા રૂપિયાના ગોટાળા કરવાની ક્યાં જરૂર પડે ? તેમનો સમગ્ર પરિવાર આખી જિંદગી કાઈવે સ્ટાર હોટલમાં કાઈવે સ્ટાર ક્લબમાં જીવન જીવે તો પણ આટલા બધા રૂપિયાની જરૂર તો નહિ જ પડે. આ વ્યક્તિઓએ પોતાની બુદ્ધિશક્તિ અને આવડતનો ઉપયોગ લોકોના ભલા માટે ક્યાં હોત તો ? તેમને વ્યવસાયલક્ષી શિક્ષણ સાડું મળ્યું પરંતુ નીતિમતા, પ્રામાણિકતાના પાઠો અધૂરાં રહ્યાં.

આધ્યાત્મિકતાના અને સાંવેગિકતાના વિકાસ કાજે સમાજમાં પોતાનું જીવન સમર્પિત કરનાર સંતો ધર્મસેને સતત પોતાના પ્રયત્નો કરી રહ્યા છે. પરિણામે તેમના અનુયાયીઓ સુખ, શાંતિ અને સમૃદ્ધિ સમર જીવન જીવે છે. આ પ્રકારના સત્સંગને કારણે વ્યક્તિના જીવનમાં અવશ્ય સુધારો આવે છે. તેનાથી વ્યક્તિ ખોટું કરતા અચકાય, બીજાની લાગણીઓનો ખ્યાલ રાખે, જીવનમાં નિયમિત બને, પ્રામાણિકતા, પરમાર્થ, સત્ય, અહિંસા, દયા અને કટુજ્ઞા જેવા સદ્ગુણોનો વિકાસ થાય છે. આધ્યાત્મિકતા અને સાંવેગિકતાનું ઘટતર કુટુંબ, ધાર્મિક સંસ્થાઓ, સંતાનો પ્રવચનો અને પ્રેરક સાહિત્ય દ્વારા તો થાય જ છે પરંતુ શિક્ષણ સંસ્થાઓ દ્વારા પણ આ માટેના સબળ પ્રયત્નો થવા જોઈએ.

જ્યારે ઈ.ક્યૂ અને એસ.ક્યૂનું મહત્ત્વ સમગ્ર વિશ્વએ સ્વીકાર્યું છે ત્યારે શાળા શિક્ષણ દરમિયાન પણ આ અંગે સમય કાળવલો જરૂરી છે. કારણ કે સમાજમાં અમૂલ્ય કરતા વિષનો પ્રસાર કરનારાઓની સંખ્યા વધી રહી છે. વર્તમાનપત્રો અને ટી.વી. ન્યૂઝ ચેનલો તેની દિન પ્રતિદિન સાબિતી આપતા જ રહ્યાં છે. જાણે શેતાનના સાત્રાજ્યનો વિસ્તાર વધી રહ્યો છે. આ હજીહજતા કળયુગમાં મોટાભાગના માનવીના મનનો કબજો શેતાને લઈ લીધો છે. આજે કઈ સભે કોઈ સારો માણસ પણ શેતાનની માયાજાળમાં ફસાઈ જશે એ કહી શકાય એમ નથી.

એક વખત, એક વ્યક્તિ પર એક યજ્ઞ પ્રસન્ન થાય છે અને વરદાન માંગવા હલે છે. તે વ્યક્તિને મન પૈસા જ ખૂબ અગત્યના લાગતા હતા. પૈસાથી સમગ્ર જગતના સુખ હું મેળવી લઈશ એમ માનીને તેણે યજ્ઞ પાસે સોનામહોરો માંગી. યજ્ઞે જણાવ્યું કે હું તને રોજ એક સુવર્ણ કળશ ભરીને સોનામહોરો આપીશ પરંતુ એક શરત કે તને એક સુવર્ણ કળશ મળશે તેને કારણે આ વિશ્વમાંથી એક વ્યક્તિનું અકાળે મૃત્યુ થશે. જો તને કમૂલ હોય તો તને કાલથી સુવર્ણ કળશ આપવા માંડીશ. પેલો વ્યક્તિ આખી રાત સૂઈ ન શક્યો. કોઈના ભોગે હું કઈ રીતે સુખ માણી શકું ? સવારે તેણે યજ્ઞને સુખનું સાધન એવી સોનામહોરો લેવાની ના પાડી દીધી. (જો કોઈ અતિલોભી માણસને આવા યજ્ઞનો ભેટો થઈ જાય તો વિચાર કરો શું પરિણામ આવે ?) માનવીને તેના સંસ્કારો જ ખોટું કાર્ય કરતા અટકાવી શકે છે. આવી અનેક પ્રેરક, વિચારતા કરે તેવી રચનાઓનો ખજાનો દરેક ધાર્મિક સાહિત્યમાં છે તેનો યથોચિત ઉપયોગ શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં થવો જોઈએ.

હાલના સમાજની દુર્દશાના નિવારણ માટે શિક્ષણ સંસ્થાઓમાં ગણિત, વિજ્ઞાન, ભાષાની સાથોસાથ નિયમિત રીતે નીચે દર્શાવેલ પ્રવૃત્તિ શરૂ કરવી જોઈએ.

૧. ધ્યાન માટે પ્રાર્થનાસભામાં જરૂરી સમય કાળવલો જોઈએ તેનાથી એકાગ્રતા વધશે.
૨. યોગના સંદર્ભે દરેકને પ્રાણાયામનો મહાવરો કરાવવો જોઈએ, શારીરિક અને માનસિક આરોગ્યની દષ્ટિએ પણ તે ખૂબ ઉપયોગી છે.
૩. સંતા અને મહાપુરુષોના જીવનચરિત્રોનું વાંચન કરવા વિદ્યાર્થીઓને પ્રેરણા આપવી જોઈએ.

• હું ઉત્સાહ વેચું છું. •

૪. પ્રેરક સાહિત્ય સાથે વિદ્યાર્થીઓ નિયમિત રીતે સંકળાયેલા રહે તે માટે વાંચન વક્રત્વ, નિર્બંધ લેખન જેવી સ્પર્ધાઓનું આયોજન કરવું જોઈએ.
૫. દરેક વિદ્યાર્થીને સહિય સેવા યોજના (એન.એસ. એસ.) જેવી સમાજલક્ષી પ્રવૃત્તિઓમાં જોડવાથી તેને સમાજના વિવિધ સ્તરના લોકોની જિંદગીનો રૂબરૂ પરિચય થશે અને તેમના વલણોનું યોગ્ય દિશામાં વડતર થશે.
૬. વેકેશનમાં જેમને વધુ રસ હોય તેવા વિદ્યાર્થીઓ માટે નિષ્ક્રાંત વ્યક્તિની મદદથી યોગ્ય શિબિરોનું આયોજન કરવું જોઈએ.
૭. વિદ્યાર્થીઓમાં ધીરજ, ખંત, નિષ્ઠા અને વિશ્વાસ જેવા સદ્ગુણોનું ઘડતર થાય તેવા પ્રયત્નો કરવા જોઈએ.
૮. વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રામાણિકતા, પરમાર્થ, માનવપ્રેમ અને ભાઈચારાના ખ્યાલો દૃઢ થાય તે માટેના પ્રયત્નો કરવા જોઈએ.
૯. વિદ્યાર્થીઓમાં આત્મસંયમની કેળવણી માટે મૌન માટેની તાલીમ પણ આપવી જોઈએ જેથી તે આત્મનિરીક્ષણની ટેવ કેળવી શકે.

આ બધા પ્રયત્નો કરવા માટે ભારત પાસે અતિસમૃદ્ધ પ્રાચીન વારસો છે. હિન્દુ, મુસલમાન, પારસી, ખ્રિસ્તી, બૌદ્ધ, શીખ, જૈન જેવા વિવિધ ધર્મોના ધાર્મિક સાહિત્યમાં ઉત્તમ જીવનનો માર્ગ કંડારી જ આપ્યો છે. જરૂર તો છે બસ તેનો યોગ્ય સમ-વ્ય કરી, યથોચિત ઉપયોગ કરવાની. માનવતા પાંગરતી રહે તે માટે હવે શિક્ષણ પણ સાંવેગિકતા અને આધ્યાત્મિકતાના વિકાસ માટે પોતાનો ફાળો આપતું રહે તે અન્યંત જરૂરી છે. ખાસ કરીને પ્રાથમિક કક્ષાએ આ માટે વધારે પ્રયત્નો થવા જોઈએ. કારણ કે બાળપણના સંસ્કારો જ કાયમી બની રહેતા હોય છે. સમાજમાં માત્ર પરીક્ષામાં સફળતા મેળવવાનો જે મેનિયા છે તે દૂર કરવાના પ્રયત્નો ખાસ જરૂર છે. શ્રી સત્યનારાયણ ગોએન્કાજી દ્વારા નાસિક પાસે ઈગનપૂરીમાં આખું વર્ષ સતત વિપર્યયા માટેના શિબિરોનું આયોજન વિનામૂલ્યે કરવામાં આવે છે. તેની ઉપયોગીતા જોતાં એમ.બી.એનો અભ્યાસક્રમ ચલાવતી પૂનાની એક કૉલેજે તેમના દરેક વિદ્યાર્થીઓ માટે ૧૦ દિવસનો વિપર્યયા શિબિર કરવાનું ફરજિયાત રાખ્યું છે. અન્ય શિક્ષણ સંસ્થાઓ પણ પોતાની રીતે આવા સારા પ્રયત્નો હાથ ધરે તો આપણા વિદ્યાર્થીઓના ઈ.કયુ. અને એસ.કયુ. નો આંક જરૂર વધે.

* * *

: મરમ ગહરા :

એક શ્રમજીવી રોજ મંદિરે આરતીને સમયે પહોંચી જાય. એક દિવસ આરતીને સમયે મોઝો પહોંચ્યો. જ્યેં તો આરતી સમાપ્ત થઈ ગઈ હતી. તે નિરાશ થઈ ગયો. મંદિરના પગથિયે પૂંજરી મળ્યાં. તેણે કહ્યું. " આરતી હમણાં જ પતી ગઈ." પેલા શ્રમજીવીએ નિઃશ્વાસ નાખ્યો. પૂંજરી કહે, "મેં જે આરતી કરી તેનું ફળ હું તને દઈ, પણ એક શરત છે ! તારો આ નિઃશ્વાસ મને દઈશ ?" એટલે શ્રમજીવી તેયાર થયો. આમ વાત પતી રાત્રે પેલા શ્રમજીવીને સ્વપ્નમાં આવીને પ્રભુએ કહ્યું, "એલા, તે આ ખોટનો ધંધો કેમ કર્યો ?" પેલો જીવ મૂંઝાઈ ગયો, તેને કંઈ સૂઝ્યું નહીં. પ્રભુ કહે કે "ભાઈ, આ તારો નિસાસો હતોને એની કિંમત તો પૂંજરીના જીવનની તમામ સેવાઓ કરતાં વધુ હતી. કારણ કે -

સરળ દૃઢયના ભક્તની લાલસા આ બાલાચાર કરતાં મને અધિક પ્રિય છે. આ વાત સમજાવવાને બદલે પ્રભુએ દર્શન દઈ દીધા.

(નવનીન સમપર્વમાંથી સાબાર)

- ઘન એ સાધન છે. એ સગવડ આપી શકે, પણ સુખ નહીં. પેસાથી સુખ લેવાની પ્રવૃત્તિ મૂગજળમાં માછલાં પકડવા જેવી છે. ●

સંબંધ (Relation)

પ્રા. ડૉ. શાર. લી. પટેલ

સંબંધ શબ્દ ત્રણ પૂર્ણ અને બે અપૂર્ણ અક્ષરોના સમન્વયથી બનતા શબ્દ, તેનો અંગ્રેજી શબ્દ Relation છે. જે શબ્દનો વિષયની દરેક ઘટનાઓ સાથે સંબંધ છે. સંબંધ સંબંધિત કેટલાક પ્રશ્નો...

— સંબંધ એટલે શું? — સંબંધ ક્યારે રચાય? — સંબંધ ક્યારે તુટે? — સંબંધ ક્યારે ટકી શકે?

સંબંધનો સામાન્ય અર્થ પરસ્પર જોડાણ એમ થાય. અર્થાત એક, બે કે વધુ ઘટકોનું પરસ્પર જોડાણ.

વિશિષ્ટ અર્થમાં વિચારીએ તો એક ઘટક (Element) ના ફેરફારની અસર અન્ય Element ને થવી (અર્થાત અસર થાય અથવા ન પણ થાય તે અસર) એક કિલોસોફરના વિચાર પ્રમાણે જેને જાળવવા ન પડે તે સંબંધ. પરંતુ પ્રવર્તમાન સમયે જાળવણીયુક્ત સંબંધો વધુ જોવા મળે છે.

પ્રશ્ન બીજો અને ત્રીજો બન્ને પ્રશ્નો માટે ઉત્તર સુભમ રીતે વિચારવામાં આવે તો તે એક જ હોય, જે ઉદાહરણથી વધુ સ્પષ્ટ બનશે.

રસાયણ વિજ્ઞાનમાં બે અણુઓને જોડવા હોય એટલે કે બેગા કરવા હોય તો તેને જુદા જુદા સ્વરૂપે ઊર્જા આપવી પડે. જેથી નવું જોડાણનું નિર્માણ થાય અને જો બંધને તોડવો હોય તો પણ જુદા જુદા સ્વરૂપે ઊર્જા આપવી પડે. આ બંને પરિસ્થિતિમાં બાહ્ય પરિસ્થિતિની ભૂમિકા મહત્વની બને છે. આ પરથી સંબંધ નિર્માણ અને ખંડનના પરિબલો.

- ❖ જરૂરિયાત ઊભી થવી.
- ❖ જરૂરિયાત જણાય એટલે ઘટકો નવા જોડાણ માટે ગતિમાન બને એટલે કે જોડાણ માટે પ્રયત્નશીલ બને. શક્ય હોય તો ત્વરિત જોડાણ કરી શકે.
- ❖ ગતિમાન થયેલા ઘટકો વચ્ચે અવરોધ આવે તો જોડાણ માટેની શક્યતા ઘટે છે.
- ❖ ઘટકોના જોડાણ તેમજ ગાઢ જોડાણ માટે સમય જરૂરી બને.
- ❖ જરૂરિયાતની માત્રાના સંદર્ભે સંબંધના બળની માત્રા જે જરૂરિયાત વધુ તેમ સંબંધ ગાઢ અને જરૂરિયાત ઓછી તેમ મંદ સંબંધ. જે સર્વત્ર દેખાય!

સંબંધ નિર્માણ અને સંબંધ ખંડનના કારણો સમાન છે એમ હું માનું છું. સંબંધ તૂટવાથી કેટલાક વ્યક્તિઓ નાસીપાસ થાય છે જ્યારે કેટલાક ખુશી અનુભવે છે.

સંબંધ તુટે છે ત્યારે સામાન્ય વ્યક્તિ અનેક બહાનાં શોધેતો હોય છે. તેવા વ્યક્તિ માટે જાણીતો મનોવૈજ્ઞાનિક પ્રશ્ન : વ્યક્તિનું મૂન્ય કેમ થાય છે? આ પ્રશ્નના ઉત્તર પર તેણે વિચાર કરવો.

સંબંધોની જાળવણી માટે આટલું કરો... (યોગ્ય લાગે તો)

- ❖ તમે સંબંધનો એક ભાગ છો એમ માનો.
- ❖ સંબંધ અન્યોન્યની જરૂરતથી રચાય છે.
- ❖ શબ્દો સંબંધની દિશા બદલી શકે છે માટે શબ્દોના ઉપયોગમાં કાળજી રાખો.
- ❖ જડતાને તિલાંજલી આપો.
- ❖ સુંદર, સૌંદર્યનું અનુસરણ કરો.
- ❖ સ્વપ્નોની આપ-લે કરો અને તેને સાકાર કરો.
- ❖ અપ્રિય અનુભવોને ભૂલતા શીખો.
- ❖ પરિવર્તન સ્વીકારો જે સંસારનો નિયમ છે.
- ❖ સંબંધોનું ચિંતન, જતન કરો.
- ❖ નિમાલસતા કેળવો.

પ્રકૃતિ સાથે સંબંધ રાખી સંબંધના સૌંદર્યની અનુભૂતિ કરો... અસ્તુ.

- હાથ જે મનોવૃત્તિ, તો ઘડાય સંસ્કૃતિ, કોઈપણ કાર્યમાં ભળે જો નિષ્ઠા, તો તેમાં મળે પ્રતિષ્ઠા. ●

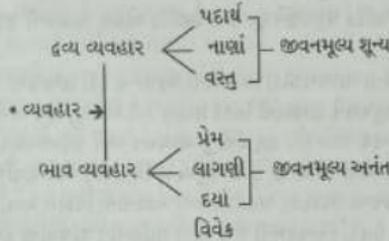
વ્યવહાર - સંબંધ

- કવિતા રાઠવા (ગંગપાલ)

મનુષ્ય ભટકતું જીવન છોડી સ્થિર થયો ત્યારથી કેટલીક મૂળભુત જરૂરિયાતોને સંતોષવા માટે એક વ્યક્તિને બીજી વ્યક્તિની પૂરક બનવું પડ્યું તેમજ કેટલાંક સંબંધોને પણ સ્વીકારવા પડ્યા. એક બીજાંને સમજ, લાગણી અને હુંકના તાંતણે બંધાવું પડ્યું. આમ કરતાં કરતાં કુટુંબ, કબીલો અને પછી સમાજની રચનાઓ આવીભાવ થયો. સમાજ એટલે 'સમજવાળી વ્યક્તિઓનો સમુહ'. આ સમાજની સર્વતોમુખી પ્રગતિ અને તેના ચાલકબળ તરીકે વ્યવહારની ભૂમિકા અગત્યની રહી છે.

સમાજના ચહેરામાં કંદરૂપતા લાવનાર એક ઘટક તત્ત્વ હોય તો તે વ્યવહાર-સંબંધ છે. પ્રવર્તમાન સમયમાં વ્યવહાર દ્વારાજ વ્યક્તિનો પરિચય બહાર આવે છે. અહીં વ્યક્તિની લાગણી કે ભાવનાને કોઈ સ્થાન નથી. લાગણી કે ભાવનાનું મૂલ્ય ચીજ વસ્તુઓથી થતું જોવા મળે છે. પણ તે મૂલ્ય આંકી શકાય તેમ નથી.

આવા સમાજમાં આકાર લઈ રહેલા વ્યક્તિઓ લાગણી પ્રદર્શિત કરવામાં ખોખલાં વ્યવહારોને જ અપનાવે છે. શું આ વ્યવહારોની પરંપરા આપણા જીવનમૂલ્યને વધારી શકે તેમ છે? તો એના જવાબમાં હું પોતે તો અસહમત જ રહીશ.

દ્રવ્યની લેવડ-દેવડ એ સંબંધ-વ્યવહારનો અંત નથી, પણ આજના ભુલ્લક વ્યવહાર લેવડ-દેવડની પ્રક્રિયાને અંતે પૂર્ણ થાય છે. ત્યારપછી તે ભાવશૂન્ય અને લાગણીશૂન્યમાં પરિણમે છે. આવી શૂન્યતા વ્યક્તિને એક-બીજાથી દૂર કરી નાખે છે.

દુનિયામાં સર્વત્ર સ્વાર્થી વ્યવહારની આજ પ્રવર્તે છે. ગણતરી પૂર્વકના અને આયોજન પૂર્વકના વ્યવહારો જોવા મળે છે. સમાજ બીડની તમામ વ્યક્તિ પોતાની આંતરિક જરૂરિયાતોને પૂરી કરવામાં એટલી તો જાતમગ્ન અને સ્વાર્થમગ્ન બની જાય છે કે બીજાની સાથે સહદયતાથી સંકળાવવાની નવરાશ જ બચતી નથી. આ વ્યવહારોને આધારે એક વ્યક્તિ બીજી વ્યક્તિને સાચવે છે કે અવગણે છે.

આ બાબતે એક વ્યવહાર પ્રસંગ ટાંકવાનું મન થાય છે -

લગ્ન મંડપમાં શરણાઈના સૂર રેલાઈ રહ્યા હતા. નયનરમ્ય આલ્હાદક લાગતું વાતાવરણ ભાવવિભોર હતું. વર-વધૂ ફૂટેલી કૂપળોની જેમ લગ્નજીવનમાં પગરણ માંડવા તત્પર હતા. અનેક સગાઓની નયનરમ્ય આલ્હાદક લાગતું, વાતાવરણ ભાવવિભોર હતું. વર-વધૂ ફૂટેલી કૂપળોની જેમ લગ્નજીવનમાં પગરણ માંડવા તત્પર હતા. અનેક સગાઓની વણજારની સાથે સભામંડપમાં બધાં લગ્નનો આનંદ માણી રહ્યા હતા. આવા ચિત્રમાં બે સ્ત્રીઓને ગોઠિ કરતી જોઈ. આ ગોઠિના થોડાં થોડાં શબ્દો જાણે મારા કાનને તેમની વાતો તરફ આકર્ષવા મજબૂર કરતાં હતા. આશ્ચર્ય થયું! આ ગોઠિનો રંગ વ્યવહાર-સંબંધના રહસ્યને છતો કરતો હતો. એટલે કે લગ્નમાં આવેલ આ બહેનો પોતપોતાના વ્યવહારોને મને કમને સાચવવા આવી હતી. અને કહેતી હતી કે મારી દીકરીના લગ્નમાં તેણે ભેટ આપી હતી. આ ભેટ આપવા જ હું તો ખાસ આવી છું. આ ભેટ આપું એટલે પત્યું. આ શબ્દો પૂર્ણ થાય તે પહેલાં બીજા બહેન બોલી ઉઠયા, અરે! જવા દોને મારે પણ આવું જ છે. આમ તો કાંઈ આવવાનો જ વિચાર ન હતો પણ....

• કોઈના અવગુણને બેનકાબ ન કર એ માટે તો ઈશ્વર બેઠો છે. •

આ પ્રસંગમાં ફક્ત દ્રવ્યની લેવડ-દેવડના વ્યવહાર સિવાય કંઈ જ ન હતું. આ વાત ચિત્તને વિચારતી કરી મૂકે છે. ચિત્તને વિચારતું મૂકી અટકી જવાનું નથી, પણ તેના સમાધાન, ઉકેલ માટે ચિત્તને ઠંડોળવું જ રહ્યું. જેના માટે સાહિયારા પ્રયાસની જરૂરિયાત છે. આજની પરિસ્થિતિમાં લોકોના વિચારોને બદલીને તેમની સમજદારીને વિકસિત કરવાની તાતી જરૂરિયાત છે.

શિક્ષિત અને પ્રબુધ વર્ગે સ્વાર્થપારાયણતાનો ત્યાગ કરીને ઉદારતા ખીલવી સાચા બ્રાહ્મણનો ધર્મ નિભાવવો જોઈએ. નિસ્વાર્થ ભાવથી સમાજના ચતુર્મુખી વિકાસને જ પોતાના જીવનનું ધ્યેય સમજવું તેમજ શિક્ષણયુક્ત વાણીથી અને આચરણથી સમાજને સદાચારનું શિક્ષણ આપી ઉદારતા, પ્રેમ અને લાગણીને પોષતા રહેવું જોઈએ.

વ્યક્તિ પોતાનું જ્ઞાન, વિજ્ઞાન, વિદ્યા, બુધ્ધિ વગેરેનો ઉપયોગ ફક્ત સ્વ માટે ન કરતાં, પરોપકાર કે પરપીડન માટે બર્થવું જોઈએ. પરોપકારથી ભાવના અંતઃકરણના હલકાં વિચારોને દૂર કરે છે.

સમાજમાં બે માણસો એક સરખા ચહેરાના હોતા નથી, તે રીતે લોકોના વિચાર, વિશ્વાસ અને સ્વભાવપણ વિપરીત હોય છે. તેમ છતાં સમાજના તાંતણે બંધાયેલા વ્યક્તિઓને એકબીજાના પૂરક બની પોતાના બિન-વિચારોમાં ઉદારતાનો સમાવેશ કરી બધા સાથે મળીને રહે તો ચોતરફ સુખ, શાંતિ અને સમૃદ્ધિનું વાતાવરણ સર્જ શકાય. સંગઠન, સહયોગ અને મૈત્રીભાવ સ્વસ્થ સમાજનું આવશ્યક અંગ છે.

સમાજમાં ફેલાયેલા વૈચારિક પ્રદુષણને દૂર કરી વૈચારિક એકતા લાવવાની જરૂર છે. વૈચારિક પવિત્રતા એ સદાચારનો મુખ્ય આધાર છે.

સ્તંભ અને સ્વાધ્યાયના માધ્યમ દ્વારા વિચારોની આપ-લે કરી સમાજમાં સત્પ્રવૃત્તિઓનો પ્રચાર અને પ્રસાર કરતા રહી વૈચારિક પ્રદુષણને ડામવાનો સતત પ્રયાસ કરી એકતા, પ્રેમ અને ભાવનાને પોષવી જોઈએ. અહીં સ્વાધ્યાય શબ્દના બે અર્થ થાય છે. સદ્ગ્રંથોનું અધ્યયન અને સ્વઅધ્યયન અર્થાત્ પોતાનું અધ્યયન, આત્મનીરીલણ, સ્વાધ્યાયમાં એવી શક્તિ છે કે તે મનુષ્યના વિચારોને એક સર્વોપયોગી માર્ગ પર ચાલવાની પ્રેરણા આપે છે. તેનાથી સમાજમાં ઉદારતા, સહકારિતાની ભાવનાનો વિકાસ થાય, સંદેહ અને ભય સ્થાને પ્રેમ અને વિશ્વાસના મુળિયાં ઉડા ઉતરે. નિત્યક્રમની જેમ સારા સાહિત્યને વાંચવાનો ક્રમ આપણી દિનચર્યાનો એક ભાગ બનવો જોઈએ.

સમાજની દરેક વ્યક્તિને અવિભક્ત અંગ માનીને બધાના હિતમાં પોતાનું હિત સમજીએ તો સ્વસ્થ, સમર્થ, સબળ સમાજના નિર્માણમાં સહયોગી બની શકીશું.

* * *

હાર્દિક શ્રદ્ધાંજલી

કોલેજ પરિવારના પ્રા. ડૉ. પ્રવીણભાઈ માસ્તરના પિતાશ્રી રતીભાઈ માસ્તર તા. ૨૧-૧-૨૦૦૫ના રોજ અવસાન પામેલ હોય આ દુઃખદ પ્રસંગે કોલેજ પરિવાર સદસ્યોનું શ્રદ્ધાથી સ્મરણ કરી તેમના સ્વજનો પ્રત્યે દિલસોજીની લાગણી વ્યક્ત કરે છે અને પરમ કૃપાળુ પરમાત્મા સદગત આત્માને ચિરશાંતિ બસે તેવી પ્રભુ પ્રાર્થના કરે છે.

● વિદ્યાર્થીએ વાસણ નથી કે એને ભરી કાઢીએ, વિદ્યાર્થી એ તો જ્યોત છે જેને પેટાવાની છે. ●

આપણે ક્યાં જઈ રહ્યા છીએ ?

કિરણ શૈક્ષણિક (રોલ નં. ૫૬)

મિત્રો, ક્યારેય એવો પ્રશ્ન ઘાય છે ખરો કે આપણે આ જગતમાં શા માટે આવ્યા ? ઘણીવાર એવું લાગે છે કે આપણે જે કામ માટે આ વિશ્વમાં આવ્યા છીએ એ કામ તો આપણે કરતા જ નથી અને બીજાં બીજાં કાવોમાં જ સમય વ્યતીત કરી રહ્યા છીએ. નકામી ઈચ્છાઓને આધીન થઈને ભટકી રહ્યા છીએ. આ જગતમાં ૯૯.૯૯% લોકો ખાઈ-પીને જલસા કરીને મરી જવા માટે જ જન્મે છે પણ એવી હયાતી શા કામની ?

ઓજસ પાલનપુરી કહે છે,

મારી હસ્તી મારી પાછળ એ રીતે વિસરાઈ ગઈ,

આંગળી જળમાંથી નીકળીને જગા પુરાઈ ગઈ.

આપણે આ જગતમાં શા માટે આવ્યા ? તો એનો ઉત્તર એ છે કે ઈશ્વરે આ વિશાળ કાળખંડમાંથી સમયનો એક ટુકડો આપણને સોંપીને કહ્યું કે 'જાવ મારા કરતા સવાયા થઈને બતાવો' જે કામ વિવેકાનંદ, ગાંધીજી, મધર ટેરેસાએ કરી બતાવ્યું.

જે વિચાર વિવેકાનંદ, ગાંધીજી કે મધર ટેરેસા કે અન્ય મહામાનવોને આવ્યા હતા એવા જ વિચારો આપણા મનમાં પણ ક્યારેક તો આવે જ છે પણ આપણે એ સણને પકડી નથી શકતા અને મહામાનવ થવાની તક ગુમાવી દઈએ છીએ. આપણી અંદર એક મહાત્મા બેઠો છે પણ આપણે એને સાંભળતા જ નથી. આપણે બાહ્ય શોધમાં જ એટલા રમમાણ રહીએ છીએ કે આંતરિક શોધ માટે સમય જ કાળવતા નથી એટલે જ આપણે આપણા અંતરાત્માને જોઈ પિછાણી નથી શકતા કે એનો અવાજ પણ સાંભળી શકતા નથી. બીજાઓને ઓળખી લીધાનો દાવો કરનારા આપણે આપણી જાતનેય પૂરેપૂરી ઓળખી નથી શક્યા ત્યાં અન્યને તો ઓળખવાનો સવાલ જ ક્યાં ઊભો ઘાય છે ? આ અરીસાઓનું વિશ્વ છે. અહીં એક જ વ્યક્તિના ઘણા બધા ચહેરાઓ છે. એમાંથી સાચો ચહેરો કયો એની પેલી વ્યક્તિનેય ઘણીવાર ખબર નથી પડતી.

બુદ્ધિ અને હૃદય આત્માને અનુસરે તો કંઈ વાત બને પણ અહીં તો ઊંધુ ઘાય છે. આત્મા જ હૃદય અને બુદ્ધિને અનુસરે છે એટલે આપણે ભૌતિકતાથી આધ્યાત્મિકતા તરફ જવાને બદલે આધ્યાત્મિકતાથી ભૌતિકતા તરફ દોટ મૂકી રહ્યા છીએ. ઘણું બધું પામવાની મહત્વાકાંક્ષા લઈને આપણે ફરી રહ્યા છીએ. અંબાણી, મિત્તલ કે અંજીજ પ્રેમજી જેટલી સંપત્તિ મેળવવાની ઈચ્છા સોને ઘાય છે પણ એ બધું મેળવી લીધા પછી શું ?

યે મહેલો, યે તખ્તો યે તાજોં કી દુનિયા

યે ઈન્શા કે જૂઠે રિવાજોં કી દુનિયા

યુ દુનિયા અગર મિલ ભી જાયે તો ક્યા હે ?

યુ દુનિયા અગર.....

ગનલપના ગાદલા ઉપર પણ જો ઊંધુ ન આવે તો એનો મતલબ શું ? એના કરતા તો શ્રમજીવીઓ વધુ વેબવી ગણાય.

મુનવ્વર રાના કહે છે તેમ

સો જાતે હોં ફૂટપાય પે અખબાર બિછાકર,

મજદૂર કબી નીંદ કી ગોલી નહીં ખાતે.

આખા વિશ્વના વિજેતા સિકંદરનો પણ જ્યારે અંતિમ સમય નજીક આવ્યો ત્યારે એણે પોતાના સૈનિકોને આહવાન કર્યું કે "મારો મૃતદેહ જ્યારે લઈ જવાય ત્યારે મારા બંને હાથ મુલ્લા રાખજો જેથી આ દુનિયા જોઈ શકે કે દુનિયાને જીતનારો સિકંદર પણ જ્યારે આ જગતમાંથી જઈ રહ્યો છે ત્યારે ખાલી હાથે જઈ રહ્યો છે."

આપણે બહુ નાની નાની વાતો લોકોના આભારી થઈ જઈએ છીએ અને એમાંય ખાસ કરીને એવા

- સાચી સમજણ આવતાં બૂલ સુધારે જેહ એ માણસ આગળ વધે એમાં નહીં સંદેહ. •

લોકોના કે જે આપણને થોડી ભણીનું સુખ આપે છે, બરેબર જો આભારી થવું જ હોય તો એવા લોકોના આભારી થઈએ જે આપણને દુઃખ આપે છે. કારણ કે હૃદમાં જ આપણને પ્રભુ યાદ આવે છે અને પ્રભુ એટલે આપણું મૂળભૂત સરનામું.

જીવન એવું જીવીએ કે આવનારી પળના મોહતાજ ન રહીએ અને વીતેલી પળના મુલામ ન રહીએ. એકવાર ડૉ. પી. જે. રાજ સાહેબે માનવસંબંધોની ચર્ચા કરતા કહેલું કે માણસ એકલો રહી નથી શકતો અને બીજાને સહન નથી કરી શકતો એ જ વાતમાં થોડું ઉમેરું તો 'માણસ એકલો રહી નથી શકતો અને બીજાને સાચવી નથી શકતો.' ઘણી નકામી વસ્તુઓના સંગ્રહખોર આપણે ઘણી કીમતી વસ્તુઓને ગુમાવી દઈએ છીએ. કહેવાય છે કે જિંદગી એક જંગ છે કારણ કે આપણે સમગ્ર જીવન દરમિયાન લડવાની ઘટનાઓ સનત બનતી રહે છે. તદન શાંત લાગતી વ્યક્તિ પણ અન્ય સાથે નહીં તો પોતાની જાત સાથે લડતી હશે પણ લડે તો છે જ. પણ શત્રુની પસંદગીમાં આપણે ઘાપ ખાઈ જઈએ છીએ. લડવું જ હોય તો ઈશ્વર સામે લડીએ કારણ કે એમાં હારી જઈએ તો પણ કશું ગુમાવવાનું હોતું નથી. એટલે લડવું જ હોય તો એની સામે લડીએ. આ નાના નાના વૈતિયાઓ સાથે લડીને શું કરવાનું? તદન નાના નાના લોકો સાથે લડીને આપણે એટલા હાંકી જઈએ છીએ કે પછી ઈશ્વર પડકાર રોકે છે ત્યારે આપણે લડી જ નથી શકતા અને ત્યારે જે ઘટના બને છે એને આપણે મૃત્યુ કહીએ છીએ.

જ્યાં ગમે તેવા ગાઠ સંબંધોને ઉલટાઈ જતા કે ગમે તેવી ગંજત વ્યક્તિને બદલાઈ જતા ત્રણ સેકન્ડથી વધુ સમય લાગતો નથી એવી તકલાદી સંબંધોની દુનિયામાં આપણે કઈ શાસ્ત્રવતી ભણતી શોધમાં ખટકી રહ્યા છીએ? આપણું ઉદ્દગમ પણ વિરાટ છે અને આપણો અંત પણ વિરાટ છે તો પછી આ વૈતિયા વિચારધારાઓના મુલકમાં આપણે શું કરી રહ્યા છીએ?

પૂછી જુઓ આ જાતને કે ક્યાં જઈ રહ્યા ?
કોના ઈશ્વરે આપણે આગળ વધી રહ્યા ?
ભૂલી ગયા કે બ્રહ્મ તણા અંશ છો તમે !
ચપટીક સુખને માટે તમે કરગરી રહ્યા !

સાચ નકામી પ્રવૃત્તિઓમાં જિંદગી ખેંચી નાખ્યા પછી કવિ રમેશ ગાંધી કહે છે તેમ બહુ મોડેથી બખર પડે છે કે,
જિંદગીમાં શું કમાયા આપણે,
બરબખારે છેતરાયા આપણે,

અંતે નઝીર સાહેબની ચાર પંક્તિઓ

‘એ બહારે બાગ દુનિયા ચંદરોજ
દેખ લો ઈસકા તમાશા ચંદરોજ
એ મુસાફિર ફૂચ કા સામાન કર,
ઈસ જહાં મેં હૈં બસેરા ચંદરોજ.

□ □ □

ઓળખાણો કે સંબંધો અનેક હોય પણ મિત્ર તો એક જ હોય,
મિત્ર એટલે જેની સાથે વાતના વિષય શોધવા ન પડે.
શબ્દ ન હોય ત્યારે મીન પણ આપમેળે બોલતું હોય છે.
જેની સાથે સાચા ધવાનું મન ઘાય તે મિત્ર.

□ □ □

● રોટલો કેમ રળવો એ શિક્ષક શીખવશે પણ એ દરેક કાળિયાને મીઠા કેમ બનાવવો એવી કેળવણી તો નિમળ ધર્મ ભાવના જ શીખવી શકે. ●

મારા મતે સાચી કેળવણી

દર્શના હેરાવાલા (રોલ નં.-૪૭)

કેળવણીની અસંખ્ય વ્યાખ્યાઓ મહાન કેળવણીકારો દ્વારા અપાયેલી છે તે સું મારા અભ્યાસ દરમિયાન ભણી, ભણી કે પછી ગોખી નાખી ?

જેમ વણા મહાન વૈજ્ઞાનિકો કહી ગયા છે કે વિજ્ઞાન ત્યારે જ સફળ થયું કહેવાય કે જ્યારે આદિવાસી કે સામ્ય પ્રજાના લોકોમાંથી કુરિવાજો, અંધશ્રદ્ધા અને વહેંચ દૂર થાય.

તેજ પ્રમાણે હું એમ માનું છું કે કેળવાયેલ વ્યક્તિ એજ કહેવાય કે જે બીજા માટે જીવન ગાળી શકે. આ વાક્યના વણા અર્થ થાય છે પણ અહીં મારો સીધો ઈશારો એ અનાથ બાળકો તરફનો છે જેને પ્રભુએ ઘણી ભક્તિઓ અર્પી છે પણ શિક્ષક કોઈ નહીં. શું ભણીગણીને સારી નોકરી મેળવવી, લગ્ન કરી સારા કુટુંબની એક ખ્યાતનામ વ્યક્તિ બનવું તે જીવન છે ? તો મારા મતે આ જીવનનો કોઈ અર્થ નથી ?

પ્રાણીઓ પણ જન્મે છે, અનુકૂળન સાથે છે, તેમના બચ્ચાઓને જન્મ આપે છે અને વળી કરી પાછા મરી જાય છે. જો આપણે પણ આ જ કામ કરવાનું હોય તો આપણામાં અને પ્રાણીઓમાં શું ફર્ક ?

દરેક વ્યક્તિને ભગવાને કંઈને કંઈ વિશેષ આપ્યું છે, હું માનું છું પ્રભુએ મને અનંત, અઢળક લાગણી અને મમતાનો દરિયો આપ્યો છે અને આજે કુદરતી રીતે હું એટલે જ શિક્ષક બનવાના વ્યવસાયમાં છું કે જેથી આ મમતા હું બાળકોમાં માતા તરીકે વહેંચી શકું. લાગણી અને મમતા શું ફક્ત પેટે જન્માવેલા બાળક માટે જ હોય ? જો એમાં પણ સ્વાર્થ હોય તો કોઈ અર્થ નથી આ ભણતરનો.

એ બાળકો વિશે આજે કોણ વિચારે છે ? એમની ઉંમર, ઈચ્છાઓ, લાગણીઓ કંઈ આપણા બાળકોથી અલગ તો નથી, પોતાને મૂંઝવતા પ્રશ્નોના અંધકારમાં સતત ગૂંચવાતા એ નિર્દોષ બાળકોને પણ મમત્વની જરૂર છે, પ્રોત્સાહનની જરૂર છે, એક એવા ખોરડાની જરૂર છે જેમાં રહી તેઓ પોતાના અંતર આત્મા સાથે વાત કરી શકે. હું કોણ છું ? ક્યાંથી મારી ઉત્પત્તિ ? આવા અનેક પ્રશ્નો તેમને મૂંઝવતા હોય છે. ત્યારે તેમના માથે હાથ ફેરવનાર કોણ ?

ગમે તેટલું ભણી ગણીને આગળ આવેલ વ્યક્તિ હંમેશા Negative thinking રાખે છે. એવું મેં અનુભવ્યું છે. શું તમે M.Sc, M.Phil, Ph.D છો ? પણ તમારું thinking કેટલું ? આજના જમાનામાં જો બે વ્યક્તિ (Male - Female) સાથે જતા હોય તો પહેલો વિચાર કે આ બે વચ્ચે કોઈ ખરાબ સંબંધ છે તેવું વિચારનાર Educated વ્યક્તિ જ હશે. શું તમે આવા અર્થ માટે ભણ્યા છો ? જો એક ખૂણામાં કોઈ નાનું બાળક રડતું હશે તો તેને કોઈ સાંત્વન આપવા નહીં જાય ત્યારે તમારી મોટી મોટી degree ક્યાં ગઈ ? શું આ તમારી કેળવણી છે ?

આજની કેળવાયેલ વ્યક્તિઓ શું પણ કેળવણી આપનાર અધ્યાપકોમાં પણ Understanding જેવી કોઈ બાબત જોવા મળતી નથી.

પોતે ૧૮,૦૦૦ થી ૨૦,૦૦૦/- પગાર ધરાવનાર કોઈ પણ વ્યક્તિ પોતાના ગજવામાંથી ૨૦૦ રૂ. પણ એવા બાળકો માટે આપવા તૈયાર નથી જેનો કોઈ નાશ નથી ?

હું કહું છું કે અનાથ હોવું એમાં એ બાળકોનો શો વાંક ? તમે એકવાર એટલું જ વિચારો કે તમને આખા દિવસમાં કેટલીવાર અને ક્યાં ક્યાં મા, બાપ, બાઈ, બહેનની જરૂર વર્તાય છે. "પપ્પા ફી ભરવાની છે ૫૦૦ રૂ. લાવો, મમ્મી આજે ૧૧:૦૦ વાગ્યે કોલેજ જવાનું છે સાક-રોટલી બનાવી આપ, બાઈ મને આ દાખલો નથી આવડતો, બહેન મને સારી પહેરવામાં મદદ કર" શું તમે એક દિવસ આ બધા સંબંધો વગર રહી શકો છો ? તમે પણ વ્યક્તિ છો એ બાપબો પણ જીવ છે શું એમને કોઈ ઈચ્છા લાગણી નહીં હોય ?

● બોમ્બ કરતાં માણસ જ વિરહોટક બને એટલે ભરોસો કોનો કરી શકાય. ●

આજે કેટલા બાળકો અનાથ હશે ? આપણા સમાજમાં કેટલા કુટુંબ તરો ? શું તમને ભગવાને ૨ ના બદલે ૩ બાળકો આપ્યા હશે તો તમે બધો નહીં કાઢી શકો ? તેની પરવરિશ નહીં કરો ? તો પછી એક અનાથ બાળક પણ ભગવાને તમને અપેલું એક સંતાન જ છે એમ સમજી તેને નથી અપનાવી શકતા.

શરૂઆત અધરી નથી પણ શરૂઆતનું પગવિયું શોધવું જ અપરું છે, ત્યારબાદના પગવિયા એની જાને જ મળવા માંડે છે. કોણ કહે છે કે આ બાળકને તમારી સાથે તમારા ઘરમાં રાખો પણ બાળક મદદ તો કરી જ શકે. ખરું ને !

• • •

હું પરિવર્તનશીલ શિક્ષક બનીશ મોંઘાણી મુકેશ આર. (રોલ નં.-૧૦)

તળાવનું પાણી વણી વખત ગંધાઈ ઊઠે પણ મળમળ વહેતા ઝરણાનું પાણી ક્યારેય ગંધાતું નથી, બલકે હંમેશા તરોતાઝા રહે છે. આનું એક જ કારણ છે તળાવનું પાણી બંધિયાર પાણી છે. તેને ચો તરફથી બંધન છે. તેથી તે એક જ જગ્યાએ સ્થિર હોવાથી ગંધાઈ ઉઠશે પણ મળમળ વહેતા ઝરણાનું પાણી પ્રમાણમાં ભલે ઓછું હોય પણ એ મુક્ત મને વહે છે તેથી તે તાજગી સભર ભાસે છે. શિક્ષક અને તેના શિક્ષણનું પણ તેવું જ છે. જેવી રીતે ઝરણાનું પાણી ગતિશીલ છે. તેથી જ તે પ્રગતિ કરી શકે છે તેવી જ રીતે શિક્ષક જો પરિવર્તનશીલતાનો અગ્રદૂત બનીને શિક્ષણકાર્ય કરે તો તે પણ જીવનમાં ગતિ કરી શકશે. પોતે પણ વિકસિત બનતો જશે અને તેના અધ્યયનકર્તાને પણ ગતિશીલ અને પ્રગતિશીલ બનાવી શકશે. આ વિશ્વમાં પરિવર્તનશીલ અને ગતિશીલ માણસોના કાર્યોની જ નોંધ લેવામાં આવી છે. ચીલાચાલુ ઘરેડ અને બંધનોમાં કેટ રહીને કામ કરનારાઓને જગત જલ્દીથી ભૂલી જતું હોય છે. તમે એક નાનકડા બાળકને એક નવું રમકડું આપશો તો તે એકાદ અઠવાડીયું તેનાથી રમશે પણ એકાદ અઠવાડીયા પછી તેના માટે તે રમકડું જૂનુ થઈ જતાં તેનો રસ તે રમકડામાંથી ઓછો થઈ જશે. તે બીજું નવું રમકડું ઈચ્છશે. તો શિક્ષકે એ વિચારવાનું છે કે વર્ષોથી એકની એક પદ્ધતિઓથી ગાડું ગબડાવ્યે જાઉં છું. તો મારા બાળકો આ વાસી રમકડાઓથી ઊભાઈ ગયા નહીં હોય ? બાળક ચેતનાનો ફુવારો છે તેથી શિક્ષણની પ્રક્રિયામાં પણ બાળક હંમેશા નવું નવું ઈચ્છે છે. આથી જ શિક્ષકે પણ કટિબધ્ધ બનવું પડશે કે હું પરિવર્તનશીલ શિક્ષક બનીશ આથી જ શિક્ષણ પ્રવાહને હંમેશા તરોતાઝા અને નવ પલ્લવિત રાખવા માટે શિક્ષકે પોતાના રોજંદા શિક્ષણ કાર્ય અને વર્ગ વ્યવહારમાં વિવિધ નૂતનપદ્ધતિઓ વિવિધ પ્રયુક્તિઓ અને વિવિધ શૈક્ષણિક સાધનોનો વિનિયોગ કરવાનો છે. વિવિધ ચાર્ટ, નકશા, મોડેલ, ફિલ્મ સ્ટ્રીપ, એપિડાયોસ્કોપ, ફિલ્મ પ્રોજેક્ટર, ઓવરહેડ પ્રોજેક્ટર, વિવિધ મોડેલ્સ ચિત્રો, ક્રોમ્યુટર, ઈ-ટરનેટ પરથી ઉપલબ્ધ થતી વિવિધ માહિતીઓ વિવિધ સોફ્ટવેર દ્વારા ઉપલબ્ધ થતી માહિતીઓનો વિપુલ પ્રમાણમાં ઉપયોગ કરીને પોતાના શિક્ષણ કાર્યને વિવિધતા સભર અને સુખવતાસભર બનાવવાનું છે.

• • •

• જે તમે સમાધાનનો એક ભાગ નથી તો તમે પોતે જ એક સમસ્યા છો. •

શૈક્ષણિક સફરનાં સંસ્મરણો

દિલી પી. ટૅલર (રોલ નં.-૩૯)

દરેક મનુષ્ય પોતાના રોજિંદા જીવનમાં એટલો વ્યસ્ત હોય છે કે જો તેને આ વ્યસ્તતાથી દૂર રાખવામાં ન આવે, તો તેના જીવનમાં માધુર્ય, રોનક, જિંદાદિલી (જીવંતતા) રહેતાં નથી. 'પ્રવાસ' આ ઉપરોક્ત વિશેષણોની મનુષ્યજીવનમાં પૂર્નિ માટેનું એક અનોખું માધ્યમ છે. તેથી જ મનને પ્રકૃતિલત, ઉત્સાહી, જ્ઞાનવર્ધક બનાવવા માટે દરેક મનુષ્યોએ પ્રવાસને શરણે જઈ તેનો લાભ લઈ કૃતાર્થ થવું જ જોઈએ !

“પ્રવાસ રે પ્રવાસ;
જે નથી કોઈનું આવાસ;
પણ ક્યો છે જેણે વાસ;
સૌના થાસેથાસ.”

પ્રવાસના આ મહિમાથી જાત એવા અમારી કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડના પ્રાચાર્યશ્રીએ પ્રાધ્યાપક ગણ સાથે ચર્ચા-વિચારણા કર્યા બાદ પ્રવાસ માટેના સ્થળ નક્કી કર્યા. પરંતુ પ્રશિક્ષણાધીઓએ આ સ્થળ પ્રત્યે ઉદાસીનતા દાખવતા અંતે દાંડી, નવસારી એન્જિકલ્ચર યુનિવર્સિટી, બારડોલી સુગર ફેક્ટરી જવાનું નક્કી થયું.

તા. ૮/૧૨૦૦૫ ના દિવસની સવાર ઊગી. માગશર માસની મોસમમાં મખલબ મઝા માણીને ઠંડીની તુલાબી પોષ માસમાં પૂરબહારમાં ખીલી. વહેલી સવારે મીઠી ઊંઘ અને હુંકાળી રજાઈને પરહરિને ચાલવા નીકળેલાં સ્વાસ્થ્યપ્રેમી લોકોને સલામ કરવાનું સ્હેજે મન થઈ ગયું. મકલર, સ્વેટર, શાલ અને હીટરની હાથવગી સુવિધાઓની સામે સાવ ચિંથરેહાલ, ટુંટિયુવાળીને ફૂટપાથની ધારે સુતેલા લોકોની લાચારી, જીવતરની વિસંવાદિતા પણ વ્યક્ત થતી જોઈ ! ત્વરિત જ મારા મનમાં પ્રભ્ન ઉદ્ભવ્યો કે રહિત અને સહિત વર્ગોની વચ્ચેની આ ભેદરેખા ભારતમાંથી ક્યારે ભૂંસાશે ?

કક્કડતી ઠંડીની છોળોમાં સુરતનું અમારું જૂથ સ્ટેશન - આયુર્વેદિક કોલેજ પાસે પહોંચ્યું. ત્યાંથી અમે ક્વોલિસમાં બેસી કામરેજ ચાર રસ્તા જવા માટે રવાના થયા. ત્યાં કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડ દ્વારા નક્કી કરાયેલ બસ હાજર હતી. જેમાં કોલેજના પ્રાચાર્યશ્રી, પ્રાધ્યાપકગણ તેમજ ગ્રંથપાલશ્રી હાજર હતા. અમારાં સહાધ્યાયી ભાઈ-બહેનોને પણ અમે મળ્યા. 'ગુડ મોર્નિંગ' કહી અમે સૌને આવકાર્યાં ! પ્રાધ્યાપકગણના ચા-કોફી પાન બાદ અમે સૌએ બસમાં સ્થાન ગ્રહણ કર્યું. બસમાં બંધ બારીઓને કારણે અમે ઠંડીથી થોડી રાહત અનુભવી.

બસમાં અંતાસરીની રમઝટમાં ખોવાયેલા અમે જોતજોતામાં બારડોલી સ્વરાજ્ય આશ્રમમાં પહોંચ્યા. 'સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ' કે જેમને આપણે 'લોખંડી પુરુષ' તરીકે ઓળખીએ છીએ, તેમના નિવાસ સ્થાને નિહાળી મેં ધન્યતા અનુભવી ! આ આશ્રમની નજીક જ આવેલ કાગળના બનાવટ કરતાં એકમ અને રૂમાંથી દોરાનું નિર્માણ કરનાર એકમની અમે મુલાકાત લીધી. કાગળના માવામાંથી પુનઃપ્રક્રિયા દ્વારા તેને ઠાઈલમાં ઉપયોગી એવા કાગળમાં થતા રૂપાંતરને નિહાળી 'Waste માંથી Best' નું પ્રત્યક્ષીકરણ કર્યું. જે અમને 'પર્યાવરણ સંરક્ષણ'ની ઝાંખી દર્શયમાન કરાવી ગયું ! રૂમાંથી દોરા બનાવતી વ્યક્તિઓની પરિસ્થિતિથી પણ અમે વાર્કંક બન્યા. આ જ સ્થળે અમે સેવ-ખમણ અને ચા ગ્રહણ કર્યાં.

ત્યારબાદ અમે ત્યાંથી થોડા જ અંતરે સ્થિત એવા 'સરદાર વલ્લભભાઈ પટેલ સંગ્રહાલય'ની મુલાકાતે ગયા. જ્યાં ઈતિહાસના ઊંડાણમાં જઈ વલ્લભભાઈએ આઝાદીમાં કરેલા પ્રદાન પ્રત્યે અમે અભિમુખ થયા અને ગૌરવની લાગણી અનુભવી ! રાષ્ટ્રીય કથાના સંગ્રહાલયની મુલાકાત બાદ અમે બારડોલી સુગર ફેક્ટરીની કાર્યપદ્ધતિ જાણવા બસમાં બેસી બારડોલી સુગર તરફ રવાના થયા. સુગર ફેક્ટરી નજીક આવતાં જ એક અલગ પ્રકારની તીવ્ર ગંધનો અમે અનુભવ કર્યો. બસમાંથી જ સૌપ્રથમ તો અમે 'એશિયાની નં.-૧ સુગર ફેક્ટરી'ની

- સ્ત્રીનું સમર્પણ ને પુરુષનું કૃતૃત્વ એ બંને સરવાળો એટલે સંસાર. •

ઝબક નિહાળી અને ગૌરવાચિત થયા !

એક 'ચીની કહેવત' અનુસાર,

“શાન, સિદ્ધિ કે સમજ મેળવવાં હોય તો તમારા ચિત્તને સદા ખુલ્લું રાખો.”

આ કહેવતને માન આપી, ચિત્તને ખુલ્લું રાખી અમે ખાંડના ઉત્પાદનની ક્રિયા જોઈ. શેરડીને એકરિત કરી તેમાંથી રસ અને કમશ: પ્રક્રિયાઓ દ્વારા નીપજ તરીકે ‘ખાંડ’ બનતી અમે પ્રત્યક્ષ જોઈ. ઘરમાં ખાંડના એક દાણાના પડવાથી જ્યાં કીડીઓની કતાર થઈ જાય છે, ત્યારે સુગર ફેક્ટરીમાં કીડીની એટલાજરીએ મને મંત્રમુગ્ધ બનાવી ! ફેક્ટરીમાં ઘોડે-ઘોડે અંતરે બનાવેલ મંદિરોમાં ‘પ્રભુ-દર્શન’ કરી મન ખુલ્લું થઈ ગયું અને ત્વરિત બનાવી. “આખરે તો શેરડીમાંથી ખાંડ બનાવવા માટેનો વિચાર મનુષ્યના મનમાં મૂકનાર તો પ્રભુ જ છે ને ? અને તેથી જ મનને પણ સંતોષ થયો કે મનુષ્ય એ પ્રભુને કૃતજ્ઞતાપૂર્વક નમસ્કાર તો કરે છે !” સુગર ફેક્ટરીની આ મુલાકાત દરમિયાન શેરડીનો રસ ન પીવાનો અમને ચોક્કસ રંજ રહી ગયો, પરંતુ એ રંજ અમારી મજાના રંગનો ભંગ ન કરી શક્યો.

કરી બસમાં આઈન્દની છોળો વચ્ચે અંતાશરીને માણતા અમે ‘નવસારી એન્જિનિયર યુનિવર્સિટી’ તરફ પ્રયાણ કર્યું. ત્યાં પ્રાચાર્યશ્રી ડૉ. પી. જે. રાજ સાહેબે અમારો પરિચય ત્યાંના પ્રાધ્યાપકો સાથે કરાવ્યો. તેમણે તેમની સંસ્થા વિશે અમને વિસ્તૃત માહિતી આપી અમને માહિતગાર કર્યાં. ઉપરાંત અમારા મનને મૂંઝવતા પ્રશ્નોના સચોટ, માર્ગદર્શન સહિત ઉત્તરો આપ્યાં. અમે સૌએ ચા-કોફીનું પાન કરતા કરતા કૃષિવિષયક જાણકારીનો લાભ લીધો. આ જાણકારી મેળવી ખરેખર જ લાગ્યું કે “ભારત કૃષિપ્રધાન દેશ ઉપરાંત ૨૧મી સદીમાં એક ડગ આગળ ભરતું રાષ્ટ્ર કહેવા માટે સક્ષમ છે.”

ત્યારબાદ સંસ્થાના પ્રાધ્યાપકોએ અમને રીસર્ચ પ્લાન્ટ, ઝીન હાઉસ, ડેરી ઉદ્યોગ વગેરેથી અમને પરિચિત કર્યાં. ઝીન હાઉસમાં ટામેટાના છોડની રોપણી કરવામાં આવી હતી. શેરડીની પ્રજાતિઓ અને ડેરી ઉદ્યોગમાં સુરતી ભેંસનો અભ્યાસ કર્યો.

“સુરતી ભેંસનો નવસારી યુનિવર્સિટીમાં મેં પ્રથમ વાર જ જોઈ !”

નજીક આવેલા ‘Rose Garden’ માં સૌએ પોતાની તસ્વીર કેમેરામાં કેદ કરાવી. ત્યારબાદ અમે ભોજન ગ્રહણ કર્યું અને ત્યાંથી અમે ‘દાંડી’ જવા માટે રવાના થયા. દાંડીની પવિત્ર ભૂમિ કે જ્યાં ગાંધીજીએ મીઠાના કાપડાનો ભંગ કર્યો ત્યાં અમે તેમના સ્મારકને નિહાળી મનમાં ઈતિહાસની સ્મૃતિને તાજ કરી. અહીં, ઈતિહાસ એટલે એમ નહીં કે અમે ગાંધીજીના સમકાલીન હતા, પરંતુ ઈતિહાસના પાનાઓએ એ દૃશ્ય અમારી સમક્ષ તાદેશ કર્યું.

આ સ્મારકની સમક્ષ આવેલ ‘સૈફી વિલા’ નામક સંગ્રહાલયમાં અમે ઐતિહાસિક ઘટનાઓને છબીમાં સાકાર થયેલી જોઈ. ગાંધીજીના જીવનને સ્પર્શતા પ્રસંગોને આ મ્યુઝિયમમાં મૂર્તિમંત કરવામાં આવ્યા હતા ! બે ઘડી અમે સૌ ગાંધીમય બની ગયા !

ત્યારબાદ અમે સૌએ સમુદ્રકિનારે જવા પ્રસ્થાન કર્યું. ત્યાં રમતોની મજા માણી આહલાદક પ્રતીતિ કરી. ‘Sunset’ નું દૃશ્ય જોઈ કૃદરતના સહવાસની અલૌકિક અને દિવ્ય અનુભૂતિ કરી ! આ સમયે કવિશ્રી જયનંત પાઠકની પંક્તિઓ યાદ આવી :

ઢળે સુરજ પશિમે, નદી જલે દ્રુમો, ભેખડો
તણા તિમિરજાળ સા ઢળત સાંધ્યગોળા, અને
ઊંડી, મરડી અંગ વાયુ જલના તરંગે તરે
ઊંડે ટહુકતાં વિહંગ, નભપૃથ્વી મૂછાં ટળે.

- પતિ-પત્નીની સદ્ગુણ સાધના એટલી ઉચ્ચ કક્ષાની હોવી જોઈએ કે બેઉ એકબીજાને દેવ-દેવી જેવાં ભાસે. ●

સમુદ્ધિનારેથી પાછા કરતી વખતે બસમાં સભાધ્યાયી બાઈ-બહેનોએ જુદી-જુદી કૃતિઓ દ્વારા સૌને સંબોધિત કર્યાં અને સમગ્ર માતૃભવ ઉર્મંગોની ભરતીમાં ડૂબ્યો !

હૃદયવાચ છે કે "સમય ક્યાં કોઈના માટે રોકાય છે ? સમયચક્ર તો ચાલ્યા જ કરે છે." આ સમય પણ ક્યાં પસાર થઈ ગયો એની અમને જાણ ન થઈ અને અમારો બસમાંથી ઉતરવાનો સમય આવી ગયો. સુરતથી આવનાર અમે સૌની વિદાય લેતા કામરેજ ચાર રસ્તા ઉતર્યાં. ત્યાંથી એક છકડામાં બેસી સુરત શ્ટેશન મુઘી પલોચ્યા અને ત્યાંથી અમે સૌ છુટા પડ્યા.

આ પ્રવાસના પ્રારંભે કરેલી એ પ્રાર્થના :

વિવાહે વિપાદે પ્રમાદે પ્રવાસે

જલે ચાનલે પર્વતે શત્રુમધ્યે ।

અરણ્યે શરણ્યે સદા માં પ્રપાતિ

ગતિસ્ત્વં ગતિસ્ત્વં ત્વમેકાભવાનિ ॥

અર્થાત્

"હે શરણે આવેલાનું રક્ષણ કરનારી ! વિવાદ, વિપાદ, પ્રમાદ, પ્રવાસ, જળ, અગ્નિ, પર્વત, શત્રુ, વન સર્વની વચ્ચે સદાય મારું રક્ષણ કરજે. હે ભવાની ! તું જ એકમાત્ર મારી ગતિ છે."....

છજદાથી નીવડી. પ્રભુએ આ પ્રાર્થના સાંભળી અને અમે સૌ પ્રભુએ અર્પેલા રક્ષકવચ સહિત પ્રવાસનો લખલૂટ આનંદ માણી શક્યા ! અહીં, અનાયાસે જ પ્રભુનો અંતઃકરણપૂર્વક આભાર માનવા મસ્તક આપોઆપ ઢળી જાય છે !

એક દિવસીય પ્રવાસની આ સ્મૃતિ મારા માનસપટ ઉપર ચિરસ્મૃતિ સમી બની રહેશે !

(પ્રવાસ વર્ણન સ્પર્ધામાં પ્રથમ વિજેતા કૃતિ)

અસ્તુ ॥

શિક્ષણમાં સંપૂર્ણ ગુણવત્તાનું અભિસ્થાપન...

- હું નહીં કરું તો કોણ કરશે ?
આખરે હું જ તો ગુણવત્તાની અભિવૃદ્ધિનું આયુજન કરનારો છું ને ?
- શત્રુઆત અત્યારથી નહિ કરું તો ક્યારે કરીશ ?
વર્તમાન મારી હથેલીમાં છે અને ભવિષ્ય મારી મુઠ્ઠીમાં છે.
- ગુણવત્ત હોવું અને ગુણવંત રહેવું એજ તો મારું લક્ષ્ય છે ને ?

• દુઃખના સમયમાં પરસ્પરના આંસુ લૂછવાને માટે કોઈ આત્મીયજન જોઈએ, તેથી જ લગ્નની જરૂરિયાત છે. •

પ્રથમ ભારતીય મહિલા અવકાશયાત્રી : કલ્પના ચાવલા

સંખ્યા સોલજી
(સોલ નં.-૨૦)

બાળપણ :

- * જન્મ ૧ જુલાઈ ૧૯૬૧ ના રોજ હરિયાણા રાજ્યના કરનાલ શહેરમાં થયો હતો.
- * તેણે ૮ વર્ષ સુધી કરનાલની ટાગોર બાલ નિકેતનમાં અભ્યાસ કર્યો હતો.
- * તે ૧૯૭૬ સુધી આ શાળામાં હતી તે દરમિયાન વિજ્ઞાન વિષય પર મોડેલ તૈયાર કરવા તે ઉપરાંત એથલેટીક્સ તથા ડાન્સમાં ભાગ લેતી.
- * ધોરણ ૧૧માં મેગળ ગ્રેડ પર જવા માટેના યાનનું મોડલ બનાવ્યું હતું.
- * શાળાના અભ્યાસ બાદ ચંદીગઢ આવેલ પંજાબ એન્જિનિયરીંગ કોલેજના એરોનોટિક્સ એન્જિનિયરીંગમાં પ્રવેશ મેળવી ૧૯૮૨ માં પ્રથમ વર્ગ મેળવીને અભ્યાસ પૂર્ણ કર્યો.
- * અમેરિકાની ટેક્સાસ વિશ્વવિદ્યાલયમાંથી ૧૯૮૪માં એરોસ્પેસ એન્જિનિયરીંગની માસ્ટર ડિગ્રી પ્રાપ્ત કરી.
- * ૧૯૮૮માં કલ્પનાએ બોલ્ડરના કોલરાડો વિશ્વવિદ્યાલયથી પીએચ.ડી.ની ઉપાધિ મેળવી.
- * પીએચ.ડી. પ્રાપ્ત કર્યા પછી એમ.સી.એ.ટી. ઈન્સ્ટીટ્યૂટ સીન જો (કેલિફોર્નિયા) ના સંશોધન વૈજ્ઞાનિક તરીકે નિમણૂક કરવામાં આવી.
- * નાશા અનુસાર કલ્પના ચાવલાની ઉપલબ્ધિ કોમ્પ્યુટર અથવા ઈન્ટેલ આઈ.પી.એસ.સી. ૮૬૦ ઈન્ટેલ પેરાલેલ, ટી.એમ.સી.સી. એમ-૨ તથા પાર્વટિલિક્ટમાં કમ્પ્યુટેશનના ક્ષેત્રમાં વધારે મહત્વપૂર્ણ હતી.
- * ૧૯૯૩માં કલ્પનાને લાસ એલ્ટોસ, કેલિફોર્નિયામાં ઓવરસેટ મેથ ઈન્કમાં ઉપાધ્યક્ષ તથા સંશોધન વૈજ્ઞાનિકના પદ પર નિમણૂક આપવામાં આવી.
- * લિંકન વી. જોનસન સ્પેસ સેન્ટર, હોસ્ટનના આંકડા અનુસાર કલ્પના ચાવલા વાયુગતિની અનુકુળતાની સર્વોત્તમ ટેકનિક વિકસિત કરવા તેમજ લાગુ કરવા માટે જવાબદાર હતી.

નાશાનો અનુભવ :

- * ૧૯૯૨માં કલ્પનાએ અવકાશયાત્રી માટે "નાસા"માં આવેદનપત્ર આપ્યું પરંતુ તેની પસંદગી કરવામાં આવી નહીં.
- * ૧૯૯૪માં કોલમ્બિયા એસ.ટી.એસ.-૮૭ ના મિશનમાં જવા માટે તેમની પસંદગી કરવામાં આવી.
- * ડિસેમ્બર ૧૯૯૪માં નાસાએ કલ્પનાની પસંદગી કરી તેને જોનસન સ્પેસ સેન્ટરમાં મોકલવામાં આવી.
- * માર્ચ ૧૯૯૫માં એસ્ટ્રોનટ ઉમેદવાર તરીકે ૧૫મા એસ્ટ્રોનટ ગ્રુપમાં સભ્ય તરીકે જોનસન સ્પેસ સેન્ટરમાં દાખલ થઈ.
- * ત્યારબાદ અવકાશયાત્રીના ઈ.વી.એ. તથા કોમ્પ્યુટરના સોલોટિક્સ શાખામાં ટેકનીકલ વિષયો પર કાર્ય કરવાની જવાબદારી સોંપવામાં આવી.
- * ૧૯૯૬ ના નવેમ્બરમાં તેઓને મિશન સ્પેશ્યાલીસ્ટ અને એસ.ટી.એસ.-૮૭ ના પ્રધાન સોલોટિક્સ આર્મ ઓપરેટર તરીકેની ફરજ સોંપવામાં આવી.
- * જાન્યુઆરી ૧૯૯૮માં શટલ અને સ્ટેશન કલાઈટ કુ ઈકવીપમેન્ટ પ્રતિનિધિ તરીકે કામગીરી સોંપવામાં આવી.

* ગઈ પેટીના જ્ઞાન અને અનુભવનો લાભ આવતી પેટીને મળે તે જ શિશુઓ હોતું છે. *

- * ત્યારબાદ એસ્ટોનટ ઓફિસના કુ સિલ્ટમ અને ટેલીટીવીટી સેકશનમાં મુખ્ય કાર્યકર તરીકે કરજ સોંપવામાં આવી.
- * એસ.ટી.એસ.-૮૭ સને એસ.ટી.એસ.-૧૦૭ લોર્ગેજ ૩૦ દિવસ ૧૪ કલાક અને ૫૪ મિનિટ તેઓએ અવકાશમાં ઉડયન કર્યું.
- * સ્પેસ સટલ એસ.ટી.એસ.-૮૮ ના મિશનમાં તેમની પસંદગી કરવામાં આવી ત્યારે ૧૯ નવેમ્બર ૧૯૯૪ માં પ્રથમ મુસાફરી કરી તેમાં ૧૯ વ્યક્તિની પસંદગી કરવામાં આવી.
- * ૩૬ વર્ષની ભારતીય કૂળની કલ્પના પ્રથમ અવકાશયાત્રી બની.
- * વિશ્વની પ્રથમ મહિલા અવકાશયાત્રી રૂસની વેલેટીના તેરેસ્કોવા હતી.
- * અંતિમવાર કલ્પના ૧૯૯૨માં ભારતમાં આવી હતી.
- * નાસાએ કોલમ્બિયા મિશન પર અવકાશયાત્રા માટે ૪૧ વર્ષની કલ્પનાની બીજીવાર પસંદગી કરવામાં આવી.
- * જાન્યુઆરી ૧૯૯૮ સુધી સ્પેસના ઓલમ્પિક્સમાં ભાગ લેવા માટે તેનું નામ નક્કી હતું.
- * ત્યારબાદ ૨૦૦૦ માં તેને એસ.ટી.એસ.-૧૦૭ મિશનમાં અવકાશયાત્રીના રૂપમાં તેની પસંદગી કરવામાં આવી હતી.
- * કોલમ્બિયાનું આ ૨૮મું અભિયાન હતું.
- * ૧૬ દિવસના અભિયાનને માટે કલ્પનાને ૧૬ જાન્યુઆરી ૨૦૦૩ના રોજ અવકાશયાત્રા માટે બીજીવાર ઊડાન ભરી.
- * કોલમ્બિયાને પૃથ્વી પર પહોંચવાના ૧૬ મિનિટ પૂર્વે શનિવાર ૧ ફેબ્રુઆરી ૨૦૦૩ ના રોજ સાંજે ટેક્સાસ પ્રાંતના ઉપર લગભગ બે લાખ ફૂટની ઊંચાઈ પર અવકાશયાનના ટુકડે ટુકડા થઈ ગયા.
- * તેમા સવાર ભારતીય મહિલા અંતરિક્ષયાત્રી કલ્પના ચાવલા સાથે સાત અંતરિક્ષયાત્રીઓનું મુન્યું થયું.
- * ઊતરતી વખતે યાનની ગતિ ૧૯ હજાર કિલોમીટર પ્રતિ કલાક હતી. યાનનો મોટાભાગનો હિસ્સો ટેક્સાસના ૩૨ કિલોમીટરના ક્ષેત્રમાં વિખરાઈને પડ્યો હતો.

કલ્પનાને સ્વર્ધ્યાંજલિ :

- * વડાપ્રધાન અટલબિહારી વાજપાયી અનેક રાજકારણી તથા મુખ્ય પ્રધાનોએ કલ્પના ચાવલા સહિત સાત અવકાશયાત્રીઓ સાથેના અમેરિકન કોલમ્બિયાના કર્ણનાશ થવાથી ભાવપૂર્ણ સ્વર્ધ્યાંજલિ આપી હતી.

બોધ -

“માનવી સામાન્ય જન્મી શકે પણ સામાન્ય રહી શકે નહિ, સામાન્યમાંથી અસામાન્ય બની રહેવામાં જ જીવનનું સાચકંધ છે. આનંદ સહિતના ખુશખુશાલ પ્રવૃત્તો તથા પરિશ્રમ દ્વારા એ શક્ય છે, શક્ય છે જ.”

— સોલંકી સંધ્યા એચ.

રોલ નં. ૪૦.

જેમ છોડ ફૂલને ઉછેરી, ખીલવી, રસમય તેમજ સુગંધીમય બનાવી વિશ્વભરની પ્રજા માટે તૈયાર કરે છે, તેમ સ્ત્રી પણ આમજોને રમાડી, ઉછેરી, મોટા કરી સંસ્કાર સિંચી જગતની સેવા માટે સમર્પી દે છે.

- * શિક્ષણ જીવિકાના સાધન તરીકે હોય તો કલા છે, જીવન વિકાસ માટે હોય તો વિદ્યા છે. *

ધર્મ અને વિજ્ઞાન

- લલિત મહેતા

આઈનસ્ટાઈનને ખેલ દિખાયા તો ચોંક ઊઠા સારા સંચાર
દલ્હા જાન નાશ દિખાયા તો સકિત મીલી અપરંપાર
ઉસ સકિત કો જો કામર્મે લાયે તો ઝુમ ઊઠા સંચાર
ઉસકા જો હમ ભમ ભનાયે, ઉજડ જાયે સારા સંચાર.

મહાન વૈજ્ઞાનિક આઈનસ્ટાઈને શોધ્યો એક મહાન નિયમ $E=mc^2$ માનવ સકિતના ઉત્પાદનમાં દુરુતને અનિકમી ગણે. યો તરક વિજ્ઞાનનો ઘણો જથજથકાર. યોડા સમય પછી જાપાનના બે મુંદર સ્વંર ડિરોશીમા, નાગાસાકી પર હેંકાયા એટમબોમ્બ. એજ વિજ્ઞાન, એક વૈજ્ઞાનિક, એજ વૈજ્ઞાનિક શોધ પણ હવે... હવે વિશ્વમાં વધુ દુઃખી કોઈ ન હતું. વિજ્ઞાનની શોધ માત્ર સાતિ માટે ઉપયોગી થવી જોઈએ એ તેમનો હેતુ હતો. એમની શોધ એ વિજ્ઞાન હતી તો એમનો પરતાવો ધર્મ.

અન્યારનો યુગ વિજ્ઞાન યુગ કહેવાય છે, ટોકલરના કહેવા પ્રમાણે પહેલુ મોજું ધર્મનું અને ત્રીજું મોજું આ અત્યંત ઝડપી શોધખોળનું એટલે કે વિજ્ઞાનનું વિજ્ઞાનને આનુ વિશ્વ એક જ વ્યાખ્યામાં મૂકે છે. વિજ્ઞાન એટલે જાણવું, જ્ઞાનની ખોજ અને તે પણ પ્રાયોગિક ચકાસણી કરીને.

પણ ધર્મ એટલે શું ?

'સ્વ'ની ખોજ ? કે 'ઈશ્વરની' ખોજ ? કે પછી બધાનો પરિપાક એજ - સત્યની ખોજ.

માનવીની ઉત્પત્તિ થઈ ત્યારથી તેની સાથે ધર્મ અને વિજ્ઞાન વણાતા ગયા. જેમ જેમ માનવીની બુદ્ધિનો વિકાસ થતો ગયો તેમ તેમ તેની જરૂરીયાત પ્રમાણે તે નવાનવા ઝંશોધનો કરતો ગયો. અગિની શોધ, ચક્રની શોધ, ચક્રિયાળની શોધ, યુગો વિતતા ગયા અને નવા નવા વૈજ્ઞાનિકો અને ચિંતકો દ્વારા વિજ્ઞાન વિશેષ જ્ઞાન સ્વરૂપે વિકસીને અન્યારે અવકાશયુગ સુધી વિકસ્યું છે.

પણ આ બધા જ તબક્કાઓમાં તેને સતત એ પણ જ્ઞાન થતું અર્થે કે પોતાની સીમાઓની બહાર પોતાનાથી ચક્રિયાનું કોઈક છે જે સમગ્ર વિશ્વનો સંચાર કરે છે. શરૂઆતમાં અગ્નિ, પર્વત, નદીઓ દેવ માની પૂજવાનું શરૂ થયું. ધીમે ધીમે સમાજ વ્યવસ્થાના ભાવરૂપે કેટલાક ચિંતકોએ વિજ્ઞાન અને આચાર સંહિતાનો સમન્વય કરીને કેટલાક ઉચ્ચ વિચારોને ધર્મના સ્વરૂપમાં સમાજને આપ્યા. અહીંથી ધર્મ વિવાદમાં આવ્યો. ધર્મને કોઈ માત્ર સત્યા રસ્તે જવું, એમ માને છે તો કોઈ સ્વાર્થી ધર્મગુરુઓએ ધર્મને રૂઢીચુસ્ત સાંપ્રદાયિક પિંજરામાં કેદ કર્યો. પરિણામે આજે વૈજ્ઞાનિક અભિગમ ધરાવતા પાંચથી દસ ટકા બૌદ્ધિકોને બાદ કરતા સમગ્ર માનવ સમાજ ધર્મથી એક પ્રકારનો ડર અનુભવવા લાગ્યો.

શ્રાદ્ધમાં દૂધપાક ન બનાવીએ તો પૂર્વજો નારાજ થશે, એમ માની દૂધપાક બને છે પરંતુ વિજ્ઞાન કહે છે કે શરદઋતુની પિત પ્રધાનતાને નાથવા દૂધપાક અને શરદપૂનમના દૂધ પૌંઆ ઉતમ છે. ગ્રહજામાં ખોરાક રાંધીએ અને બહાર નીકળીએ તો અપસુકન થાય એમ માની માનવી ડર રાખવા લાગ્યો ત્યારે વિજ્ઞાન કહે છે કે ગ્રહજામાં વાતાવરણ પ્રદૂષિત હોય છે તેથી વાસી ખોરાકમાં બેક્ટેરિયા ઉત્પન્ન થાય એટલે ડેંકી દેવો પરંતુ તેથી આગળ વધીને કેટલાક ઊંચા, કેટલાક નીચા, એટલું જ નહિ, પોતાના સંપ્રદાયને ઉચ્ચ સામ્પિત કરવા ખીજ સંપ્રદાયના લોકો સાથે લાહિષ્યાળ કોમી ઠંડા કરવામાં ધર્મ માનવા લાગ્યા જે બિલકુલ ખોટું છે.

આમ ધર્મ એટલે તો નૈતિકતા, ધર્મ એટલે સકારાત્મક વિચારો, ધર્મ એટલે પોતે અને સાથે અન્ય જીવો આપણી સુંદર પૃથ્વી પર સાંતિથી રહી શકે એ દિશામાં પ્રયત્નો.

આમ ધર્મ જો મન હોય તો વિજ્ઞાન એ દેહ છે. વિજ્ઞાન અદ્યતન સાધન સામગ્રીની ખેટ ધરે છે અને ધર્મ તેનો વિવેક પૂર્વક ઉપયોગ કેવી રીતે કરવો તે બતાવે છે. વિજ્ઞાન અસાધ્ય રોગો/દર્દો માટે દવાઓ સોધે છે અને

- પોતાના દાંષો અને ખુલા પ્રેમથી સાંભળવાની સહનશીલતા, શ્રદ્ધા અને જિજ્ઞાસા જેની પાસે છે તે શિષ્ય. •

ધર્મ ફરમાવે છે કે તે નફો મેળવવા માટે નહીં પરંતુ દુઃખ, દર્દમાં શાંતિ આપવા માટે વપરાય પરંતુ એ અલગ વાત છે. કે અર્થપરાયણ અવની ઉપર માત્રસ એટલો બધો સ્વાધી બની ગયો છે કે દવાના આડેધડ કારખાના ઊભા કરી આપણી સુંદર પૃથ્વીને તેણે પ્રદુષિત કરવા માંડી છે. જ્યાં પવિત્ર ગંગામાં સ્નાન કરવું એ જો આપણી ધાર્મિકતા હોય તો એમાં દુનિયાભરની ગંદકી અને કચરો ઠાલવવો એ ક્યાંનો ધર્મ - ઉમાશંકર જોશીએ કહ્યું છે કે....

“વિશાખે જગ વિસ્તરે નથી એક જ માનવી,
પશુ છે પશી છે વનોની છે વનસ્પતિ.”

આથી આજે કોણ ધાર્મિક છે અને કોણ નાસ્તિક છે તેનું બહુ મહત્ત્વ નથી પરંતુ દુનિયાની કોને ચિંતા છે અને કોને નથી, કોણ બીજાઓ માટે ફિકર કરે અને કોણ નથી કરતું તેનું મહત્ત્વ છે. આ દુનિયાની ચિંતા કરવામાં ધર્મ અને વિજ્ઞાન બન્નેનું મહત્ત્વ છે.

આઈનસ્ટાઈનના મત મુજબ -

“વિજ્ઞાન વિના ધર્મ પાંગળો છે તો ધર્મ વિના વિજ્ઞાન ધાતક છે.”

વિજ્ઞાન પ્રચંડ શક્તિ છે તો ધર્મ તેના દિવ્યચક્ષુ છે. મા શક્તિની આરતીમાં કહેવાય છે કે દ્વિતીયા બેય સ્વરૂપ શિવશક્તિ જાણુ એટલે કે ઈશ્વરના બે રૂપ છે શિવ અને શક્તિ તો વિજ્ઞાન કેવું છે, શક્તિના બે રૂપ છે કણ અને તરંગ, ધર્મ કહે છે કણકણમાં ઈશ્વર છે તો વિજ્ઞાન કહે છે કે પદાર્થનો નાનામાં નાનો કણ શક્તિથી ભરેલો છે. વિજ્ઞાન તો આપણા હાથમાં પ્રચંડ શક્તિનો ભંડાર મૂકી દે છે પરંતુ ધર્મ શીખવે છે કે આપણે ચિંકન બનવું છે કે લાદેન....

લોખંડને ખૂબ ઘસીએ તો ચુંબક બને. ચુંબક એટલે આકર્ષણનો ગુણધર્મ જે ખૂબ જ ઉમદા ગુણ છે તેમ કેવળ તાર્કિકતા ધરાવતા વિજ્ઞાનને ધર્મના ચુંબક વડે સતત ઘસવાથી વૈજ્ઞાનિક ચૈતન્યનો ઉદ્ભવ થઈ શકે જેનાથી વિજ્ઞાન અને ધર્મ સાથે મળી આપણી પૃથ્વીને સુંદર અને સુખી બનાવી શકે.

અંતમાં...

રીદ્ર છતા છે “સૌમ્ય” તે વિજ્ઞાન,
અદૃશ્ય છતા છે સક્રિય તે ધર્મ,
કૃત્રિમ શીશુનો ઉદ્ભવ તે વિજ્ઞાન
આપવું શીશુને હાસ્ય તે ધર્મ.

સહર્ષ નોંધ લઈએ છીએ

કોલેજના સિનિયર પ્રાધ્યાપક ડૉ. પ્રવીણ આર. માસ્તરે તા. ૧૫-૬-૨૦૦૪ થી તા. ૨૭-૫-૨૦૦૫ દરમિયાન કોલેજના કાર્યકારી આચાર્ય તરીકે સેવા બજાવી. તેમણે આ સેવા કાર્ય દરમિયાન અધ્યાપકોને અને પ્રશિક્ષણાર્થીઓને ગતિશીલ નેતૃત્વ પૂરું પાડી રચનાત્મક અભિગમ કેળવવા પર ભાર મૂક્યો. શૈક્ષણિક ઉપકરણ નિર્માણ કાર્યસાળા - યુવા કવિ સંમેલન - જેવી અનેક પ્રવૃત્તિઓ તેમના માર્ગદર્શન હેઠળ અમો કરી શક્યા.

તેઓની કાર્યકારી આચાર્ય તરીકેની સેવા બદલ અમો ગૌરવની લાગણી અનુભવીએ છીએ અને તેની સહર્ષ નોંધ લઈએ છીએ.

* ગુરૂ કરવાના નથી છોતા, એ તો આપો આપ જ થઈ જાય છે. ભગવાન પાછી આપણા હૃદયમાં જે વ્યક્તિ માટે પૂજ્યભાવ જાને તે આપણા ગુરૂ. *

જીવનમાં સફળતાના સોપાન

પટેલ ઉપેન્દ્ર બી. (શેલનં. ૧૬)

મિત્રો ! જગતમાં સફળ વ્યક્તિનાં નામો જ્યારે પણ સાંભળીએ છીએ ત્યારે મનમાં ઘાય છે કે આપણે પણ એમની જેમ સફળતા મેળવવી જોઈએ. સફળતા કોને વ્યાલી નથી હોતી ? દરેક વ્યક્તિને પોત પોતાના કાર્યમાં સફળ થવાની તમના હોય છે, પરંતુ માત્ર મનોકામના કરવાથી કશું જ પ્રાપ્ત કરી શકાતું નથી. વ્યક્તિ જ્યારે પોતાના કાર્યમાં કે વ્યવસાયમાં સફળ ઘાય છે ત્યારે તેને બ્રહ્માનંદ સહોદર આનંદ પ્રાપ્ત ઘાય છે. પોતાના વ્યવસાયમાં સફળતા એ જ જીવનનો સાચો આનંદ છે. આ સફળતા માટેનાં પાંચ સોપાનો દરેક વ્યક્તિએ જાણવા અને જીવનમાં ઉતારવા જરૂરી છે.

(૧) શ્રદ્ધા :-

શ્રદ્ધા વિના કર્તવ્ય પરાયણતા આવતી નથી. જો કાર્યમાં શ્રદ્ધા હશે તો કામ કરવાની ઘમણા આપણામાં જાગશે અને તો જ આપણે કાર્ય કરવા મંડવા રહીશું અને સફળતા આપણા ચરણ ચૂમતી આવશે.

“શ્રદ્ધા જ મારી મને હઈ ગઈ મંઝીલ પર” થોમસ આલ્વા એડિસને શ્રદ્ધાનાં બળે જ વીજળીની શોધ કરી. શ્રદ્ધા સફળતાનો આત્મા છે.

(૨) વિશ્વાસ :-

શ્રદ્ધા હશે તો જ વિશ્વાસ જાગશે. જે વ્યક્તિને વિશ્વાસ હોય તેના માટે કોઈ કામ અશક્ય નથી. દરેક વ્યક્તિને પોતાની જાત પર અને પોતાના કામ ઉપર વિશ્વાસ હોવો ખૂબ જરૂરી છે. કાળા માથાનો માનવી શું ન કરી શકે ?

“નઠારા ને સારાં બનાવી શકું છું,
રણમાં બગીચો બનાવી શકું છું.”

જગતમાં જે કઈ મહાન શોધો થઈ તે કરનાર તમારા, મારા જેવા કાળા માથાના માનવી જ છે. જેમ નેપોલિયનની ડાયરીમાં “અશક્ય” શબ્દ હતો જ નહિ, તેમ આપણે સૌ “અશક્ય” શબ્દને તિલાંજલી આપી આપણા ધ્યેયમાં સફળ થવા મંડી રહીશું તો સફળતા મેળવ્યા વિના રહીશું નહિ.

આઈસીરો લુહારને ત્યાં કામ કરતો તે ફરસદના સમયે પોતાના સ્કૂટરમાં કંઈને કંઈ કરતો રહેતો. તેની તનતોડ મહેનત શ્રદ્ધા અને વિશ્વાસના બળે તે આજે હો-ડાની માલિકી સ્વાપી શક્યો.

(૩) સંકલ્પ :-

મિત્રો ! પોતે જે વ્યવસાય પસંદ કર્યો છે, તે વ્યવસાયમાં સંપૂર્ણ સફળતા માટે સંકલ્પ કરો. જો તમારો સંકલ્પ પાકો અને મજબૂત હશે તો તમે તમારા વ્યવસાયને ન્યાય આપી શકશો. વળી મિત્રો, આપણે હંમેશા આપણા હક્કનો નહિ પરંતુ ફરજનો સંકલ્પ કરવાનો છે અને જો આપણે આપણા હક્કને ભૂલી ફરજનો સંકલ્પ કરીશું તો આપણું કાર્ય આપણને બોજરૂપ લાગશે નહિ અને સફળતા મળશે.

“મુગજળ જો આવે રાહની આડે તો પી જશું,
મંઝીલને ભેટવાની તૃષ્ણા હોવી જોઈએ.”

દૃઢ સંકલ્પથી પંચુ પણ પવત ચઢી શકે છે. સતીષ ગણપતરાવ ગેનકર સીર્ષાસનથી ગિરનાર ચઢ્યો એ દૃઢ સંકલ્પનું ઉત્તમ દર્ષાંત છે.

(૪) પરિશ્રમ :-

વ્યક્તિ ઈચ્છે તે મેળવી શકે છે. માત્ર જરૂર છે પરિશ્રમની.

“સિદ્ધિ તેને જઈ વરે જે પરસવે ન્હાય”

ટોચના ધનાઢયો અને ઉદ્યોગપતિઓ સામાન્ય નોકરમાંથી ટોચનાં ઉદ્યોગપતિને સ્થાને પહોંચ્યા.

- ગુરૂ પાસે જવાથી, બુદ્ધિ નિર્મળ ઘાય, હૃદય કોમળ ઘાય ને જીવન સુગંધિત ઘાય. ●

‘ઈસ કર્મ ભુમિ મેં કલ કે લીપે કામ સબકો કરના પડતા હૈ,
રબ સિર્ક લકીર દેતા હૈ રંગ હમકો ભરના પડતા હૈ.’

પાંડુરજ શાસ્ત્રીએ પણ કહ્યું છે.

“કયાં વગર કંઈ મળતું નથી, મફતનું લઈશ નહિ,
કરેલું ફોગટ જતું નથી. જીવનમાં નિરાશ થઈશ નહિ.”

(૫) વ્યવસાયનું જ્ઞાન :-

આ બધું તો જરૂરી છે જ પણ જેમ આત્મા વગરનાં અંગોની કોઈ કિંમત નથી તેમ વ્યવસાયમાં સંપૂર્ણ જ્ઞાન હોવું જરૂરી છે. જો આપણને આપણાં વ્યવસાય અંગેનું સંપૂર્ણ જ્ઞાન ન હશે તો આપણે અધુરા ગણાઈશું. આ અધૂરપ આપણી સફળતામાં આડબીલી બની અવરોધ ઊભા કરશે. જો આપણને આપણે પસંદ કરેલા વ્યવસાયનું જ્ઞાન ન હોય, તો આપણે અન્ય વ્યક્તિ ઉપર આધાર રાખવો પડે છે. અને જીવનમાં કે વ્યવસાયમાં બીજા પર આધાર રાખવો પડે ત્યારે... ત્યારે સર્જાય છે એક દૃઢ યુદ્ધ - જે ડગલેને પગલે તમારા સ્વાભિમાનને ઠેસ પહોંચાડશે અને તમે ક્યારેય સંપૂર્ણ ન બની શકો.

તેથી મિત્રો પસંદ કરેલા વ્યવસાયમાં સંપૂર્ણ જ્ઞાન મેળવો. “ચાલશે” ની ભાવના મગજમાંથી કાઢી નાંખો. આ નાનો લાગતો “ચાલશે” શબ્દ વ્યક્તિને જીવનમાં સફળ થવા દેતો નથી.

આપણે જે વ્યવસાય પસંદ કર્યો છે તે અતિ ઉત્તમ, શ્રેષ્ઠ કહી શકાય તેવો વ્યવસાય છે. સમાજ અને દેશનું ઘડતર કરનાર નાગરિકો તૈયાર કરનાર એવા આપણે સૌએ જીવનમાં અને વ્યવસાયમાં સફળ થવા માટે ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાનમાં રાખી કાર્ય કરતા રહેવું.

“કામ કરવાની શક્તિ તારામાં છે, કામ કરતો જા.

હાક મારતો જા, મદદ તૈયાર છે.”

+ + +

ઉત્તમનો સહવાસ

સત્સંગ એ સર્વ સુખનું મૂળ છે. સત્સંગનો સામાન્ય અર્થ ઉત્તમનો સહવાસ. જ્યાં સારી હવા નથી આવતી ત્યાં રોગની વૃદ્ધિ થાય છે, તેમ જ્યાં સત્સંગ નથી ત્યાં આત્મરોગ વધે છે. આત્માને સત્ય સંગ યદાવે તે સત્સંગ મોક્ષનો માર્ગ બતાવે તે યૈત્રી. ઉત્તમ શાસ્ત્રમાં નિરંતર એકાગ્ર રહેવું તે પણ સત્સંગ છે; મલિન વસ્તુને જેમ સાબુ તથા જલ સ્વચ્છ કરે છે તેમ શાસ્ત્રબોધ અને સત્પુરૂષોનો સમાગમ આત્માની મલિનતા ટાળીને શુદ્ધતા આપે છે. સત્સંગએ આત્માનું પરમ હિતૈશી ઔપધ છે.

— શ્રીમદ રાજચંદ

એટલે વીસમી વખત

“છોકરાંઓને એકની એક વાત વીસ વખત કહેતાં કંટાળો નથી આવતો?” એવો સવાલ એક શિક્ષકને કોઈએ કર્યો.

તેણે જવાબ આપ્યો : ઓગણીસ વખત કહેલું નકામું ન જાય, એટલા માટે વીસમી વખત કહું છું. કેળવણી એક લક્ષ્ય છે. શિક્ષકોનો પણ હારી બેસશે, તો જગતની શક્તિ નામશેષ થઈ જશે. એક જ રસ્તા છે : ફરી ફરી સમજાવો, ફરી ફરી જાગ્રત કરો, અકલ્પ્ય વીરજ ધરો.

— કાકા કાલેલકર.

• સ્ત્રી સુશિક્ષિત હશે તો જ સમાજ સંસ્કારી હશે. •

કૃષ્ણાની વચનબદ્ધતા

સંકલન : મેઘલા વર્મા (રોલ નં.-૪૫)

ડગ મારા તરફ તું માંડીને તો જો !
 નિષ્કંટક માર્ગ ન કરું તો કહેજે;
 મારા અર્થે કંઈ કામ કરીને તો જો !
 કર્મબંધનમુક્ત ન કરું તો કહેજે;
 મારા તરફ સમર્પિત થઈને તો જો !
 ભવસાગર પાર ન કરું તો કહેજે !
 પડકાર અધર્મનો ઝીલીને તો જો ! શક્તિ તને વધુ ન અર્પું તો કહેજે;
 સ્વધર્મ એકવાર આચરીને તો જો ! કર્મકૃશ્ણ ન કરી દઉં તો કહેજે;
 મુજ શસ્ત્ર ખરે જ ચાલીને તો જો ! સર્વ પાપોથી મુક્ત ન કરું તો કહેજે;
 એકવાર ગુણાતીત થઈને તો જો ! જન્મ મૃત્યુનું ચક્ર ન તોડું તો કહેજે;
 ફલાશક્તિ છોડી કર્મ આચરી તો જો !
 પરમગતિ ન પમાડું તો કહેજે;
 સ્થિતપ્રજ્ઞ બની જીવન જીવી તો જો !
 તુજ જીવનોધ્યાર ન કરું તો કહેજે;
 સર્વત્ર મને જ તું સ્વીકારીને તો જો !
 તને મુજમય ન બનાવું તો કહેજે.

— ડૉ. કે. સી. ભટ્ટ

ભૂતપૂર્વ આચાર્યશ્રી શ્રી રંગ શિલ્પ મહાવિદ્યાલય, બીલીમોરા.

કેળવણી કહે છે

સંકલન : દિપલ પંડ્યા (રોલ નં.-૫૯)

હું વિજ્ઞાનની સખી નથી, કલાની નોકરડી નથી.
 સત્તાની દાસી નથી, કોઈ શસ્ત્રની ગુલામડી નથી.
 હું મનુષ્યના હૃદયની, બુધ્ધિની અને તમામ ઈન્દ્રિયોની સ્વામી છું.
 — માનસશાસ્ત્ર અને સમાજશાસ્ત્ર મારા બે પગ છે.
 — કલા અને હુન્નર મારા બે હાથ છે.
 — વિજ્ઞાન મારું મસ્તક છે.
 — ધર્મ મારું હૃદય છે.
 — નિરીક્ષણ અને તર્ક મારી બે આંખ છે.
 — ઈતિહાસ મારા કાન છે.
 — આગ્રદી મારો શ્વાસ છે.
 — ઉત્સાહ અને ઉદ્યોગ મારાં કેકર્યાં છે.
 — ઘીરજ મારું વ્રત છે અને શ્રદ્ધા મારી મૂડી છે.

— કાકા સાહેબ કાલેલકર.

• વિજ્ઞાન પાસે ભક્તિની આંખ હોવી જોઈએ તેમ જ્ઞાન પાસે પ્રેમની આંખ હોવી જોઈએ. •

કૉલેજ જતા સંતાનોના માતા-પિતાને એક ખુલ્લો પત્ર

સંકલન : હેલ્થ કાપડીયા
(રોલ નં.-૮)

પ્રિયશ્રી,

સપ્રેમ નમસ્કાર, છેલ્લા ઘણાં લાંબા સમયથી આ વિષય પર તમારી સાથે વાત કરવાની ઈચ્છા હતી. આ પત્ર સ્વરૂપે આજે તે પૂરી થશે. વિષય ખૂબ અગત્યનો છે. તમે પહેલા વ્યક્તિગત અને પછી સજોડે આ પત્ર વાંચજો. તેમાંથી કંઈ ગમે તો સ્વીકારજો.

શ્રી ગુણવંતભાઈ શાહ લિખિત "સંદેશ" દૈનિકમાં પ્રકાશિત લેખમાળા - "અમારે ભણવું છે પ્લીઝ અમને ભણવા દો" તમે વાંચેલ હશે જ. ન વાંચેલ હોય તો જરૂર વાંચજો.

આપના સંતાન કૉલેજમાં પ્રવેશ્યા.

કૉલેજની વનરાયમાં હંમેશા વસંત જ વસંત હોય છે કારણ કે ત્યાં હંમેશા યુવાનો જ યુવાનો હોય છે. જગતનો આ એક માત્ર "શાશ્વત યુવાન" બગીચો.

આશાનાં ફુલ અહીં જન્મે છે.

બહુજ ઓછા મોહરે છે. આવા વિકસીત પુષ્પોને જોઈને મન-હૃદયને ઘણું સાડું અનુભવાય છે. જવાબદારીપૂર્વકનો વ્યવહાર - સમજણપૂર્વકની મહેનત-ધ્યેયની સ્પષ્ટતા અને લક્ષપ્રાપ્તિ માટેની પૂરી નેબીરતા તેમને સફળ બનાવે છે તમારું સંતાન આ પૈકીનું એક હોય તો તમને તથા તેને બંનેને અભિનંદન.

આશાનાં ઘણાં ફુલ અહીં વીખરાય જાય છે. વાતાવરણની અપુરતી સમજ અને તે વાતાવરણમાં જરૂરી વ્યવહારની સમજણનાં અભાવે આમ બને છે પરંતુ ખૂબ જ ઓછા લોકો આવી સામુહિક કડૂણ ઘટનામાંથી કંઈ પાઠ શ્રદ્ધ કરે છે.

કૉલેજે જતા છોકરાં - છોકરીઓની માતાઓ બિચારી બધા જ કામ-ધંધા છોડી તેને સમયસર કૉલેજે મોકલવા-જમાડીને કૉલેજે મોકલવા, લંચબોક્સ ભરી આપવા, ભાથું ભરી આપવા, બધું જ કરી છૂટે છે.

કૉલેજોની કે-ટી-નમાં કે બહાર લારી પર ચૂકવાતા પૈસા તમારા જેવા ઘણા બધા મહેનતુ મા-બાપની મહેનતમાંથી આવતા પગારમાંથી થયેલ બચતના પૈસા છે. તમારા જેવા એક પતિ-પત્ની વાત કરે છે - "હવે આપણો પુત્ર કૉલેજમાં આવ્યો છે. ખર્ચ વધશે. માટે આ વર્ષે આપણે બંને નવા કપડાં નહિ લઈએ".

મધ્યમ વર્ગના દરેક ઘરમાં આ વાત છાને ખૂલ્લે થાય છે.

શબ્દ બદલાય પણ અર્થ આ જ.

પરંતુ કમભાગ્યે મધ્યમ વર્ગના મોટા ભાગના યુવાનો (અને હવે ઘણી બધી યુવતીઓ પણ) આનાથી સાવ અજાણ છે.

મને ખબર નથી ભગવાને આ યુવાનોને આવી ઘટના પ્રત્યે અંધ અને બધીર કેમ બનાવ્યા હશે ? વિધિની આ કૂરતા છે તેવું મને લાગે છે.

હવે મારા આ પ્રિય યુવાનોમાંના કેટલાક કૉલેજ કેમ્પસમાં - કૉલેજ હોસ્ટેલમાં શું કરે છે તે જોવા માટે તમે આવશો ?

કદાચ તમારી આંખે અંધારા આવી જશે.

પણ તમારે આ જોવું જ રહ્યું.

• સત્કર્મમાં સાથ આપનારી પત્ની વડે જ ગૃહસ્થાશ્રમ ધન્ય બને. •

તમારા મનમાં એક પ્રશ્ન ખૂબ જલ્દી આવે તે જરૂરી છે કે :-

- "શું આ માટે મા-બાપ પૈસા ખર્ચે છે" ?

શું આવા કામ માટે મા-બાપ જાતે ઘસાઈને બચત કરે છે ?

આ પ્રશ્નો જ યુવાનો ઉપર અંકુશ ઊભો કરશે.

અને તે ભણશે.

અને તેને ભણવા સિવાય, ધ્યાનથી ભણવા સિવાય છૂટકો જ નથી. સિવાય કે તેના બધા શોખ દેવ-કૂટેવને નિભાવવા માટેની પૂરતી સંપત્તિ તમે ભેગી કરી લીધી હોય આવા કેટલાક અતિ સંપત્તિવાન મા-બાપનાં સંતાનો (નબીરાઓ) પોતાની સંપત્તિનાં અને (કદાચ સ્વચ્છંદતાના) પ્રદર્શન માટે જ શોખ પૂરતા જ કૉલેજમાં આવે છે. ઘણે અંશે કૉલેજનાં લીમડા-વડલા-કે-ટીનો શોભાવે છે. તેઓ ભણતા નથી. ભણવા દેતા નથી. આવા નબીરાઓના ચેનચાળા અને (ક)ઠંગનો રંગ સામાન્ય ઘરના વિદ્યાર્થીઓને લાગે છે. પછી તેઓ પણ ભણતા નથી, અસંસ્કારી બને છે. પોતાના ભવિષ્યમાં પોતેજ પોતાની જાતે ચૂચાવકાશ ઊભો કરે છે. આવા નબીરાઓ કૉલેજ કેમ્પસનું મોટું દૂષણ છે, કેન્સર છે.

અને હા, તમને ખબર છે પરીક્ષા સમયે શું થાય છે ? મારા આ યુવાન મિત્રો માટે તેની બહેન રાત્રે ઊઠીને ચા બનાવી આપે મનમાં હોશ, મારો પુત્ર, મારો ભાઈ પરીક્ષા માટે કેટલું બધું વાંચે છે !

આવા જ એક યુવાને તેની મમ્મીને પરીક્ષાનાં દિવસોમાં કહ્યું, "મમ્મી તેં મારૂ પેન્ટ એકદમ જોયા સિવાય ઘોઈ નાંખ્યું ? તેમાં મારા ખૂબ કામના કાગળો હતા."

મમ્મીએ કહ્યું, બેટા કાગળો તો અહીં જ છે. પણ આટલા નાના કાગળોમાં આટલા ઝીણા અક્ષરે તું શું કામ લખે છે ? આપણી પાસે કાગળો તો ઘણા બધા છે.

પુત્રએ કહ્યું "મમ્મી તને એનો નહિ ખ્યાલ આવે"

પુત્ર પ્રેમમાં તે ભોળી માતાને ખ્યાલ ન આવ્યો પણ તમને ખ્યાલ આવ્યો ? તમારી મહેનતનું આ વળતર-રળતર કે કળતર ???

પરીક્ષાખંડમાં હવે દાદાગીરી કર્યા સિવાય પણ ચોરી કરી શકાય છે. અને ખૂબ જ ઓછા લોકો હવે પરીક્ષામાં ચોરી (કોઈપણ પ્રકારની) નથી કરતા. હવે તો ઘણી બહેનો પણ પરીક્ષામાં ચોરી કરે છે. પહેલાં તે ચોરી કરતી ન હતી.

અને આ દ્રશ્ય તમે તમારી જ નજરે જુઓ તો કેવું ?

કોઈ કહેશે (કદાચ તમે ન પણ કહો)

"બધા ચોરી કરે છે તો મારા છોકરા પણ ચોરી કરે છે. (કરૂણ નિરાશાનો દુઃખદ પ્રતિઘોષ) તેમાં શું થયું ? તેનો અર્થ થયો બધા ભણતા નથી. તેમ તમારો છોકરો પણ ન ભણ્યો.

તમારી મહેનત પર પાણી ફેરવ્યું.

તેનો તમને અકસોસ નથી ? ! ! અને જો તેનો તમને કે કોઈને અકસોસ ન હોય તો તેનો મને અકસોસ છે.

આ પ્રકારે મારા મિત્રો કદાચ ઘડકા સાથે કે કદાચ સારા માર્કે પણ પાસ થઈ જશે.

પરંતુ નોકરી આપવાવાળાઓ પાસે હવે આ માસપ્રમોશનવાદી ૧૦૦% ઓપશનવાદી-વિદ્યાર્થીઓ તથા આજની યુનિવર્સિટીઓ અને તેના પરીક્ષા લેવાવાળાઓની કોઈ વિષયસનીયતા રહી નથી. તેથી નોકરી આપવાવાળા-ખાસ કરીને ઉદ્યોગો હવે ખૂબ જ ઊંડાણપૂર્વકની પરીક્ષાઓ લે છે જેવી કે લેખિત પરીક્ષા ગુપ્ત ડીસ્કશન-પર્સનલ ઈન્ટરવ્યુ વગેરે. આવા પરીક્ષણમાંથી ચોરી-ચપટાટીથી પાસ થયેલ આ દૂષણનાં વ્યસન

• ગૃહસ્થાશ્રમ એટલે સદ્ગુણ ને સદાચારનું શિક્ષણ લેવાની શાળા. •

સ્પર્શથી આંગડા જેવા બની ગયેલ લોકો સરળતાથી પરખાય જાય છે. ખૂબ જલદી બહાર કૂંઠાઈ જાય છે.

હરેક પરીક્ષા ચોરી કરીને આપી.

નોકરીની પરીક્ષા ચોરી કરીને આપવી છે.

ચોરી થતી નથી.

તેથી નાપાસ થયા

નોકરી ન મળી

ચોરી નહિ કરવા દેનાર પરીક્ષકોને વિદ્યાર્થીઓ મારે છે માટે ઘણા લોકો તો સુપરવિજન બીકના માર્યા જ લેતા નથી.

આપણા છોકરાઓની કેવી સરસ (!) ઘાક !!!

નોકરી મેળવતી વખતે તે કોના ઉપર દાદાગીરી કરશે ? ? ! ! પંચાયતની નોકરી લેવા જનાર દાદાગીરી કરે છે. કરી શકે છે પણ ઉદ્યોગો કે જે સારા પગાર અને સારી શરતો આપે છે ત્યાં તેઓ નિષ્કળ જ જશે (નોકરી મેળવવામાં).

દીકરો કહેશે ઓળખાણ ન હતી એટલે નાપાસ કર્યાં.

પરંતુ તમે માનશો કે આવડત ન હતી. તૈયારી ન હતી. ગંભીરતા ન હતી એટલે પસંદ ન થયા ? કોઈ કહેશે અધ્યાપકો-શિક્ષકો ભણાવતા નથી. ઘોડા અથવા ઘણે અંશે કદાચ આ આલેખ સાચો પણ હશે. ભ્રષ્ટ અને આળસુ અધ્યાપક-શિક્ષક વિદ્યાર્થિનાં મોટા ગુન્હેગારો ગણવા જોઈએ.

પરંતુ યુવાનો તેમને યોગ્ય રીતે ભણાવવા માટે કેમ મજબૂર કરતા નથી ?

કેટલાક ખૂબજ ઓછા અધ્યાપકો-વાઈસચાન્સેલરને બાદ કરતાં ભલભલાને દાદાગીરીથી દબાવીને તેમની પાસે પોતાનું ધાર્યું કરાવનારને બધા સામે લગભગ બિચારા જેવા અધ્યાપકોને ન ભણાવવા માટે મજબૂર કરનાર યુવાનો આ અધ્યાપકોને ભણાવવા માટે પણ મજબૂર કરી જ શકે પરંતુ જાત માહિતીને આધારે જણાવું છું કે ખૂબ મોટી સંખ્યામાં અધ્યાપકો ભણાવવા તૈયાર જ છે ભણવાવાળા જોઈએ એટલે કે જેમને ભણાવવા માટે મજબૂર કરવા પડે તેવા લોકોની સંખ્યા મોટી નથી. “નહિ જ ભણવાના” આગ્રહ સાથે આપણા દેશની એક સંસ્કૃતિપીઠ વિદ્યાપીઠ એમ.એસ. યુનિવર્સિટીમાં ચાલી રહેલ વરવા નાટકનાં સ્થાને શ્રી ગુણવંતભાઈએ લખ્યું છે તેમ “અમારે ભણવું છે પ્લીઝ અમને ભણવા ધો”નો આગ્રહ ઊભો કરી શકાય તો સમતાવાન સ્નાતકોની સંખ્યા વધે. નોકરી અને બેરોજગારી ભઘ્યાની યાચના કરતા લોકોની સંખ્યા ઘટે.

ઘોડાં સૂચન :-

(૧) ખૂબ જ ઘોડા રાજકારણીઓને બાદ કરતાં મોટા ભાગનાં રાજકીય પક્ષનાં મુખ્ય લોકો સંતાનોવાળા છે. આપણા સંતાનોના હિતમાં આપણે એવું નક્કી કરીએ કે શાળા કોલેજોમાં બંધ અને હડતાળ કોઈપણ ભોગે નહિ જ પડાવીએ આવા બંધ-હડતાળ કોઈપણ કરાવે તો તેની સામે અહિંસક આંદોલન કરીએ. અહિંસક બિનનુકસાનકારક આંદોલન અતિશય અસરકારક બની શકે છે તેનાં દાખલા આપણે ત્યાં તેમજ વિદેશોમાં મોજૂદ છે તેમાં બીજા અસંખ્ય ઉમેરી શકાશે. અહિં આંદોલનમાં વિજ્ઞાનનાં સેતે સંશોધન અને પ્રયોગને વ્યાપક અવકાશ છે.

આપણાં બાળકો (મારા યુવાન મિત્રો) પાસે પ્રતિજ્ઞા લેવડાવીએ કે પરીક્ષામાં તે ક્યારેય પણ ચોરી નહિ કરે. આપણે પણ સંકલ્પ કરીએ કે તેની ગમે તેવી નબળી સ્થિતિમાં પણ માર્ક મૂકાવવા નહિ જ જઈએ. ચોરી કરાવવા પણ નહિ જ જઈએ. સંતાનો પાસે નક્કી કરાવીએ કે અનિવાર્ય ન હોય ત્યાં સુધી તેઓ વર્ગ

- મનનો ગુલામ બને તે નહિ, મનને જીતે અને મનનો માલિક બને એવું નામ મનુષ્ય. •

કદી પણ નહિ જ છોડે.

નિયમિત અભ્યાસની ચીવટ તેનામાં વિકસાવીએ તેને ગમે તે વિષયમાં ઉત્કૃષ્ટતા શ્રેષ્ઠતા મેળવવાનો શોખ ઊભો કરવા મદદ કરો. તેને સમજાવો કે ઉત્કૃષ્ટતા જ સાચું ભવિષ્ય સુખ શાંતિ ઉત્પન્ન કરી શકે છે અને ઉત્કૃષ્ટતા-શ્રેષ્ઠતા જન્મે છે સતત ચીવટપૂર્ણ અભ્યાસમાંથી આવા ઉદાહરણ પણ તેને સમજાવો.

દરરોજ વર્ગમાં ચાલેલું પાકું કરે બીજા દિવસનું વાંચીને જ કૉલેજ જાય તે જોઈએ રેકરડસ બુક્સનો જરૂરી સ્થાને ઉપયોગ કરવા બાબત સમજાવીએ. તેમાંથી ઉત્પન્ન સંબંધિત સવાલો અધ્યાપકોને પૂછાય તો તેઓ પણ તૈયારી કરતા થઈ જાય.

તેનો અભ્યાસ કેમ ચાલે છે તે અવારનવાર પૂછતા રહેવું જોઈએ. મિત્ર તરીકે, ઈ-સ્પેક્ટર કે ઈ-વેસ્ટીગેટર તરીકે નહિ.

તેના કેમ્પસની મુલાકાત મહિને-બે મહિને એકાદવાર જરૂર લ્યો. તેના અધ્યાપકને તેની હાજરી-અભ્યાસ વિ. અંગે પૂછપરછ કરો. દરરોજ માત્ર પાંચ માતા-પિતા કૉલેજ કેમ્પસની મુલાકાત લે તો કેમ્પસનું વાતાવરણ અને વિદ્યાર્થીઓનું ભવિષ્ય ૫૦ % સુધરી જાય.

તેના વાંચન સમયે તમે પણ ટી.વી., વિડીયો ન જોશો.

અભ્યાસનું માધ્યમ બદલાવું હોય તો વાંચન-લેખનની વધુ પ્રેક્ટીસ કરાવવી.

જીવનને ઉન્નત બનાવનારા પુસ્તકો લાવો-વંચાવો, તેની સાથે ચર્ચા સંસ્કાર-સાધનાની કોઈ બીન આર્થિક પ્રવૃત્તિને તેના જીવનનો દૈનિક ભાગ બનાવવામાં મદદ કરો.

રોજ સવારે પાંચ મિનિટ તમારા ઈષ્ટદેવ પાસે તે ધ્યાન કરે તેવી ટેવ પાડો. ચારિત્ર્યની દ્રષ્ટિથી તદ્દન વામણ અને નીતિહીન લોકોના મોટા સમૂહ વચ્ચે આપણા સંતાનોને નૈતિકબળ આ દિવ્યશક્તિ જ આપી શકશે.

મહેનત કરીને થોડું કમાવાની તેને ટેવ પાડો. વેકેશન દરમ્યાન નાની મોટી ઉત્પાદક પ્રવૃત્તિ તેને કરાવો. પૈસાનું મૂલ્ય તેને સમજાવો ને સ્પષ્ટ સમજાવો કે ખૂબ મહેનત કર્યા પછી મા-બાપ પૈસા કમાય છે માટે તે વેડફે નહિ.

તેના બધાંજ કામ (સંધવા સિવાયના કારણ કે ભોજન તે માતાનાં પવિત્ર વાત્સલ્યની પ્રસાદી છે.) તેને જાતે જ કરવા દો. જેમ કે પોતાના (અને ક્યારેક બીજાનાં પણ) વાસણ-કપડાં-પથારી વિ. તેની પાસે જ કરાવો. આ રીતે તેની શારીરિક શ્રમની શરમ દૂર કરી શ્રમની ગરિમા તેના મનમાં સ્થાપો.

નિયમિત થોડો વ્યાયામ-યોગ-આસન તેના શરીરને મજબૂત બનાવશે. શરીર સામેનાં સામાન્ય પડકારો તે સહજ રીતે ઝીલી શકશે. સાચું શરીર-સાત્ત્વિક મન વધુ મજબૂત આત્મ વિશ્વાસને જન્મ આપે છે. ભવિષ્યમાં કામના ભારે દબાણને તે સહજ રીતે પહોંચી વળશે.

કામ બાકી નહિ જ રાખવાનો તથા સ્વચ્છતાનો ખૂબ આગ્રહ તેની પાસે રાખો તો જ ભવિષ્યમાં તમને એટલે સૌને સ્પષ્ટ અને ત્વરિત ઉત્તર આપે તેવા સરકારી અધિકારી - કર્મચારીઓ મેનેજરો કે આંત્રપ્રેન્ચોર્સ મળશે.

કૉલેજોમાં યુવાનોનો યુવતીઓ પ્રત્યેનો વ્યવહાર બહુ મજાનો નથી. કેટલી યુવતીઓનો નબળો વ્યવહાર પણ તેનું એક ખૂબ નાનું કારણ હશે પરંતુ યુવાનોનાં આ વ્યવહારમાં શાલીનતા-સંસ્કાર-સજ્જનતાનું તત્ત્વ ઉમેરતા આપણે કંઈ કરી શકીએ તો સમગ્ર વાતાવરણ સુધરે. યુવતીઓનાં મર્યાદાપૂર્ણ વ્યવહારમાં માતાઓની ભૂમિકા યથા મહત્ત્વપૂર્ણ છે.

આગળ જણાવ્યું તે નબીરાઓ કૉલેજમાં ભણવા આવતી દરેક યુવતીને પોતાના મનોરંજનનું એક

- પોતાનું મન અહીં-તહીં ભટકવા ન દેતાં પ્રભુના ચરણે સમર્પી દે તેનું નામ મનુષ્ય. •

સસ્તુ સાધન માને છે. પરંતુ કમભાગ્યે ઘણી યુવાતીઓ પણ આ નબીરાઓની ચાલબાજી અને તેમાં પોતાના માટે છુપાયેલ ભવંકરતા કેમ સમજી શકતી નથી તે જ નવાઈ છે. પ્રશંસાના થોડા શબ્દો થોડી બેટા-કે-ટીનમાં થોડા હંડા પીણા કે નાસ્તાની થોડી પ્લેટોમાં જ અનેક યુવતીઓ પોતાની મુગ્ધાવસ્થામાં સમતોલન ગુમાવે છે. માતાઓ પોતાની પુત્રીઓને આવા ભવંકરતાનો સામે જાગૃત કરે તો મુગ્ધાવસ્થાનો ગાળો હેમબેમ પાર ઉતરી જાય.

યુવાન ઉંમરે અનુભવાતા પરિવર્તન અને રોમાંચ-કંઈક પ્રાપ્ત કરવાની, અગત્યના બનવાની સ્વાભાવિક ઈચ્છાને-સામાજિક-શૈક્ષણિક રમતગમત કે વ્યવસાયિક ક્ષેત્રમાં સફળતા મેળવવાની અપ્રતિમ ઈચ્છા, તે માટેના અનુરૂપ પ્રયંત પ્રયત્નોના માર્ગે વાળી શકાય તો પરિણામ વધુ સારું મળે.

તમારા યુવાન પુત્ર-પુત્રીને શું બનવાની ઈચ્છા છે તે જાણી, તે બનવા શું શું કરવું જરૂરી છે તે સમજાવવું. તે સંબંધિત ક્ષેત્રમાં ઉત્કૃષ્ટ-સફળ વ્યક્તિ સાથે તેની મુલાકાત કરાવી, તે સફળ વ્યક્તિની સફળતાની યાત્રા તમારા સંતાનો જાણે તે ગોઠવવું.

યુવાનો પોતાનું જીવન ધ્યેય-કામળ ઉપર અક્ષર સ્વરૂપે મૂકે તેને નિયમિત યાદ કરે. પોતાના સંકલ્પ અનુસારના વ્યવહારને અનુશાસિત કરવા નિયમિત નોંધ લખે તો ઘણું સારું થાય.

આ બધું કરવાથી ગુજરાતને ગૌરવશાળી વહીવટકર્તાઓ અને વૈજ્ઞાનિકો-ગાંધીજી-સરદારશ્રી-રવિશંકર મહારાજ જેવા સમાજ સેવકો મળશે અને તમને શું મળશે !! એવા સરસ સંતાનના માતા-પિતા બનવાનું ગૌરવ યુવા પેઢી તો આ દેશનું ભવિષ્ય હવે આપણું ભવિષ્ય છે. પોતાના ભવિષ્ય તરફ ઉઠાસીને રહેવું કોને પોષાય અને તેમાં પણ આ ભવિષ્યના તો જન્મદાતા પણ આપણે જ છીએ.

ઉજ્જવળ ભવિષ્યની સૌન ખૂબ ખૂબ શુભ કામના.

- હિમાંશુ ભટ્ટ દ્વારા પ્રકાશિત પુસ્તિકામાંથી સાભાર.

જંપ્યા વિના

માનવે તો પુરુષાર્થમાં સતત મગ્યા રહેવાનું છે. કમર કસો, ચલાવો મજલ, મુકામની દિશામાં બે ડગ તો બરો.

જે પ્રયત્નશીલ છે તે અઘડાતો પછડાતો પણ છેવટે પોતાના અસલ મુકામે પહોંચે છે. વચ્ચે કેવી ભૂલો થઈ, પતનો થયા; એ મોટો સવાલ નથી; માણસ પાછો ઉભો થાય અને ફરી મજલ કાપવા માંડે, એનું મહત્ત્વ છે. સતત પ્રયત્ન કરતો રહે તો માણસ અંતે જીવનસફળ્ય પામે જ છે.

'ઉતાવળ વિના, પરંતુ શણ જંપ્યા વિના'

- ઉમાશંકર જોષી.

• સદીરમાંથી સમ ચાલ્યો જાય છે તો સદીર જેમ અસ્પૃશ્ય ગણાય છે તેમ જેના જીવનમાંથી સમ ચાલ્યો જાય છે તે મનુષ્ય પણ અસ્પૃશ્ય જ છે. •

અજબ અજાયબીઓ

- મનિષા કોટેયા (શેલ નં. -૧૨)

ધોરણ આઠના વિદ્યાર્થીઓ એટલે ઘણાં જ તોફાની પણ સાથે સાથે હોશિયાર પણ ખરા. ધોરણ-૮ ના વર્ગશિક્ષક છે પ્રકાશ સાહેબ. તેઓ ખૂબ જ બુદ્ધિશાળી અને વિદ્યાર્થીઓને કંઈક નવું નવું શીખવતા. આજે પણ વિદ્યાર્થીઓ કંઈક નવું પ્રકાશ સાહેબના પિરીયડમાં શીખશે.

વિદ્યાર્થીઓ : ગુડ મોર્નિંગ સર

શિક્ષક : ગુડ મોર્નિંગ, બેસી જાઓ.

આજે આપણે શું કરવાનું છે ?

રામુ : સર ! કાલે તમે અમને હોમવર્કમાં પેલું શોધી લાવવાનું કહ્યું હતું તે.

શિક્ષક : પેલું એટલે શું ? રામુ મેં તને કેટલીવાર કહ્યું કે તું પૂરેપૂરું વાક્ય બોલ.

રામુ : સર, પેલું એટલે અજાયબીઓ.

શિક્ષક : બરાબર છે. તો ચાલો હું તપાસું છું કે કોણ કોણ હોમવર્ક કરી લાવ્યું છે ? જે વિદ્યાર્થીઓ હોમવર્ક કરી લાવ્યા હોય તે સ્વેચ્છાએ આંગળી ઊંચી કરે. કારણ કે તમને ખબર છે કે મને જુદું પસંદ નથી તેથી જે કોઈ હોમવર્ક ન લાવ્યા હોય તે ખાલી-ખાલી આંગળી ઊંચી ન કરે.

: ગોપાલ તું કેમ નથી કરી લાવ્યો ?

ગોપાલ : સાહેબ ! એમાં એવું થયું ને કે મને ઘેર પહોંચતા વાર લાગી અને પછી હું અજાયબીઓ શોધવા જવાનો જ હતો પણ અંધારું થઈ ગયું એટલે શોધી ન શક્યો.

શિક્ષક : અલ્યા મૂરખ ! મેં તને ગામમાંથી શોધવાનું નહોતું કહ્યું. હું કાલે આના વિશે થોડીક માહિતી આપતો હતો ત્યારે તારું ધ્યાન ક્યાં હતું ? જો તે કાલે જ ધ્યાન આપ્યું હોત તો તું આવી વાત ન કરત. તું બહુ તોફાની બની ગયો છે. ચાલ તું પાટલી ઉપર ઉભો થઈ જા ! 'રામુ તું તો કરી લાવ્યો છે. ચાલ ઉભો થઈને જવાબ આપ !'

રામુ : સાહેબ હું તો ફક્ત બે જ શોધી લાવ્યો છું.

શિક્ષક : કઈ બે અજાયબીઓ શોધી લાવ્યો છે ?

રામુ : એક તાજમહેલ અને બીજી ચીનની દિવાલ.

શિક્ષક : સરસ ! તું તાજમહેલ વિશે કંઈક જાણે છે ?

રામુ : હા, સર ! તાજમહેલ શાહજહાંએ મુમતાજની યાદમાં બનાવ્યો હતો.

શિક્ષક : બરાબર, અને ચીનની દિવાલ વિશે કોઈ જણાવશે ?

હા, પ્રિયા તું બોલ.

પ્રિયા : સાહેબ, ચીનની દિવાલ એ દુનિયાની સૌથી મોટી દિવાલ છે.

શિક્ષક : સાચું, બીજી કઈ અજાયબી છે મોહન ? જવાબ આપ તો ?

મોહન : સાહેબ, પનામા નહેર.

શિક્ષક : પનામા નહેર સાચો જવાબ છે. બેસી જા.

શિક્ષક : બીજા કોઈકને આવડે છે ? - જુઓ વિશ્વમાં કુલ સાત અજાયબીઓ છે. જેમ કે, તમે ત્રણ

આવતી કાલની ચિંતા-ફિકર ન કરો. આવતી કાલ એની પોતાની ચિંતાઓ લઈને આવવાની હશે તો આવશે. આજની મુશ્કેલીઓ આજ પુરતી પુરતી છે

જણાવી અને બીજા ચાર શું જણાવું (એ દરમ્યાન રાધા નામની છોકરી ઊંચી નીચી થઈને કંઈક કહેવા માંગે છે. તે જોઈ સિલક તેને પૂછે છે.)

શિલક : રાધા ! તું શું કરી રહી છે ? તે હોમવર્ક કયું છે ? ચાલ જવાબ આપ.

રાધા : સર, (આટલું બોલીને ચૂપચાપ ઉભી રહે છે.)

શિલક : રાધા, જવાબ આપ જેવો આવડે તેવો. જો તું ખોટું બોલીશ તો 'ય હું તને કંઈ જ શિક્ષા નહીં કરું, ચાલ જલ્દી જવાબ આપ.

રાધા : સર ! હું તો અજાયબીને બીજું જ કશું સમજતી હતી.

શિલક : બીજું કશું એટલે ? એટલે શું ?

રાધા : સર, આ અજાયબીઓ એટલે કે તાજમહેલ, ચીનની દિવાલ, પનામા નહેર વગેરે કંઈ અજાયબી કહેવાય ?

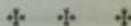
શિલક : રાધા, દુનિયામાં માંડ સાત તો અજાયબી છે અને તેને પણ તુ અજાયબી ! ન ગણે ? તો તું કંઈ અજાયબીની વાત કરે છે. જરા માંડીને વાત કર, તો સમજ પડે.

રાધા : સર, દુનિયાની શ્રેષ્ઠ અજાયબીઓ તો ભગવાને આપણાંમાં જ મૂકી છે, જેમ કે, આંખોનું જોવું, જીભનું સ્વાદ પારખવું, મનમાં નવા-નવા વિચારો આવવા, કાનનું સાંભળવું, હૃદયમાં બીજા પ્રત્યે લાગણી ઉભરાવી વગેરે જેવી ઘટના શું અજાયબી ન કહેવાય ?

શિલક : (મંત્રમુગ્ધ થઈ રાધાની વાત સાંભળતા રહે છે.)

રાધા : સર, મારી વાતનો જવાબ ન આપ્યો, પણ સાહેબ મારી વાતોનું પ્રમાણ આપું તો, આપણી આંખો બે છે પણ એ બંને આંખોથી વસ્તુતો એક જ દેખાય છે. બંને આંખોથી અલગ અલગ જોઈ શકાતું નથી. તેવી જ રીતે જીભ પણ એક હોવા છતાં અલગ-અલગ સ્વાદ પારખી શકે છે. કાન પણ અલગ-અલગ ધ્વનિને પારખી શકે છે. તો હૃદય પણ પોતાને થતી લાગણી દ્વારા બીજાની પ્રત્યેના પ્રતિભાવ આપી શકે છે. આમ, કુદરતે બસેલી આવી અજાયબીઓ આગળ બીજા કોઈ અજાયબીઓ વિસાતમાં નથી, તમેજ કહો સાચી અજાયબી કઈ ?

શિલક : રાધા ! તારા વિચારો તો બહુ ઉચ્ચ કક્ષાના છે અને તે પ્રખ્ન પણ સરસ કર્યો છે. કારણ કે આપણે કંઈક માનવસર્જીત અજાયબીઓની જ વાત કરીએ છીએ અને તેમાં માનવીની આશ્ચર્યજનક કૃતિઓની જ વાત હોય છે. પરંતુ શું આપણે માનવસર્જીત ચીજ વસ્તુઓને જ અજાયબી કહીશું ? એવી અજાયબીઓ તો કાળના પ્રવાહમાં કયાંય તણાઈ જશે. ખરી અજાયબીઓ તો ચિરંજીવી હોય છે અને તે બુદ્ધ ભગવાને આપણાંમાં મૂકી દીધી છે. ખરેખર ! રાધાએ આપણને ખૂબ જ સહજતાથી સત્ય હકીકતથી આપણને વાકેફ કર્યા છે. અને તે સંપૂર્ણ સત્ય પણ છે. માનવીમાં રહેલા અદ્ભૂત અને અજાયબી સમાન વિવિધ અવયવો અને એ સૌની કામગીરી ખરેખર અદ્ભૂત છે અને તેને માટે માનવી અને તેના વિવિધ અંગો અને તેની કામગીરી ખરેખર અચરજ પમાડે એવી બાબતો છે અને તેને કુદરતી અજાયબીઓ ગણાવી શકાય. માનવ સર્જીત અજાયબીઓની સાથે સાથે આ કુદરતની અજાયબીઓને પણ આપણે ભૂલવી જોઈએ નહિ.

એને આનંદશ્રદ્ધા દોષને, ગુરુશ્રદ્ધા દોષને, પ્રમુશ્રદ્ધા બળ આપે. માની, વિવિધ શ્રદ્ધા જેમ જીવનમાં હોય એને માટે જગતનું કોઈ કામ કરીને કે સંકલ્પ નથી.

“શિક્ષણ વ્યવસાયમાં વાંચનનું મહત્વ”

ડૉ. શરીફાબેન વીજળીવાલા

શિક્ષણના વ્યવસાયમાં વાંચનનું મહત્વ એ વિષયની પરંદગી કરવી એજ બતાવે છે કે શિક્ષણ જગત સાથે જોડાયેલ વ્યક્તિઓમાં ખરેખર વાંચનની ઉછાપ વર્તાય રહી છે. ત્યારે મનમાં તરત જ એવો પ્રશ્ન ઘાય કે આ બન્યું કેમ ? તેના કારણોને ઠંડોળીએ તો...

દરેક જોતનું તંત્ર જાણકારીના અભાવ, અયોગ્ય નિર્ણયશક્તિ, ભાટનેતાગીરીના કારણે ખાડે ગયું છે.

પુસ્તકો દ્વારા વ્યક્તિત્વ ઘટતરની વાત ભૂલાઈ ગઈ છે. સાહિત્ય સમાજનો દર્પણ છે. પણ સાહિત્ય સાથેનો નાનો તુટી ગયો છે.

હરિદાઈ વધી, મહત્વકાંક્ષાના સ્તરો બદલાયા, ટેકનોલોજી અને માહિતીનું મહત્વ વધ્યું છે, માતૃભાષા તથા ભાષાનો સાચો ઉપયોગ કે સાચું ઉચ્ચારણ પણ કરી શકતા નથી. કારણ કે શબ્દ ભંડોળ નથી, સામાન્ય જ્ઞાન, દેશના કે સ્થાનિક ઇતિહાસની જાણકારીનો અભાવ છે. ઈતર વાંચન નથી. મૌલિકતા ઘટી ગઈ છે. કારણ વાંચન ઘટી ગયું છે. ગાઈડોનો મહત્તમ ઉપયોગ, સંદર્ભ પુસ્તકનો ઓછો ઉપયોગ.

આ બધા પરિબળો તેમની તર્કશક્તિ, કલ્પનાશક્તિ અને વિચારોને કુંઠિત બનાવે છે. આવા માહોલની સામે સુસજ્જ બની અડીબમ રહેવા માટે આપણે શું કરી શકીએ ? આપણે ટોળાનું ઘડતર કરવાનું નથી. આપણે તો વ્યક્તિ ઘડતર કરવાનું છે. એ વ્યક્તિ પણ કેવો ? જાતે વિવેકયુક્ત નિર્ણય લઈ શકે તેવો. આવા વ્યક્તિના ઘડતર માટે શિક્ષણ સાથે સંકળાયેલ દરેક વ્યક્તિએ જ્ઞાનનો સાચો પ્રચાર અને પ્રસાર કરવો પડશે. અને જાતે દરેક જોતના નિષ્પ્રાપ્ત તો નહીં પણ પરિચિત તો અવશ્ય હોવો જોઈએ. સતત જ્ઞાનની ઝંખના અને ભૂખ હોવી જોઈએ.

આપણા સંસ્કૃતિ વારસામાં મહાન બનેલ દરેક વ્યક્તિઓની મહાનતા તેમના વાંચનને આભારી છે. આવા ભવ્ય સાંસ્કૃતિક વારસાનો પરિચય વાંચન દ્વારા જ થાય છે. જે આપણ જીવનને સંસ્કારિતા આપે છે. અને પૂર્ણતા તરફ પ્રગતિ કરાવે છે.

“વાંચન માનવને પૂર્ણતા તરફ પ્રગતિ કરાવે છે; અને લેખન તેને યથાયજીવન જીવવામાં મદદ અને શીખ આપે છે.”

— ફ્રાન્સીસ બેકન

(આંતર કોલેજ વ્યાખ્યાનના ઉપક્રમે કોલેજમાં આપેલ વ્યાખ્યાનનાં અંશો)

* * *

□ □ □

જે લોકો કેવળ આયુષ્યનો બોજો ઊંચકીને ચાલે છે એમને માટે રસ્તો કઢીએ સરળ નથી હોતો. વૃદ્ધ અનુભવ શુદ્ધ હોય છે, અને જે શુદ્ધ હોય છે તે સમૃદ્ધ હોય છે.

□ □ □

સ્ત્રી ડોક્ટર, વકીલ કે ટાઈપીસ્ટ નહીં બને તો ચાલશે પણ એ માતા, સુખી કે સુધર્મચારિણી નહીં બને તો નહીં ચાલે. સુખ દુઃખમાં ભાગ લેનારી, આંસુ લૂછી ફરીથી બેઠા ઘવાની પ્રેરણા આપનારી સ્ત્રી ન હોય તો સમાજનું શું થાય ?

• એક જ મત, એક જ વિચાર ને એક જ આચાર એનું નામ ગૃહસ્થાશ્રમ. •

ગ્રામિણ શિક્ષણ વિકાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં

ડૉ. દિલિપભાઈ શાહ - પ્રો. અને હેડ : ગ્રામ વિદ્યાશાળા, વીર નર્મદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી, સુરત.

“ગ્રામિણ શિક્ષણ વિકાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં” વિષય પર ચર્ચાને આગળ વધારતાં પહેલાં સાંપ્રત શિક્ષણની સ્થિતિ પર વિચારતાં કહું કે - હાલના શિક્ષણમાં શિક્ષકો, વિદ્યાર્થીઓ ખોટી દિશામાં છે. તેમજ શિક્ષણપદ્ધતિ કષ્ટની છે. વળી, શિક્ષણ અને કેળવણીની પાતળી ભેદરેખાને સ્પષ્ટ કરતાં કહું કે - ‘શિક્ષણ વધે તેની સાથે આઈ.ક્યૂ. વધવો જોઈએ અને કેળવણી વધે તેની સાથે નૈતિકતા વધવી જોઈએ.

૧૯૩૫માં અમલમાં આવેલ મેકોલેની શિક્ષણ પદ્ધતિ એ એક પશ્ચિમી સંસ્કૃતિને આપણા પરનો હુમલો જ હતો. જેમાં, અક્ષરજ્ઞાન પર ભાર મૂકાયો હતો. એમાં વિદ્યાર્થી કોઈ પણ પ્રકારનું શરીરશ્રમનું કામ કરવાનું ન હતું. વળી, આ વ્યવસ્થા આપણી સમસ્ત પ્રજા માટેની નહિ પણ પ્રજાના ઉપલાવર્ગો માટે જ હતી.

જ્યારે આપણને પ્રાંતિક સ્વારાજ્ય મળ્યું અને સન્ ૧૯૩૭ માં દરેક પ્રજાએ ચૂંટેલા પ્રતિનિધિઓની સરકાર રચાઈ ત્યારે પ્રજાના બધા વર્ગોના બાળકો માટે સાત વર્ષની મફત અને ફરજિયાત શિક્ષણની એક યોજના આપણા રાષ્ટ્રપિતા ગાંધીજીએ પ્રજા સમક્ષ મૂકી. આ યોજનાનો વિચાર દેશના શિક્ષણમંત્રીઓ તેમજ કેળવણીકારોની વર્ધામાં મળેલી પરિપદે કર્યો. તે ‘વર્ધાયોજના’ તરીકે દેશમાં પ્રસિધ્ધ બની. એને લોકો ‘નઈ તાલીમ’, ‘પાયાની કેળવણી’, અથવા બુનિયાદી કેળવણી તરીકે ઓળખવા લાગ્યા.

‘નઈ તાલીમ’ - એ ગાંધીજીની શિક્ષણની ઉત્તમ ભેટ હતી. જેમાં ગાંધીના સંકલિત વિચારોને અમલમાં મૂક્યા હતા. જેમાં,

- જીવન કેળવવા માટેનું શિક્ષણ.
- ખરા ધ્યેયની શોધમાં કેળવણી મદદરૂપ થાય તેવી વિચારસરણી.
- શિક્ષણ બોજરૂપ ન બને એટલે કે શ્રમને મહત્ત્વ આપવામાં આવ્યું. શિક્ષણઉદ્યોગ ને પણ સાંકળવામાં આવ્યા.
- આચારવિચાર વગેરે

જેવા નઈ તાલીમના જુદા જુદા તત્વોની ઉડાણપૂર્વકની છણાવટ કરતાં કહું કે પ્રથમ પંચવર્ષિય યોજનાથી જ ગાંધીના વિચારોને અવગણ્યા છે છતાં શિક્ષણપંચઓએ ગાંધીના વિચારનો સ્વીકાર કોઈના કોઈ રીતે કરેલો છે પણ તેને ચોક્કસ આકાર આપવામાં આવ્યો ન હતો.

ગુજરાતમાં ગાંધી વિચાર પ્રેરિત વૈકલ્પિક શિક્ષણ આપવાનો વિચાર સૌપ્રથમ આવ્યો. ગાંધીવાદી લોકો જેવાં કે, જુજતરામ દવે, ઈન્દુલાલયાજ્ઞિક, ઠક્કરબાપા, બખલભાઈ મહેતા અને મનુભાઈ પંચોળી વગેરેએ ગાંધીના વિચારને આચારમાં લાવવા ગ્રામ વિદ્યાપીઠની રચના કરી.

U.G.C. એ ગ્રામીણ શિક્ષણ પર ભાર મૂક્યો. ગ્રામ્ય વિદ્યાપીઠો શરૂ થવી જોઈએ તેવી હિમાયત કરી છે. તે માટે U.G.C. એ BRS-MRS જેવા અભ્યાસક્રમોને માન્યતા આપી છે.

આજે રાષ્ટ્રીય સ્તરે ગુજરાત વિદ્યાપીઠ-અમદાવાદ, ગ્રામ વિદ્યાપીઠ વડોદરા અને લોકભારતી-સણોસરા ગાંધી વિચાર શિક્ષણ પર ભાર આપી કાર્યરત છે. અંતમાં તેમણે કહું કે, ‘ગાંધી વિચારમાં જ આર્થિક વિકાસની સાથે નૈતિક વિકાસ કરવાની તાકાત છે. ગ્રામ વિકાસથી જ ભારતનો વિકાસ થઈ શકશે. ભારતમાં આને માટે સર્વગ્રામી પ્રયત્નો થવા જરૂરી છે.

(આંતર કૉલેજ વ્યાખ્યાનના ઉપક્રમે કૉલેજમાં આપેલ વ્યાખ્યાન.)

- સ્ત્રીને માટે લાચારીથી મેળવેલાં ઘરેણાં કરતાં, સુતરનું મંગળસૂત્ર વધુ સારું છે. ●

વિવિધ સમિતિઓનો અહેવાલ :

૧. સાંસ્કૃતિક સમિતિ - ૧૪મો વાર્ષિકોત્સવ

- ચેતના પટેલ

(મંત્રી : સાંસ્કૃતિક સમિતિ)

અમારી યશસ્વી કોલેજના ૧૪મા વાર્ષિકોત્સવની ભવ્ય ઉજવણી વિવિધરંગી સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોના સઘવારે તા. ૨૬મી જાન્યુઆરીની રાત્રી બપોરે શરૂ થઈ હતી.

કાર્યક્રમની શરૂઆતથી તાલીમાર્થી ચેતના પટેલ, દર્શના બેરાવાલા અને રીટા રાઠોડે નૃત્યમય પ્રાર્થનાથી કરી હતી. ત્યારબાદ દર્શના બેરાવાલા અને પંકજ પાદરિયાએ સ્વાગત ગીત રજૂ કર્યું હતું. કોલેજના આચાર્યશ્રી ડૉ. પી.જે. રાજ સાહેબે પોતાના ઉમળકાભર્યા શબ્દોથી સૌને આવકાર્યા હતા અને અતિથિશ્રીઓનો પરિચય આપ્યો હતો.

સમારંભના પ્રમુખશ્રી બોમી કાવિનાના હસ્તે પ્રતિભાશાળી તાલીમાર્થીઓને ઈનામ વિતરણ કરાયું હતું. સંસ્થાના ઉપપ્રમુખ શ્રી સુનિલભાઈ પટેલ, અતિથિવિશેષશ્રી આર.પી. જોષી અને શ્રી ત્રિયૂષભાઈ નથવાણી તેમજ કાર્યક્રમના પ્રમુખશ્રી ડૉ. બોમી કાવિનાએ પ્રાસંગિક પ્રવચનો કર્યા હતા.

ત્યારબાદ કરી સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમોની વર્ષા શરૂ થઈ જેમાં ચિરાગ પટેલે એક ભકિતમય ભજન રજૂ કર્યું હતું. પ્રશિક્ષાર્થી બહેનોએ આદિવાસી નૃત્ય રજૂ કરી સૌને જૂમતા કરી દીધા હતા. ત્યારબાદ તાલીમાર્થી બહેનોએ નટ્યુન્ય એકાંકી 'શુભ મંગલ સાવધાન' રજૂ કર્યું હતું. ત્યારબાદ કિરણ ચૌહાણે સુગમ સંગીત રજૂ કર્યું હતું. ખ્યાતિ પટેલે કિલ્મી નૃત્ય દ્વારા જમાવટ કરી હતી. તાલીમાર્થી ભાઈ-બહેનોએ એક ક્વાલી રજૂ કરી હતી. ગણેશ રોહિતે મહારથી કણનો એકપાત્રીય અભિનય રજૂ કર્યો હતો. ત્યારબાદ તાલીમાર્થી ભાઈઓએ કિરણ ચૌહાણ દ્વારા ચિખિત શિક્ષક પર તહોમતનામું રજૂ કરી વાહવાહ મેળવી. ત્યારબાદ આપણી સંસ્કૃતિના પ્રતિક સમો ગરબો તાલીમાર્થી બહેનોએ રજૂ કર્યો હતો.

વાતાવરણમાં હળવાશ લાવવા માટે ગણેશ રોહિત, ઓધવજી કપૂરિયા, હર્ષદ પિપલિયાએ હાસ્ય સંવાદ રજૂ કર્યો હતો. પ્રશિક્ષણાર્થી ભાઈ-બહેનોએ એકતાગીત અને સમૂહગીત રજૂ કર્યા બાદ તાલીમાર્થી દીપ્તિ ટેલર ચિખિત પ્રદર્શન 'કીન બનેગા અક્કલપતિ' તાલીમાર્થીઓએ રજૂ કર્યું હતું. અંતમાં પ્રશિક્ષણાર્થી વૃંદે રાજસ્થાની નૃત્ય દ્વારા કાર્યક્રમની છેલ્લી શણે પણ સૌને રોમાંચિત કરી દીધા હતા.

સમગ્ર કાર્યક્રમનું સંચાલન કિરણ ચૌહાણ અને દર્શના બેરાવાલાએ કર્યું હતું. સંસ્થાના ટ્રસ્ટી શ્રી મહંમદભાઈ બિયાત, શ્રી રાજેશભાઈ મનુભરવાલા અને એન.આર.આઈ. શ્રી સોલીભાઈ આ પ્રસંગે ઉપસ્થિત રહ્યા હતા.

કાર્યક્રમની વિશેષતા એ રહી હતી કે તમામ તાલીમાર્થીઓએ આ કાર્યક્રમમાં પોતાનું કંઈકને કંઈક યોગદાન આપ્યું હતું અને કાર્યક્રમને સફળ બનાવવામાં ખૂબ મહેનત કરી પ્રાધ્યાપકશ્રીઓના દિલ જીતી લીધા હતા.

૨. સાહિત્ય સમિતિ - શુભા કવિ સંમેલન

- કિરણ ચૌહાણ

(મંત્રી : સાહિત્ય સમિતિ)

'સાહિત્ય એ જીવનનો અરીસો છે' એ વાતને સાબિત કરતી કૉલેજની સાહિત્ય સમિતિના ઉપક્રમે અને ગુજરાતી સાહિત્ય વર્તુળના સૌજન્યથી તા. ૧૨-૧૦-૨૦૦૪ના રોજ કોલેજમાં એક કવિ સંમેલનનું આયોજન

● સંસ્કૃતિ માગે છે. માણસને માટે આત્મીયતા, ભૂતમાત્રને માટે મદદ, ધિત્ પરંપરાનું સંવર્ધન, ને સત્યાય માટે શકિતનું હવન. ●

કરાયું હતું. જેમાં સુરતના યુવા કવિઓ સર્વશ્રી મહેશ દાવડકર, સુરેશ વિરાણી, ગૌરાંગ ઠાકર તેમજ ભરૂચના કવિશ્રી વિરેન વડિયાળીએ પોતાની કવિતાઓ રજૂ કરી હતી. સંગાલન કિરણ ચૌહાણે કર્યું હતું. આભારવિધિ ડો. પી. જે. રાજસાહેબે કરી હતી.

કાર્યક્રમમાં રજૂ થયેલી યાદગાર કાવ્ય કળિકાઓ નીચે મુજબ છે.

વરસાદ જ્યારે પડતો ચરમાના કાચ પર,
અશ્રુને મળતો પડદો ચરમાના કાચ પર

— મહેશ કાવડકર

હું સાંકડી ગલીમાં રસ્તા કરી જવાનો,
માણસ સુધી જવાનો, આગળ નથી જવાનો.

— ગૌરાંગ ઠાકર

એ તિરાડો કેવી રીતે સાંધશો,
છેક જે લોહીની અંદર હોય છે.

— સુરેશ વિરાણી

બંધ ઘરની એ ઉદાસીઓ બધી પી જાય છે,
એક કોયલ આંગણામાં રોજ ટહુકી જાય છે.

— કિરણ ચૌહાણ

૩. રમત-ગમત સમિતિ - રપોર્ટસ-કે

— ખ્યાતિ પટેલ

(મંત્રી : રમત-ગમત સમિતિ)

'તંદુરસ્ત તનમાં તંદુરસ્ત મન રહેલું છે.' એ ઉક્તિને સાર્થક ઠેરવવા રમત-ગમત સમિતિની રચના કોલેજમાં થઈ. આ સમિતિના ઉપક્રમે જે પ્રવૃત્તિઓ થઈ હતી તે પ્રમાણે છે.

રમતનું નામ વિજેતા પ્રશિક્ષણાર્થીનું નામ

૧. ત્રિપગી દોડ (બહેનો)	:	પ્રથમ	:	પટેલ ખ્યાતિ એ.
		દ્વિતીય	:	સિંઘ હેમવતિ આર.
૨. કોથળા દોડ (બહેનો)	:	પ્રથમ	:	પટેલ દર્શના ડી.
		દ્વિતીય	:	પટેલ ખ્યાતિ એ.
૩. જલદ ચાલ	:	પ્રથમ	:	ચૌધરી મનિષા સી.
		દ્વિતીય	:	પટેલ ખ્યાતિ એ.

● જીવનનું ખાતર નાંખ્યા વિના સંસ્કૃતિનું વૃક્ષ મોટું થતું નથી, "બૂલ તારી છે" એમ ન કહેતાં "બૂલ મારી છે" એમ સમજવું એનું જ નામ સંસ્કૃતિ. ●

૪.	૧૦૦ મીટર દોડ (બહેનો)	:	પ્રથમ	:	ચૌધરી મરિયા સી.
			દ્વિતીય	:	પટેલ ખ્યાતિ એ.
૫.	૧૦૦ મીટર દોડ	:	પ્રથમ	:	રોહિત ગણેશ બી.
			દ્વિતીય	:	દેસાઈ અંબુમન એન.
૬.	કોચળા દોડ (બહેનો)	:	પ્રથમ	:	રોહિત ગણેશ બી.
			દ્વિતીય	:	પીપલીઆ હાર્દિ એમ.
૭.	૧૯૯ ચાલ	:	પ્રથમ	:	ગોમાણી મુકેશ આર.
			દ્વિતીય	:	હિરાણી ચિરાગ એન.

* * *

૧.	ક્રિકેટ	:	ઈન્ટર ક્લાસ (બાઈઓ)
૨.	વૉલીબોલ	:	ઈન્ટર ક્લાસ (બાઈઓ)
૩.	તોપગોળો	:	ઈન્ટર ક્લાસ (બહેનો)
૪.	ઊભી-ખો	:	ઈન્ટર ક્લાસ (બહેનો)

૪. પ્રવાસ સમિતિ - બારડોલી, નવસારી, દાંડી શૈક્ષણિક પ્રવાસ

- મુકેશ ગોયાલી
(મંત્રી : પ્રવાસ સમિતિ)

કૉલેજમાંથી એક દિવસીય શૈક્ષણિક પ્રવાસ બારડોલીમાં સુગર કેક્ટરી, સ્વરાજ આશ્રમ, મ્યુઝિયમ, નવસારીમાં કૃષિ વિશ્વવિદ્યાલય તથા દાંડીમાં ઐતિહાસિક સ્થળની મુલાકાત માટે યોજાયો.

પ્રવાસ ખરેખર માહિતી અને જ્ઞાનવર્ધક રહ્યો કૃષિ યુનિવર્સિટીની મુલાકાત અવર્ણનીય રહી. દાંડીના દરિયા કિનારે પ્રશિસ્ટાઈવોએ રમતનો આનંદ લુટ્યો.

(પ્રવાસ વર્ણન : અલગ રીતે અંકમાં સમાવેલ છે.)

□ □ □

જે વીસ વર્ષે દેખાવડો ન હોય, ત્રીસ વર્ષે તાકાતવાન ન હોય, ચાલીસ વર્ષે ધનવાન ન હોય અને પચાસવર્ષે શાણો ન હોય તો એ ક્યારેય દેખાવડો, તાકાતવાન, ધનવાન કે શાણો થઈ શકે નહિ.

□ □ □

એક-એક ઈંટ આવકાર આપે એ - ઘર. બે અક્ષર અને ચાર દિવાલ. આ ચાર દિવાલમાં જો આત્મીયતા અને વહાલ ન હોય તો ઘર એ ઘર નહીં, પણ સ્પશાન કે કબર છે.

● સંગનો પ્રચાર આપમેળે થાય છે જ્યારે સદ્ગુણનો પ્રચાર કરવો પડે છે. ક્યારે પડવો સ્વાભાવિક છે, દૂર કરવા માટે પરિશ્રમ કરવો પડે છે. ●

વિતેલા વર્ષ : ૨૦૦૪-૨૦૦૫ની વિશિષ્ટ પ્રવૃત્તિઓની ઝાંખી

* જૂળ *

- * સંસ્થા / સ્ટાફ / પ્રશિક્ષણાર્થી પરિચય...
- * અભ્યાસક્રમ તથા આંતરિક મૂલ્યાંકન સમજ.....
- * અધ્યાયન કૌશલ્યોની સમજ...
- * સુક્ષ્મ અધ્યાયન.. કૌશલ્યો - વટકો - નિદર્શન...

* જૂલાઈ *

- * સુક્ષ્મ અધ્યાયન : પાઠ આયોજન અને અમલીકરણ
- * પાઠ આયોજન : સમજ - નિદર્શન અને અમલીકરણ
- * વિદ્યાર્થીસંઘની રચના... કાર્યસંત્રથી અવગત કરાયા.

* ઓગષ્ટ *

- * સ્વાતંત્ર્ય દિનની ઉજવણી
સામાન્ય મંત્રી દર્શના બેરાવાલાના હસ્તે ધ્વજ વંદન...
- * દેશભક્તિના ગીતોનો કાર્યક્રમ.
- * યુવામહોત્સવમાં પ્રતિનિધિત્વ.

* સપ્ટેમ્બર *

- * કૉલેજ સ્થાપનાદિન અને શિક્ષકદિનની સંયુક્ત ઉજવણી.
- * શૈક્ષણિક ઉપકરણ નિર્માણ અને પ્રદર્શન - માગદર્શન : અધ્યાપક ગણ.
- * ડૉ. ડી. પી. પટેલ (ભૂતપૂર્વ આચાર્ય)ને વિદાયમાન
- * ભૂતપૂર્વ તાલીમાર્થીઓ શ્રી રમેશભાઈ બેરાગી, શ્રી વલ્લભભાઈ વેકરીયા અને શ્રી ભાવેશ પટેલની સંસ્થા મુલાકાત અને સાઉન્ડ સીસ્ટમની સ્મૃતિભેટ અર્પણ.
- * ડૉ. જયંત એ. શાહ : પી. એચ. ડી. ની ડીગ્રી મેળવવા બદલ સિધ્ધિ સન્માન.

* ઓક્ટોબર *

- * આંતરકૉલેજ વ્યાખ્યાન - પ્રથમ મણકો ૧૨-૧૦-૨૦૦૪
ડૉ. દિવિપભાઈ શાહ પ્રોફેસર અને હેડ. : ડીપાર્ટ ઓર રૂરલ સ્ટીજ, વીર નર્મદ ઇ. ગુ. યુનિ. સુરત.
વિષય : ગ્રામીણ શિક્ષણ : વિકાસના પરિપ્રેક્ષ્યમાં
- * યુવા કવિ સંમેલન
કવિ શ્રી ગૌરાંગ ઠક્કર શ્રી વિરેન પડીયાળી
શ્રી મહેશ દાવડકર શ્રી સુરેશ વિરાણી
શ્રી કિરણ ચૌહાણ
- * યુવા મહોત્સવમાં પ્રશિક્ષણાર્થીઓનું પ્રતિનિધિ અને ઉત્કૃષ્ટ દેખાવ અને વિજેતા બન્યા.

* નવેમ્બર *

- * પ્રથમ સત્રાંત પરીક્ષા ૧-૧૧-૨૦૦૪ થી ૬-૧૧-૨૦૦૪

* ડિસેમ્બર *

- * આંતરકૉલેજ વ્યાખ્યાન : બીજો મણકો (તા. ૨૯-૧૨-૨૦૦૪)

● તીક્ષ્ણ બુદ્ધિ માટે કોઈ જ વિષય પારકો નથી. ●

૧. સરીકાખેન વીજળીવાળા [અધ્યાપિકા (અને સાહિત્યકાર) એમ.ટી.બી. આર્ટ્સ કૉલેજ, સુરત] વિષય : શિક્ષણના વ્યવસાયમાં વાંચનનું મહત્વ.

* બુનપૂર્વ પ્રશિક્ષણથી મનોજ કલ્પશિવાની - સંસ્થા મુલાકાત.

* જાન્યુઆરી *

* મધ્યકેન્દ્ર શિક્ષણ કાર્યક્રમ : તા. ૬-૧૨-૨૦૦૪ થી તા. ૧૧-૧૨-૨૦૦૫.

* વાર્ષિકોત્સવ : ૨૬મી જાન્યુઆરી - ૨૦૦૫.

* ફેબ્રુઆરી *

* ઈન્ટર્નશીપ કાર્યક્રમ તા. ૧૪-૨-૨૦૦૫ થી તા. ૨૭-૨-૨૦૦૫.

* પ્રાયોગિક પરીક્ષા (વાર્ષિક પાઠ).

* શૈક્ષણિક પ્રવાસ.

* માર્ચ *

* પૂર્વ વાર્ષિક પરીક્ષા

* વાયવા

* શુભેચ્છા સમારંભ

શૈક્ષણિક સહયોગ

ડૉ. પી. જે. રાજ

ધોરણ-૧૦ અને ૧૨ ના વિદ્યાર્થીઓના શુભેચ્છા સમારંભમાં મુખ્ય મહેમાન સ્થાનેથી ઉદ્બોધન (લાયન્સ સ્કૂલ અંકલેશ્વર, વિનય વિદ્યામંદિર નિકોરા, નર્મદા હાઈસ્કૂલ શુકલર્તાથ, વાલ્મીકી વિદ્યાલય ધામરોડ).

રાજ્યના શ્રેષ્ઠ શિક્ષકની પસંદગી માટે જિલ્લા કક્ષાએ પસંદગી સમિતિમાં સભ્ય.

વીર નર્મદ, દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી એપ્રિલ-૨૦૦૫ની પરીક્ષામાં ભરૂચ ખાતે એસટર્નલ સુપ્રિટેન્ડેન્ટ તરીકે કામગીરી.

ડૉ. પી. આર. માર્ટર

- ગુજરાત વિદ્યાપીઠ અમદાવાદ આયોજીત સેમિનારમાં ભાગીદારિતા વિષય Some Specific issues and concerns of Teacher Education ૧૯, ૨૦ ઓક્ટોબર-૨૦૦૪.

- હિન્દી શિક્ષણ મહાવિદ્યાલય ગુજરાત વિદ્યાપીઠ આયોજીત પરિસંવાદમાં ઉપસ્થિતિ વિષય હિન્દી પાઠ્ય પુસ્તકને મુલ્ય શિક્ષા એવમ મૂલ્ય શિક્ષાકી શૈક્ષિક પદ્ધતિયાં. તા. ૧૯ થી ૨૧ માર્ચ-૨૦૦૫.

- વી. ટી. ચોકસી સાર્વજનિક કોલેજ ઓફ એજ્યુકેશન સુરત આયોજીત શૈક્ષણિક ઉપકરણ સેમિનારમાં ભાગીદારી. તા. ૯/૧૨/૨૦૦૪.

ડૉ. જે. એ. શાહ

વીર નર્મદ, દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટી એપ્રિલ-૨૦૦૫ની પરીક્ષામાં રાજપીપલા ખાતે એસટર્નલ સુપ્રિટેન્ડેન્ટ તરીકે કામગીરી.

ડૉ. આર. બી. પટેલ

- બી.એડ કોલેજ, દમણ આયોજીત વિજ્ઞાન શિક્ષણમાં ગુણવત્તા : સૈદ્ધાંતિક ભૂમિકા વિષયના પરિસંવાદમાં ભાગીદારી. તા. ૨૯/૧૨/૨૦૦૪.

- વી. ટી. કોલેજ અંકલેશ્વર ખાતે 'શિક્ષક વ્યવસાય નિષ્ઠા' પર પ્રવચન. તા. ૧૦/૯/૨૦૦૪.

* બુદ્ધિવાદી કેવળ જ્ઞાનની જ ચર્ચા કરે છે, બુદ્ધિજીવી ફક્ત બુદ્ધિનો વેપાર જ કરે છે. જ્યારે બુદ્ધિનિષ્ઠ બુદ્ધિને જીવનમાં ઉતારે છે. *

१९९१-९२ थी २००३-२००४ सुधीनुं

डॉलेज परिणाम

वर्ष		कुल	विशेष योग्यता	प्रथम वर्ग	द्वितीय वर्ग	पास वर्ग	विलाग-१ मां पास
१९९१-९२	संख्या टका	५८ १००%	०२ ३.४५%	११ १८.९७%	२२ ३७.९३%	१८ ३१.०३%	०५ ८.६२%
१९९२-९३	संख्या टका	५८ १००%	०१ १.७२%	१४ २४.१४%	३३ ५६.९०%	१० १७.२४%	-
१९९३-९४	संख्या टका	५९ १००%	१४ २३.७३%	१३ २२.०३%	२५ ४२.३७%	०७ ११.८७%	-
१९९४-९५	संख्या टका	५५ १००%	०३ ५.४६%	१५ २७.२७%	२९ ५२.७३%	०५ ९.०९%	०३ ५.४५%
१९९५-९६	संख्या टका	६७ १००%	१३ १९.४%	३० ४४.७८%	२० २९.८५%	०४ ५.९७%	-
१९९६-९७	संख्या टका	६४ १००%	१६ २५.००%	२२ ३४.३८%	२४ ३७.५०%	०१ १.५६%	०१ १.५६%
१९९७-९८	संख्या टका	५७ ९९.५%	२२ ३८.५%	१३ २२.८%	१७ ३३%	०२ ३.५%	०१ १.७%
१९९८-९९	संख्या टका	५६ १००%	२७ ४८%	१७ ३०%	१० १७.८%	०२ ३.४%	-
१९९९-००	संख्या टका	६० ९९.९७%	४२ ७०%	११ १८.३३%	०४ ६.६६%	०१ १.६६%	०१ १.६६%
२०००-०१	संख्या टका	५६ ९३.३३%	२२ ३६.६६%	१८ ३०.००%	१२ २०%	०३ ०.०५%	०१ ०.६६%
२००१-०२	संख्या टका	४६ ९९.९%	२८ ६०.०८%	१५ ३२.०६%	०३ ६.०५%	-	-
२००२-०३	संख्या टका	५५ १००%	२८ ५०.९१%	१८ ३२.७३%	७ ६.३६%	-	-
२००३-०४	संख्या टका	६० १००%	३६ ६०%	१९ ३१.६%	०३ ५%	०२ ३.३%	-

• स्वाध्याय अटले स्व- (पोतानुं) अध्ययन, स्वाध्याय करती वजते माझसे पोतानी छवनपोवी पत्र भोववी शेरुशे. •

અમો સદૈવ ઋણી રહીશું

૧. માનનીય શ્રી અહમદભાઈ પટેલ (સાંસદ અને સંસ્થાના સ્થાપક પ્રમુખશ્રી) સ્થાપનાકાળથી હંમેશા કૉલેજ પરિવારને પ્રેરણા અને માર્ગદર્શન આપવા બદલ.
૨. શ્રી અંકલેશ્વર પ્રોફેસર એજ્યુકેશન ટ્રસ્ટના માનનીય હોદ્દાદારશ્રીઓ તથા ટ્રસ્ટીશ્રીઓના... સંસ્થાને ગનિશીલ નેતૃત્વ પૂરું પાડી પ્રગતિમાટે સતત યુક્ત અને પ્રેરણા અપવા બદલ...
૩. ખરોડ સામના યશસ્વી સરપંચ શ્રી મહમદભાઈ ભીયાત તથા જામજનો, શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ (બાલવાડી, પ્રાથમિક શાળા અને માધ્યમિક શાળા) આરોગ્ય કેન્દ્ર વગેરેના... સતત કાબજી કરવા બદલ.
૪. વીર નમંદ દક્ષિણ ગુજરાત યુનિવર્સિટીના ભૂતપૂર્વ વાઈસ ચાન્સેલર શ્રી પ્રેમકુમાર શારદા તથા પ્રો. વાઈસ ચાન્સેલર શ્રી જયેસનાભાઈ દેશકરના... કૉલેજ વિકાસ માટે સતત માર્ગદર્શન અને નિયમન બદલ.
૫. ગુજરાત સરકાર તથા ઉચ્ચ શિક્ષણ વિભાગ તથા નાણાં વિભાગના... સમયસર માન્યતા, અનુદાન અને શિષ્યવૃત્તિ પૂરાં પાડવા બદલ.
૬. સંસ્થાની મુલાકાતે પધારનાર મહાનુભાવોના... મુલાકાતે આવી ઉપયોગી એવા માર્ગદર્શન બદલ...
૭. પ્રાયોગિક કાર્ય (પ્રેક્ટીસ લેસન) માટે સહયોગી તમામ શાળાઓના... પાઠ માટે મંજૂરી, આયોજન અને અમલમાં સંપૂર્ણ સહયોગ આપવા બદલ.
૮. શ્રી ગુરુ વિદ્યાલય - જી.આઈ.ડી.સી. અંકલેશ્વરના શૈક્ષણિક પાઠોના વિડિયો રેકોર્ડિંગ માટે સંપૂર્ણ સહયોગ બદલ.
૯. વાર્ષિકોન્સલની શોભા વધારનાર સૌ આમંજિતો, મહાનુભાવો તથા વાલીઓના...
૧૦. માર્મિક ઓફસેટ, ભરૂચના શ્રી રવિન્દ્રભાઈના... સંસ્થાનું મુખપત્ર 'ઉત્કર્ષ' આકર્ષકરૂપે તૈયાર કરી આપવા બદલ.

શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫માં પ્રાથમિક કાર્ય (પ્રેક્ટીસલેશન) માં સહયોગી શાળાઓનો અમે ઋણ સ્વીકાર કરીએ છીએ

૧. શ્રીમતી એમ.ટી.એમ. ગર્લ્સ હાઈસ્કૂલ - અંકલેશ્વર.
૨. શ્રી ઈ. એન. જીનવાલા હાઈસ્કૂલ - અંકલેશ્વર.
૩. શ્રી ટી. એમ. શાહ અને એ. વી. એમ. હાઈસ્કૂલ - અંકલેશ્વર.
૪. રેનિય હાઈસ્કૂલ - અંકલેશ્વર.
૫. લાયન્સ સ્કૂલ, જી.આઈ.ડી.સી. - અંકલેશ્વર.
૬. શ્રીમતિ પુષ્પાદેવી શ્રોફ સંસ્કાર ટીપ હાઈસ્કૂલ, જી.આઈ.ડી.સી. - અંકલેશ્વર.
૭. શ્રી સ્વામી નારાયણ ગુરૂકૂળ વિદ્યાલય, જી.આઈ.ડી.સી. - અંકલેશ્વર.
૮. અનુપકુંવરબા જ્ઞાનદીપ હાઈસ્કૂલ - અંદાડા.
૯. શ્રી ખરોડ અંજુમન સાંવજનિક હાઈસ્કૂલ - ખરોડ

- પાણીથી શરીરનું, બકિતથી મનનું અને સ્વાધ્યાયથી બુદ્ધિનું સ્નાન થાય છે. •

૧૦. પી પ્રોએસીવ હાઈસ્કૂલ - ભરૂચ.
૧૧. શાંતિનિકેતન હાઈસ્કૂલ - ભરૂચ.
૧૨. શ્રીમતિ વી. કે. ઝવેરી સાધના વિદ્યાલય - ભરૂચ.
૧૩. નારાયણ વિદ્યાવિહાર હાઈસ્કૂલ - ભોલાવ (ભરૂચ).

મથકેતર શિક્ષણ કાર્યક્રમમાં સહયોગી શાળાઓ

૧. શ્રી મુ.વ.સા. હાઈસ્કૂલ, દયાલનગર, ગણદેવા, પો. ખારેલ, જિ. નવસારી.
૨. શ્રી બી. એચ. પટેલ સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ - ટાંકલ, જિ. નવસારી.
૩. શ્રી લાલબહાદુર શાસ્ત્રી સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ, સુખાલા, તા. કપરાડા, જિ. વલસાડ.

શાળાકીય અનુભવોનું પ્રત્યક્ષીકરણ અને શિક્ષક તરીકેની ભૂમિકાનો સમગ્ર રીતે ખ્યાલ મળે તે હેતુથી તા. ૧૪-૨-૨૦૦૫ થી ૨૬-૨-૨૦૦૫ એમ ૧૫ દિવસ દરમ્યાન ઈન્ટર્નશીપ કાર્યક્રમ યોજાયો. કુલ ૧૨ શાળાઓમાં કુલ ૧૨ ગૃપોમાં જ્યાં તેમણે પ્રાયોગિક પાઠ ઉપરાંત પ્રાર્થના સંમેલન, પ્રવૃત્તિઓના આયોજન અને અમલમાં સહયોગી બન્યા.

૧. શ્રીમતી મધુબેન એમ. સોલંકી કન્યા વિનય વિદ્યાલય - જંબુસર.
૨. શ્રી વી. એસ. પટેલ હાઈસ્કૂલ - કોસંબા.
૩. સાધના નિકેતન વિદ્યાલય - પુણાગામ.
૪. એચ. ડી. સાર્વજનિક કન્યાવિદ્યાલય - અમલસાડ.
૫. શ્રી રંગીલદાસ ધનજીભાઈ ધાએલ જીવનભારતી માધ્યમિક વિદ્યાલય - સુરત.
૬. શ્રવણ વિદ્યાભવન - અંકલેશ્વર.
૭. શ્રી જમનાભાઈ સાર્વજનિક કન્યાવિદ્યાલય - વલસાડ.
૮. ખરોડ અન્જુમન સાર્વજનિક હાઈસ્કૂલ - ખરોડ.
૯. શ્રી દુદાલાલ ધનજીભાઈ લાડાણી વિદ્યાલય - કેશોદ.
૧૦. શ્રીમતી સુરજબા આર. મલીડા કન્યા વિનય મંદિર - રાજપીપલા.
૧૧. નારાયણ વિદ્યાવિહાર - ભરૂચ.
૧૨. ઘી ટંકારિયા હાઈસ્કૂલ - ટંકારિયા.

કૉલેજ ઓફ એજ્યુકેશન, ખરોડના મહેમાનો

(શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૦૪-૨૦૦૫ દરમ્યાન)

૧. ડૉ. બૉમી કાવિના : પ્રિન્સીપાલ એમ. કે. કોમર્સ કૉલેજ, ભરૂચ.
૨. ડૉ. બી. એ. પરીખ : ભુતપૂર્વ ફૂલપતિ - વીરનર્મદ, ઠ. ગુ. યુનિ., સુરત.
૩. ડૉ. દિલિપભાઈ શાહ : પ્રોફેસર અને હેડ., ડિપા. ઓફ રૂરલ સ્ટીડીઝ, વીરનર્મદ ઠ. ગુ. યુનિ., સુરત.
૪. ડૉ. શરીકાબેન વીજળીવાળા : અધ્યાપિકા અને સાહિત્યકાર, એમ. ટી. બી. આર્ટ્સ કોલેજ, સુરત.

* * *

● પ્રેમ વડે હૃદયનો, જ્ઞાન વડે બુદ્ધિનો અને શક્તિ વડે શરીરનો વિકાસ કરો એનું જીવન સુંદર અને યશસ્વી બને. ●

પ્રશિક્ષણાર્થી સંપર્ક સેતુ : ૨૦૦૪-૨૦૦૫

ક્ર.નં.	નામ / સરનામું	પદ્ધતિ	શૈ.લાયકાત	જન્મતારીખ	કોલ નં.
૧.	પટેલ હેતુબહેન ઈશ્વરભાઈ ૪૫, એશિયાડ નગર, મુ.પો. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩૦૦૧.	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અંગ્રેજી)	૨૨/૧૨/૮૦	(૦૨૬૪૬) ૨૪૩૩૮૪
૨.	રોહિત ગણેશભાઈ ભાલુભાઈ મુ. પો. સુખેશ (દેવજી ગણિયા), તા. પારડી, જિ. વલસાડ - ૩૯૬૧૨૫.	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અંગ્રેજી)	૨૮/૧૦/૭૬	૯૮૨૪૭૯૧૨૯૯
૩.	વસાવા પારુલબહેન ચંદ્રકાંતભાઈ મુ.પો. શુકલતીર્થ, તા. જી. ભરૂચ - ૩૯૨૦૩૦	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અંગ્રેજી)	૧/૬/૮૦	(૦૨૬૪૨) ૨૮૧૦૨૨
૪.	પીપલીયા હર્ષદભાઈ મોહનભાઈ ૧૦૨, સંત જલારામ સોસાયટી, વેડરોડ, જિ. સુરત - ૩૯૫૦૦૪.	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અંગ્રેજી)	૭/૧૨/૭૯	૨૫૧૦૦૦૯ ૯૮૨૪૧૨૧૭૬૯
૫.	પટેલ સંજયકુમાર મોહનભાઈ મુ. પો. છાપર, દેસાઈ સ્ટ્રીટ, તા. ગણદેવી, જિ. નવસારી - ૩૯૬૩૧૦	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અંગ્રેજી)	૪/૩/૧૯૭૭	(૦૨૬૩૪) ૨૭૧૧૧૯ ૨૭૧૩૫૮
૬.	ખેર નિરવકુમાર શંકરભાઈ ૬, સુમંગલ પ્રખાત સોસાયટી, ભટાર રોડ, તા. ચોર્યાસી, સુરત - ૩૯૫૦૦૧.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી. (ફીઝીક્સ) (ઈલેક્ટ્રોનિક્સ)	૨૩/૯/૮૨	-
૭.	હિરાલી ચિરાગ નટવરલાલ મુ. પો. અગતરાય, તા. કેશોદ, જિ. જુનાગઢ - ૩૬૨૨૨૨	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી. (ફીઝીક્સ) ભૌતિકશાસ્ત્ર	૧/૮/૧૯૮૦	(૦૨૮૭૧) ૨૫૩૬૪૦ ૨૫૩૬૩૯
૮.	કાપડિયા હેતલબહેન જયંતભાઈ ૨૪, આસ્તિકનગર સોસા., તાડવાડી, રાંદેર રોડ, તા. ચોર્યાસી, સુરત - ૩૯૫૦૦૯.	અર્થશાસ્ત્ર વાણિજ્યગણિત	એમ.કૉમ.	૨૫/૧૨/૮૦	૨૭૭૯૬૧૦
૯.	સોલંકી હેમાશી નટવરસિંહ કોલેજ રોડ, મુ.પો. તા. ધરમપુર, જિ. વલસાડ - ૩૯૬૦૫૦	અર્થશાસ્ત્ર વાણિજ્યગણિત	એમ.કૉમ	૧૭/૩/૮૧	૯૮૨૫૯૮૪૪૦૦
૧૦.	ગોયાલી મુકેશભાઈ રામજીભાઈ ૩૩, શ્રદાદીપ સોસાયટી, મુ.પો. કતારગામ, વેડરોડ, તા. જિ. સુરત - ૩૯૫૦૦૬	અર્થશાસ્ત્ર વાણિજ્યગણિત	એમ.કૉમ.	૨/૭/૮૧	૯૮૨૪૫૬૪૫૬૯ ૯૮૨૫૬૬૩૫૬૯
૧૧.	પટેલ ખ્યાતિબહેન રામજીલાલ સી/૨૩, અંબાલાલપાર્ક, આડેશ્વર રોડ, મુ.પો.તા.જિ. ભરૂચ - ૩૯૨૦૦૧.	અર્થશાસ્ત્ર વાણિજ્યગણિત	એમ.કૉમ.	૨૨/૨/૮૨	-
૧૨.	કોટેયા મનીષાબહેન મનહરભાઈ નિરંધર પાર્ક રોડબંધ, અંબાવાડી પાછળ, તા.ચોર્યાસી, રામકૃષ્ણ સોસા., એલ.એચ.રોડ, જિ.સુરત-૩૯૫૦૦૬.	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	એમ.કૉમ.	૧૪/૪/૮૧	૯૩૭૪૭૦૪૫૪૪

● મૂત જીવન કરતાં જીવંત મુન્યુ સારું. ●

ક્ર.નં.	નામ / સરનામું	પદ્ધતિ	સી.લાયકતા	જન્મતારીખ	કોલ નં.
૧૩.	શૌધરી સમીભાઈ ઈશ્વરભાઈ મુ.પો. આજીપુરા, પીપળી ફળિયું, તા. વાલોડ, જી. સુરત - ૩૯૪૬૯૦	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ	૮/૧૨/૭૯	(૦૨૬૨૫) ૨૩૩૮૩૪ પી.પી.
૧૪.	હંવારિયા ગુણેશકુમાર જમનાદાસ ૬૯, ગુણેશપ મે.બો. સોસા, એન આચાર્યજી આશ્રમ સામે, વરિશવ રોડ, જ્ઞાંતીપુરા, તા. ચોપાંસી, જિ. સુરત - ૩૯૫ ૦૦૯	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ	૧૭/૧૦/૮૦	૯૮૨૫૯ ૬૬૯૯૫
૧૫.	પટેલ ભૂપેન્દ્રભાઈ રતિલાલ મુ. પો. અંબેડા, સરકારી મંડળીની સામે, તા. ઓલપાડ, જિ. સુરત - ૩૯૫ ૦૦૫.	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ (એકા.)	૧/૬/૧૯૮૦	(૦૨૬૨૧) ૨૨૩૭૦૬ પી.પી.
૧૬.	પટેલ ઉપેન્દ્રકુમાર બાલુભાઈ મુ.પો. વટાર (ડુંગરી ઉપર), તા. પારડી, જિ. વલસાડ - ૩૯૬ ૧૯૧.	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ (એકા.)	૪/૧૨/૭૯	(૦૨૬૦) ૫૫૪૧૦૧૩
૧૭.	પટેલ દર્શનાબહેન ધીરુભાઈ મુ.પો. ઉમરસાડી, પટેલ ફળિયું, તા. જિ. વલસાડ - ૩૯૬ ૩૭૫.	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ (એકા.)	૯/૬/૧૯૮૧	(૦૨૬૩૨) ૨૮૫૩૦૬
૧૮.	લાલક રોમીબહેન ભરતકુમાર મુ.પો. ખખવાડા, વાયા ગડત, તા. ગણદેવી, જિ. નવસારી - ૩૯૬ ૩૫૦.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી. (ભાયોલોજી)	૫/૧૨/૮૦	(૦૨૬૩૪) ૨૬૬૮૬૨ ૯૮૭૯૩૯૮૦૯
૧૯.	વાઘાણી શીતલ મોહનભાઈ ૧૦૨, યોગેશ્વર ભુવન, સરદાર પટેલ સોસા., જી.આઈ.ડી.સી. મુ.પો. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.	અર્થશાસ્ત્ર ચણિત્વગણિત	એમ.કોમ (કોસ્ટીંગ)	૩/૭/૧૯૮૧	૨૫૨૭૨૭ પી.પી. ૯૮૭૯૫૧૬૮૦૦
૨૦.	પારેખ મેઘના મહેન્દ્રભાઈ બી/૨૦૭, નીલકંઠ એપાર્ટમેન્ટ, સેવાશ્રમ રોડ, ભરૂચ - ૩૯૨ ૦૦૧.	સમાજવિદ્યા અર્થશાસ્ત્ર	એમ.એ. (મનોવિજ્ઞાન)	-	(૦૨૬૪૨) ૨૬૨૩૬૨
૨૧.	સિંગ હેમવતી રાજદેવસિંહ ૨૦૪/એ-૪, નવકેતન પાર્ક, તારા વિદ્યામંદિરની નજીક, અંજના ઉમરવાડા, મુ.પો.સુરત, તા.ચોપાંસી.	અર્થશાસ્ત્ર સમાજવિદ્યા	એમ.એ.	૧૦/૫/૮૧	(૦૨૬૧) ૫૫૬૪૦૧૧
૨૨.	પ્રજ્ઞપતિ વર્ષાકુમારી ચંપકભાઈ મુ.પો. માટીયેડ, તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ.	અર્થશાસ્ત્ર સમાજવિદ્યા	એમ.એ. (અર્થશાસ્ત્ર)	૧/૧/૧૯૮૦	૯૪૨૬૧૬૩૬૩૯
૨૩.	શૌધરી મલિયા છોટુભાઈ મુ.પો. કેળકુઈ, ગોડાઉન ફળિયું, તા. વ્યારા, જિ. સુરત.	સમાજવિદ્યા ગુજરાતી	એમ.એ. (સૌરયોલોજી)	૧૬/૧૧/૮૦	(૦૨૬૨૫) ૨૪૪૭૬૧
૨૪.	પટેલ પ્રતિભા બાલુભાઈ મુ.પો. માટીયેડ, તા. અંકલેશ્વર, પીપળી ફળિયું, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩ ૦૨૦	અર્થશાસ્ત્ર સમાજવિદ્યા	એમ.એ.	૫/૮/૧૯૮૧	-

• મા-બાપ ભૌતિક શરીર આપે છે જ્યારે શિક્ષક માનસિક અને બૌદ્ધિક ગુણો ખીલવે છે. •

રો.નં.	નામ / સરનામું	પદ્ધતિ	શૈ.લાયકાત	જન્મતારીખ	ફોન નં.
૨૫.	પટેલ ઝોગીતાબહેન મગલભાઈ મુ.પો. મછાડ, પટેલ કળિયા, તા. જલાલપોર, જિ. નવસારી - ૩૯૬ ૪૩૯.	અર્થશાસ્ત્ર સમાજવિદ્યા	એમ.એ (અર્થશાસ્ત્ર)	૧૧/૧૧/૮૦	૨૬૩૨૧૬
૨૬.	ટંડેલ દિતીશાબહેન દેવચંદ્રભાઈ મુ.પો. કોલક, વાપરિયા કળિયા, તા. પારડી, જિ. વલસાડ - ૩૯૬ ૧૧૫.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી (Botany)	૨૩/૭/૮૧	(૦૨૬૦) ૨૩૪૫૫૨૧
૨૭.	ભગરિયા સંજયભાઈ વલ્કુભાઈ મુ.પો. ઉમરકુઈ, આશ્રમ કળિયું, તા. વાંસદા, જિ. નવસારી - ૩૯૬ ૫૮૦.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ B.P.Ed.	૧૫/૮/૭૮	-
૨૮.	પાડવી સુલિતાબહેન બટાદુરસિંગ મુ.પો. હથોડા, તા. નિઝર, જિ. સુરત - ૩૯૪ ૩૭૦.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ (હિન્દી)	૮/૬/૧૯૮૦	-
૨૯.		-	-	-	-
૩૦.	પટેલ નયના ગુણવંતભાઈ મુ.પો. વઠાસરીયા, તા. જલાલપોર (નવસારી) જિ. નવસારી.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ	૬/૧૨/૮૦	૯૮૨૫૩૯૨૦૯૧
૩૧.	પટેલ હીના સુમનભાઈ મુ.પો. મોટી કરોડ, સ્કૂલ કળિયુ, તા. જલાલપોર, જિ. નવસારી - ૩૯૬ ૪૪૦.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ	૨૫/૫/૭૯	(૦૨૬૩૭) ૨૬૯૦૯૧
૩૨.	ચાહવાલા મેઘલાબહેન રમેશભાઈ એ-૨૦/૨૨, જલારામનગર, હીવારોડ, જલારામ સ્કૂલ પાછળ, અંકલેશ્વર.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ	૮/૯/૧૯૮૦	૨૪૯૧૫૪
૩૩.	રાઠોડ રીતાબહેન કેશરીસિંહ મુ.પો. દત્તનગર, તા. વાલીયા, જિ. ભરૂચ.	વિજ્ઞાન સમાજવિદ્યા	એમ.એ (સોમ સાયન્સ)	૧૪/૬/૮૧	(૦૨૬૪૩) ૨૮૨૨૯૯
૩૪.	છાસરીયા ઉર્વશીબહેન ચંદ્રસિંહ મુ.પો. ધારોલી, રાજપૂત કળિયું, તા. ઝયડીયા, જિ. ભરૂચ.	ગુજરાતી સમાજવિદ્યા	એમ.એ (ગુજરાતી)	૨૪/૧૧/૮૦	(૦૨૬૪૫) ૨૨૮૦૩૧
૩૫.	શેખ શબીહા અ. રશીદ તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩ ૦૦૧.	ગુજરાતી હિન્દી	એમ.એ (ગુજરાતી)	૭/૧૧/૭૯	૨૪૧૬૨૦
૩૬.	પરમાર ગીતાબહેન અમીદાસ મુ.પો. આણંદ, તા. આમોડ, જિ. ભરૂચ - ૩૯૨ ૧૧૦.	ગુજરાતી હિન્દી	એમ.એ (ગુજરાતી)	૮/૮/૮૦	(૦૨૬૪૧) ૨૩૩૩૭૩

- કેવળ અંધો ભણવાથી નહિ, શિક્ષકનું નીતિમય જીવન પ્રત્યક્ષ જોવાથી જ વિદ્યાર્થીના જીવનમાં નીતિ આવે છે. •

રો.નં.	નામ / સરનામું	પદ્ધતિ	શૈ.લાયકાત	જન્મતારીખ	ફોન નં.
૩૭.	ચૌહાણ જ્યોતિકા ડીપુભાઈ મુ. પો. ટંકારીબંદર, ખામણ કળિપુ, તા. જંબુસર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૨ ૦૪૦.	ગુજરાતી સિન્ડી	એમ.એ	૧૧/૯/૮૧	(૦૨૬૪૪) ૨૩૮૨૩૯
૩૮.	પ્રજાપતિ રેખા ભગીનભાઈ બ્લોક ૩/ડી-૨મ નં. ૮, કરજણ કોલોની, મુ. પો. રાજપીપલા, જિ. નર્મદા.	ગુજરાતી સિન્ડી	બી.એ. એમ.એ (ગુજરાતી)	૧૩/૧૦/૮૦	(૦૨૬૪૦) ૨૨૪૬૧૯
૩૯.	ટેલર દિપ્તીબહેન પ્રવિણચંદ્ર મુ. પો. સુરત, ૩૬, વાડીવાનગર સોસાયટી, સુરત - ૩૯૫ ૦૦૯.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી (ગણિત)	૧/૫/૧૯૮૧	૨૬૮૪૦૨૬ ૯૨૨૮૧૦૮૫૯૨
૪૦.	સોલંકી સંઘ્યાબહેન હરિસિંહ બી/૧૬, જલારામ સોસાયટી, મુ. પો. કોસંબા તા. માંગરોલ, જિ. સુરત - ૩૯૪ ૧૨૦.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી (ગણિત)	૨૨/૬/૧૯૮૧	(૦૨૬૨૯) ૨૩૧૬૪૪ ૯૩૭૫૯૫૬૯૯૭
૪૧.	વલવી જ્યોતીકુમાર બકોરભાઈ મુ. મોટા રાયપુરા, પો. વાવડી, તા. રાજપીપલા, જિ. નર્મદા - ૩૯૩ ૧૪૫.	સિન્ડી ગુજરાતી	એમ.એ (સિન્ડી)	૨૪/૧૨/૭૬	-
૪૨.	પટેલ વૈશાલીબહેન કરસનભાઈ એ/૪, જનકવાટીકા, આંબોલી રોડ, મુ. પો. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩ ૦૦૧.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી	૧૦/૯/૮૨	૯૮૨૫૩૭૯૫૦૯
૪૩.	કપુરિયા ઓધવણુ રવજીભાઈ શિવનગર સોસાયટી, શેરી નં.-૩, ગાળા નં.-૧૦૭, પુણાગામ, તા. ચોયાંસી, જિ. સુરત.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસ.સી. (કેમ્પ્સ્ટ્રી)	૨૬/૪/૭૯	-
૪૪.	પંચોલી શીતલ દિપકભાઈ ૨૦૪, સહકાર એ.પા., કવિ કલાપી ગાર્ડનની પાસે, અડાજણ, સુરત-૩૯૫ ૦૦૯.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી (ગણિત)	૩/૪/૧૯૮૧	૫૫૪૪૭૩૫ ૯૮૯૮૨૬૭૨૪૬
૪૫.	વર્મા મેઘનાકુમારી ગુણવંતરાય મુ. પો. કોસંબા, સહયોગ સોસાયટી, તા. માંગરોલ, જિ. સુરત - ૩૯૪ ૧૨૦.	ગણિત વિજ્ઞાન	બી.એસસી (કોમ્પ. સા.)	૧૦/૧૧/૮૨	૯૮૯૮૩૫૫૨૬૭
૪૬.	પટેલ ભિક્ષુકુમાર ઉમેદભાઈ મુ. પો. રાનવેરી કલ્લા, નવા કળિયા, તા. ચીખલી, જિ. નવસારી - ૩૯૬ ૫૬૦.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી (ગણિત)	૨૭/૧૧/૮૧	(૦૨૬૩૪) ૨૪૭૦૯૯ ૯૪૨૬૯૯૩૫૦૯
૪૭.	બેરાવાલા દર્શના પટેલકુમાર ૧૭, શાંતિબાગ એસેટ, મુ. જા. બોર્ડ પાસે, નર્મદા ચેનલ સામે, ભરૂચ - ૩૯૨ ૦૦૧.	ગણિત વિજ્ઞાન	એમ.એસસી (અકાઉન્ટનિક)	૧૩/૧/૮૧	(૦૨૬૪૨) ૨૫૨૨૫૬
૪૮.	શેખ જાવેદ નિસારઝહમદ મુ. પો. સુરત, રોશન મંડિલ, સૈયદપુરા, તા. જિ. સુરત - ૩૯૫ ૦૦૩.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી (ઓર્ગે. કેમી.)	૧૯/૫/૭૯	(૦૨૬૧) ૨૪૫૧૦૯૯ ૯૮૨૫૫૫૧૧૦૯

• જૂવાની મળતી નથી, મેળવવી પડે છે, એ માટે સંયમ અને ત્યાગ કેળવવા પડે છે. •

રો.નં.	નામ / સરનામું	પદ્ધતિ	શૈ.લાયકાત	જન્મતારીખ	ફોન નં.
૪૯.	પટેલ કિલ્તુ દિલીપભાઈ ૧૨, આમપાલી સોસાયટી, ચિંકરોડ, ભરૂચ.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી. (કેમીસ્ટ્રી)	૧/૮/૧૯૭૮	૨૬૨૨૮૯ ૯૩૨૭૬૯૭૧૮૯
૫૦.	ઝોમર કેલાસનહેલ ડાહ્યાભાઈ મુ. કાજી, પો. કાંકરાપોર, તા. વ્યારા, જિ. સુરત.	હિન્દી ગુજરાતી	એમ.એ	-	-
૫૧.	દેસાઈ અંશુમનકુમાર નવિનભાઈ ૬૬, એસ.કે. પાર્ક સોસાયટી, ઈચ્છાનાથ, ઉમરા રોડ, સુરત, ઉમરા, તા. ચોર્ધાસી, જિ. સુરત.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી (કેમી; ઓર્ગે.)	૨૦/૧૧/૮૦	૯૮૨૪૪૬૩૪૭૫
૫૨.	પટેલ ચેતના ડાહ્યરભાઈ મુ. પો. મરલા, પટેલ ફળિયા, તા. જિ. વલસાડ.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી	૨૦/૧/૮૦	(૦૨૬૩૨) ૨૩૪૮૮૮
૫૩.	મહેતા નેહલ મલુભાઈ મુ. પો. અમલસાડ, પૂર્ણિમા સોસાયટી, તા. ગણદેવી, જિ. નવાસારી - ૩૯૬ ૩૧૦	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી. (એકવેટીક ભાયોલોજી)	૧૬/૪/૭૯	(૦૨૬૩૪) ૨૭૨૯૪૪
૫૪.	ચૌધરી સંદિપકુમાર રૂસ્તમભાઈ મુ. પો. ચાંપાવાડી, ભાટી ફળિયું, તા. વ્યારા જિ. સુરત - ૩૯૪ ૬૫૦.	અર્થશાસ્ત્ર વા. ગણિત	એમ.કૉમ	૨૧/૬/૭૮	-
૫૫.	પટેલ વિજયભાઈ શંકરભાઈ મુ. પો. મસાટ, પાદરીયા ફળિયા, તા. જિ. સેલવાસ - ૩૯૬ ૨૩૦.	ગુજરાતી હિન્દી	એમ.એ	-	-
૫૬.	ચૌહાણ કિરણકુમાર હીરાભાઈ ૧૦૦, શાંતિકુંજ સોસાયટી, પાલનપુર, જકાતનગકા, સુરત.	ગુજરાતી હિન્દી	એમ.એ. (ગુજરાતી)	૭/૧૦/૭૪	૨૭૬૬૮૬૦
૫૭.	પટેલ અલ્તાફુસેન અલીભાઈ મુ. પો. પાલેજ, એસ.કે.નગર સોસાયટી, 'અમન પેલેસ' તા. જિ. ભરૂચ - ૩૯૨ ૨૨૦.	સમાજવિદ્યા ગુજરાતી	એમ.એ. કવીનીકલ સાયકોલોજી	૯/૬/૮૦	(૦૨૬૪૨) ૨૭૮૨૯૪
૫૮.	બોલાલ કાતમા અનવરભાઈ 'સી' માસ્તર કમ્પાઉન્ડ, માસ્તર અંગલોજ, સ્ટેશન રોડ, મુ. પો. તા. અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩૦૦૧	ગણિત વિજ્ઞાન	બી.એસસી (મેથ્સ)	૨૯/૨/૮૪	(૦૨૬૪૬) ૨૪૧૭૪૬ ૯૮૭૯૦૧૩૨૪૫
૫૯.	પંડ્યા દિપલ યોગેશચંદ્ર એ/૧૦, ઉમિયાનગર સોસાયટી, અંકલેશ્વર, જિ. ભરૂચ - ૩૯૩ ૦૦૧.	અંગ્રેજી સમાજવિદ્યા	બી.એ. (અંગ્રેજી)	૨૦/૧૦/૮૪	૨૪૪૭૫૭
૬૦.	પાદરીયા પંકજકુમાર અંબાલાલ મુ. પો. રાજપીપલા, મોટા માલીવાડ, પારેખ ખડકી, તા. નાંદોદ, જિ. નર્મદા - ૩૯૩ ૧૪૫.	વિજ્ઞાન ગણિત	એમ.એસસી (ઓર્ગે.કેમી.)	૧/૧/૧૯૭૮	(૦૨૬૪૦) ૨૨૧૫૯૦

● નવિકેતા જેવા મક્કમ મનના, મૃત્યુ સાથે જીવકાનારા, જ્ઞાન પિપાસુ અને તેજો મય યુવાનો જ જગતને બદલી શકશે. ●

ઉત્કર્ષ ફંડના સહયોગીઓ તરફથી આર્થિક સહાય

શ્રી ચંદ્રકાંત ભગવાનજી વસાવા	૧૫૦૦	શ્રી વસંતભાઈ બી. ભાડ	૫૦૧
શ્રી દલસુખભાઈ છોટલાલ પટેલ	૧૫૦૦	શ્રી નગીનાભાઈ એન. પ્રજ્ઞપતિ	૫૦૧
શ્રી ભરતભાઈ ઠાકોરલાલ નાયક	૧૫૦૧	શ્રી ઈન્દ્રવદન કુંદનલાલ પંચાલ	૫૦૦
શ્રી રાજદેવ બાવકુખાસિંધ	૧૫૦૦	શ્રી દેવેન્દ્રભાઈ રામભાઈ પટેલ	૫૦૦
શ્રી પ્રવિણભાઈ મગનભાઈ ટેલર	૧૫૦૦	શ્રી સરમુખભાઈ ગોવિંદભાઈ ડીમ્મર	૫૦૦
શ્રી વિનોદભાઈ પરમાનંદભાઈ પંચોલી	૧૫૦૦	શ્રી દિનેશભાઈ ઠક્કર	૫૦૦
શ્રી ચુનીલાલ કાળીદાસ ગામીત	૧૦૦૧	શ્રી કુંકુબેન શંકરભાઈ પટેલ	૫૦૦
શ્રી દેવચંદ્રભાઈ જીવણભાઈ ટંડેલ	૧૦૦૦	શ્રી તરલીમ એ. બોબાત	૫૦૦
શ્રી ભક્ષરભાઈ લલ્લુભાઈ વલવી	૧૦૦૦	શ્રીમતી નંદાબેન એ. પરમાર	૪૦૦
શ્રીમતી રેણુકાબેન વિનોદચંદ્ર ડુયાવાલા	૧૦૦૦	શ્રીમતી યાસ્મીન એ. બોબાત	૩૫૧
શ્રી રામુભાઈ ઝવેરભાઈ પટેલ	૧૦૦૦	શ્રી બાબુભાઈ સોમાભાઈ રોહિત	૩૦૦
શ્રી શંકરભાઈ વસીયાભાઈ પટેલ	૧૦૦૦	શ્રી શંકરભાઈ બાવાભાઈ પટેલ	૩૦૦
શ્રી અલ્તાફ અલીભાઈ પટેલ	૧૦૦૦	શ્રી વિમલભાઈ ઈશ્વરભાઈ વાઘરવાલા	૩૦૧
શ્રી નટવરસિંહ છત્રસિંહ સોલંકી	૮૫૦	શ્રી અરવિંદ એ. વણકર	૩૦૦
શ્રી લગુભાઈ મગજીભાઈ ભગરીયા	૮૦૦	શ્રી ગંગાદાસ જી. મહારાજ	
શ્રી હિરજીભાઈ જેરામભાઈ કોશીયા	૭૫૦	શ્રી કિશોરભાઈ ભગત (કળિયા ડુંગરવાળા)	૨૫૦
શ્રી પરેશભાઈ હિરજીભાઈ પટેલ	૭૫૦	શ્રી જગદીશભાઈ દાજીભાઈ ટંડેલ	૨૫૦
શ્રી ઈશ્વરભાઈ મંદાભાઈ ચૌધરી (બાજીપરા)	૭૦૧	(શ્રી કિષ્ના મેડીકલ એન્ડ જનરલ સ્ટોર્સ, ઉદવાડા)	
શ્રી ઉમેદભાઈ કે. પટેલ	૬૦૦	શ્રી દિપકકુમાર ગોમાનઈભાઈ પટેલ	૨૫૦
શ્રી ઠાકોરભાઈ આર. પટેલ	૫૫૧	શ્રી શંકરભાઈ પટેલ	૨૫૧
શ્રી કરણસિંહ છત્રસિંહ સોલંકી	૫૦૦	શ્રી મનુભાઈ વસનજી મહેતા	૨૫૧
શ્રી બાબુભાઈ ઉક્કડભાઈ પટેલ (વટાર)	૫૦૧	શ્રી સિરાભાઈ પી. ચૌહાણ	૨૫૦
શ્રી શાંતિલાલ સી. પટેલ (ઉમરસાડી)	૫૦૧	શ્રી હરીશભાઈ રોહિત	૨૫૦
શ્રી ભરતભાઈ શાહ	૫૦૦	શ્રી અંબાલાલ છગનલાલ પાઠરીયા	૨૫૦
શ્રી મહેન્દ્રભાઈ મધુભાઈ પારેખ	૫૦૦	શ્રી રસીલાબેન અંબાલાલ પટેલ	૨૫૦
શ્રીમતી હિનાબેન મધુભાઈ સોની	૫૦૦	નમીતા ઈન્ફોટેક - વાડોરા	૨૦૧
શ્રી દિનેશકુમાર રામુભાઈ પટેલ	૫૦૦	શ્રીમતી નિતાબેન વિનોદભાઈ ટંડેલ	૨૦૧
શ્રી પ્રદીપકુમાર બાલુભાઈ પટેલ	૫૦૦	શ્રી પ્રવીણભાઈ કાનજીભાઈ બાપુવાલા	૨૦૦
શ્રી પ્રભાતકુમાર રામભાઈ પટેલ	૫૦૧	શ્રીમતી નંદીબેન લલ્લુભાઈ વાઘરવાલા	૨૦૧
શ્રી પિનાકીનભાઈ દેવચંદ્રભાઈ ટંડેલ	૫૦૦	શ્રી ભરતસિંઘ બહાદુરસિંઘ પાડવી	૨૦૧
શ્રીમતી જયવંતીબેન બહાદુરસિંઘ પાડવી	૫૦૦	શ્રી પ્રહલાદભાઈ બી. પાડવી	૨૦૦
શ્રી બહાદુરસિંઘ વિટ્ઠલ પાડવી	૫૦૦	શ્રી રમેશભાઈ ચીમનલાલ ચાવાલા	૨૦૧
શ્રી કેસરીસિંહ પ્રભાતસિંહ રાઠોડ	૫૦૧	શ્રી રાશોદા અ. રશીદ શેખ	૨૦૦
શ્રીમતી અંકિતાબેન અમીતસિંહ મહીડા	૫૦૧	શ્રીમતી સરોજબેન ધનરથામ ઉપાધ્યાય	૨૦૦
શ્રી નઝીર અહેમદ રશીદખા પઠાન	૫૦૦	શ્રી જયદેવ બી. વણકર	૨૦૦
શ્રી રમણીકલાલ તીરાલાલ દેસાઈ	૫૦૦	શ્રીમતી જ્યોતિકા નરેશભાઈ પરમાર	૨૦૦

• ક્ષણને બદલવાની, આકાશને બાંધવાની અને હિમાલયને ચૂર્ણ કરવાની અદ્ભુત ઉત્સાહ શક્તિનું જીવંત ઉદાહરણ એટલે યુવાન. •

શ્રીમતી કુસુમ બી. વણકર	૨૦૦	શ્રી લિનેન્દ્રકુમાર બાલુભાઈ પરમાર	૧૦૦
શ્રી બળવંત એ. વણકર	૨૦૦	શ્રી ઉત્તમભાઈ પ્રભુભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી ઉમેદભાઈ મણીભાઈ વસાવા	૨૦૦	શ્રી લક્ષ્મણભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી દિલીપભાઈ એલ. પટેલ	૨૦૦	શ્રી ડાહ્યાભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી ભરતભાઈ વી. પટેલ	૨૦૦	સુરજીભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રીમતી રંજનબેન જયંતિભાઈ પટેલ	૧૫૦	રામુભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી મહિપાલસિંહ એમ. રાવલજી	૧૫૧	ડૉ. ભારતસિંહ ડી. કોંસમીયા	૧૦૧
શ્રી જીતેન્દ્રકુમાર મગનલાલ જોબનપુત્રા	૧૫૧	ડૉ. વિનુભાઈ એમ. ગોવાણી	૧૦૧
શ્રી ઈશ્વરભાઈ રામજીભાઈ ગામીત	૧૫૧	શ્રી ભરતભાઈ નરસિંહભાઈ ડીમ્મર	૧૦૧
શ્રી ક્રોશિકભાઈ બી. શેઠના	૧૫૧	શ્રી ડાહ્યાભાઈ છગનાભાઈ ડીમ્મર	૧૦૧
શ્રી ભરતભાઈ ડાહ્યાભાઈ ડીમ્મર	૧૫૧	શ્રી કરમસિંહભાઈ નાજીભાઈ પ્રજાપતિ	૧૦૧
શ્રી ભરતભાઈ વિશ્વામભાઈ ટંડેલ	૧૪૫	શ્રી અચંનકુમાર ટી. પટેલ	૧૦૦
શ્રી હરેન્દ્ર અગિનહોત્રી	૧૨૧	શ્રી વિજયભાઈ કે. પટેલ	૧૦૦
શ્રી નરેન્દ્ર એન. ચૌધરી	૧૧૧	શ્રીમતી અંબાબહેન વિજયભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી ઘનસુખભાઈ સી. ચૌધરી	૧૧૧	શ્રી ડાહ્યાભાઈ બી. પટેલ	૧૦૦
શ્રી છોટેલાલ ઘાઘલ	૧૧૦	શ્રી મુકેશભાઈ બી. પટેલ	૧૦૦
શ્રી ભવનભાઈ સોમાભાઈ પટેલ	૧૧૦	શ્રી અરવિંદભાઈ એન. પટેલ	૧૦૦
શ્રી ઈશ્વરભાઈ મગનભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રીમતી તારાબેન એ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી ભૂપતભાઈ ચંદુભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી રમેશભાઈ ડી. પટેલ	૧૦૦
શ્રી કનુભાઈ એમ. પટેલ	૧૦૧	શ્રી રમણીકભાઈ વી. ભાનુશાલી	૧૦૦
શ્રીમતી ઘમિષ્ટાબેન પ્રદિપસિંહ મલીઝા	૧૦૦	શ્રી જિજ્ઞેશભાઈ આર. પટેલ	૧૦૦
શ્રી જયંતિભાઈ વિઠ્ઠલભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી અનીલભાઈ જે. પટેલ	૧૦૦
શ્રી પ્રેમાભાઈ કીકાભાઈ પટેલ	૧૦૦	શ્રીમતી નલીની એ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી દિલીપભાઈ પટેલ	૧૦૦	શ્રી ગુલાબભાઈ એમ. પટેલ	૧૦૧
શ્રી ઘનમાળીભાઈ નારણભાઈ નથવાણી	૧૦૦	શ્રી ગમનભાઈ એમ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી મુકેશભાઈ મનજીભાઈ રાખોલિયા	૧૦૦	શ્રી રમેશભાઈ આર. પટેલ	૧૦૦
વાણીયા કોલેજ ટી. ત્રાય. બી. કોમ	૧૦૦	શ્રી હરીભાઈ આર. પટેલ	૧૦૦
શ્રી રમણભાઈ કે. પટેલ (માલવણ)	૧૦૧	શ્રી મનેષભાઈ એચ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી રામુભાઈ કે. પટેલ	૧૦૧	શ્રી જયેશભાઈ સી. પટેલ	૧૦૦
શ્રી રામુભાઈ જી. પટેલ (ઉમરસાડી)	૧૦૧	શ્રી સુમીત્રાબહેન એચ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી મુકેશભાઈ એમ. પટેલ (સંકરતખા)	૧૦૧	ઉર્વશીબહેન એમ. પટેલ	૧૦૦
શ્રી સુરેશભાઈ જે. પટેલ (ઉમરસાડી)	૧૦૧	શ્રી મોહનભાઈ એસ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૧૦૦
શ્રી રમણભાઈ જે. પટેલ (ઉમરસાડી)	૧૦૧	શ્રી અમરતભાઈ એસ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૧૦૦
શ્રી કરસનભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી ઈશ્વરભાઈ એસ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૧૦૦
શ્રી ભાગેવ ઘનેવભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી કિશોરભાઈ બી. પટેલ (ઉમરસાડી)	૧૦૦
શ્રી લક્ષ્મણભાઈ ભગુભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી ચંપકભાઈ કેશવભાઈ પ્રજાપતિ	૧૦૧
શ્રી રણછોડભાઈ પ્રભુભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી નટુભાઈ આર. ચૌધરી	૧૦૧
શ્રી કનુભાઈ રણછોડભાઈ પટેલ	૧૦૧	શ્રી દેવસિંગભાઈ બી. ચૌધરી	૧૦૧

● યૌવન જીવનની વસંત છે, વસંત સૂષ્ટિનું યૌવન છે. ●

શ્રી મુકેશભાઈ બી. ચૌધરી	૧૦૧	શ્રીમતી ચંદ્રિકાબહેન એ. મકવાણા	૧૦૦
શ્રી બીમસિંગભાઈ પી. કોકણી	૧૦૧	શ્રીમતી હંસાબહેન ધીરુભાઈ પટેલ	૧૦૦
શ્રી હરસિંગભાઈ એસ. ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી રણજીતસિંહ જેસંગભાઈ સોલંકી	૧૦૦
શ્રી વેલસીંગભાઈ સી. ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી અશોકભાઈ પટેલ	૧૦૧
શ્રી સ્નેહલકુમાર સી. ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી દિલીપસિંહ બી. ધડિયા	૧૦૧
શ્રી છીતુભાઈ જમુભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી અજીત જનતા સ્ટોર	૧૦૧
શ્રી મહેન્દ્રભાઈ નસવાનભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી બાબુભાઈ વસનજી મહેતા	૧૦૧
શ્રી ઉમેદભાઈ લાલસિંગભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી દોલતભાઈ નારણજી મહેતા	૧૦૧
શ્રી તેરસીંગભાઈ ધીરુભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી દીપક પ્રજાપતિ	૧૦૧
શ્રી માનસિંગભાઈ રાવજીભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી સુહાસભાઈ દલાલ	૧૦૧
શ્રી અજીતભાઈ રાવજીભાઈ ચૌધરી	૧૦૧	શ્રી કૃપાચંકર પંડ્યા	૧૦૧
શ્રી હરસિંગભાઈ એમ. ચૌધરી (વ્યારા)	૧૦૧	શ્રી મહેશ મિસ્ત્રી	૧૦૦
શ્રી પરાગભાઈ કોડીયા	૧૦૧	શ્રીમતી પ્રેમીલાબહેન કનુભાઈ પટેલ	૫૫
શ્રી દિપકભાઈ કે. ચૌધરી	૧૦૦	સુરભી ડ્રેસ મટીરીયલ	૫૫
શ્રી અરવિંદભાઈ આર. પટેલ	૧૦૧	શ્રી જીતુભાઈ ચંદુભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી બિપીનભાઈ ડી. પટેલ	૧૦૧	શ્રી ફરસુભાઈ શંકરભાઈ વસાવા	૫૧
શ્રી મોરારભાઈ એક. પટેલ	૧૦૧	શ્રી ચંદ્રવદન નરોત્તમભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી લલીતાબહેન પરભુભાઈ ઠંડેલ	૧૦૧	શ્રી મનિષભાઈ આઈ. પટેલ	૫૧
શ્રી ડાહ્યાભાઈ કાનજીભાઈ બાપુવાલા	૧૦૧	શ્રી પ્રકાશભાઈ કે. પટેલ	૫૧
શ્રી અરુણકુમાર ડી. પાડવી	૧૦૦	શ્રીમતી હંસાબહેન રમેશભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી રાજેશસિંગ	૧૦૧	શ્રીમતી નિરુબહેન રાજુભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી કૌશિક ઓઝા	૧૦૦	શ્રી સુમનભાઈ કાંતીભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી રમેશભાઈ ધીરુભાઈ હળપતિ	૧૦૦	એક શૃભેચ્છક તરકથી	૫૧
શ્રી સિરીલ પીન્ટો	૧૦૦	રાધિકા ડ્રેસ મટીરીયલ - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રી નિલેશભાઈ રમેશભાઈ મોદી	૧૦૧	કાચુન સિલેક્શન - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રી કામેશભાઈ રમેશભાઈ મોદી	૧૦૧	હિના સન્સ - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રી બાબુભાઈ મિઠીયાવાલા	૧૦૧	સાયબા સાડી સેન્ટર - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રી પ્રમોદભાઈ માધવભાઈ ભક્ત	૧૦૧	વૈશાલી સ્ટોર્સ - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રીમતી હસુમતિ નરસિંહભાઈ ભક્ત	૧૦૧	જલારામ સ્ટેશનરી	૫૧
શ્રી નરેન્દ્રસિંહ અનોપસિંહ દેવધરા (ડલેલી)	૧૦૦	બુરહાની સ્ટોર્સ	૫૧
શ્રી ચંદ્રસિંહ હિંમતસિંહ છાસટીયા	૧૦૦	શ્રી નિતેન્દ્રભાઈ ઈશ્વરભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી કેસરીસિંહ ગંભીરબાવા અટોદરીયા (ધારોલી)	૧૦૧	શ્રી રમેશભાઈ છગનભાઈ પટેલ	૫૧
ગં.સ્વ. સવિતાબહેન મોતીસિંહ માત્રાજી (બાલોદ)	૧૦૦	ઈન્ડો રબર - અંકલેશ્વર.	૫૧
શ્રીમતી મૃદુલાબહેન સુધીરભાઈ દેસાઈ	૧૦૦	શ્રી ધર્મેશભાઈ એમ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૫૧
શ્રી સુબાપભાઈ કેસરીસિંહ સોલંકી	૧૦૦	શ્રી બાવાભાઈ એસ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૫૧
શ્રી જયેશભાઈ જેઠાભાઈ પટેલ	૧૦૦	શ્રી નાનુભાઈ એસ. પટેલ (જોરાવાસણ)	૫૧
શ્રી ઉપેન્દ્રભાઈ એમ. પટેલ	૧૦૦	શ્રી રાજુભાઈ સી. પટેલ	૫૧

• સાચો પ્રેમ આત્માની અતિ ઉન્નત અવસ્થા છે. •

શ્રી સુરેશભાઈ લક્ષ્મણભાઈ સુયંવંશી	૫૧	શ્રી અશ્વિન બી. ખરોડીયા	૫૧
શ્રી અરવિંદભાઈ ડી. ચૌધરી	૫૧	શ્રી એલ. કોન્કેક	૫૧
શ્રી સુરેશભાઈ એમ. ચૌધરી	૫૧	શ્રી કીર્તિ મિરથી	૫૧
શ્રી અશ્વિનભાઈ યુ. ચૌધરી (કાકડવા)	૫૧	શ્રી એમ. જી. કિંગર	૫૧
શ્રી વિમલકુમાર કરસનભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી એસ. વી. પ્રભુ	૫૧
શ્રી ગોપાળભાઈ ભવાનભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી આર. ડીકુન્ડા	૫૧
શ્રી જિજ્ઞેશભાઈ દુલ્લભભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી વિમલ પારેખ	૫૧
શ્રી સુયંવદન રતનજીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રીમતી પાર્વતીબેન રામજીભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી દિનેશભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી દયાળજીભાઈ ખુસાલભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી મધુબહેન રામુભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી ખાલપભાઈ ભગાભાઈ હળપતિ	૫૧
શ્રી મુકુન્દભાઈ મગનભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી જયંતીભાઈ ભુલાભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી ખુસાલભાઈ રામજીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી કલ્પેશભાઈ ગોવિંદભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી રમેશભાઈ ઠાકોરલાલ પંડયા	૫૧	શ્રી હીરાભાઈ પ્રેમાભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી રમણભાઈ હરીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી જીતુભાઈ માધવભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી સુરેશચંદ્ર (છાબરા હોસ્પિટલ)	૫૧	શ્રી ડાહ્યાભાઈ લાલાભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી નાગરભાઈ (આચાર્ય)	૫૧	શ્રીમતી મંજુ ત્રિવેદી	૫૧
શ્રી અશોકભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી વિરેન્દ્ર પારેખ	૫૧
શ્રીમતી સવિતાબેન ભોયા	૫૧	ઉમેશ, ધોલિયા, તપન, દિનેશ.	૫૧
એક શુભેચ્છક	૫૧	શ્રી દેવજીન ગુણવંત મોરાવાલા	૫૧
એક શુભેચ્છક	૫૧	શીતલ રમેશભાઈ રાઠોડ	૫૧
કોશિકભાઈ મોહનભાઈ મહેતા	૫૧	શ્રી વિજયભાઈ ડી. નવા	૫૧
દર્શન રાજુભાઈ દેસાઈ	૫૧	શ્રી નરેન્દ્ર ડી. નવા	૫૧
કાંતાબેન પંડયા	૫૧	શ્રી ધોગેશભાઈ	૫૧
શ્રી શૈલેષભાઈ મીઠાઈવાલા	૫૧	શ્રી અજીતસિંહ ગણપતસિંહ રાઠોડ	૫૧
રાજકમલ ડુસીસ	૫૧	શ્રી શંભુભાઈ ભોગીલાલ પટેલ	૫૧
શ્રી પ્રવીણભાઈ પૂજરી	૫૧	શ્રી અરવિંદભાઈ મગનભાઈ ભક્ત	૫૧
શ્રી ભરતભાઈ બીડીવાલા	૫૧	શ્રી અરવિનભાઈ ભોગીલાલ પટેલ	૫૧
શ્રી ભગુભાઈ બી. પટેલ	૫૧	શ્રી સતીષભાઈ નરસિંહભાઈ ભક્ત	૫૧
શ્રી રંજીભાઈ મુળજીભાઈ ગામીત (અંધારવાડી)	૫૧	શ્રી અજીતભાઈ નારણભાઈ ભક્ત	૫૧
શ્રી પ્રદીપભાઈ રમણભાઈ ચૌધરી (વેડછી)	૫૧	શ્રી કાંતીભાઈ પટેલ	૫૧
શ્રી શરદ કનૈસિંહ ચૌધરી (ડોલવણ)	૫૧	શ્રી સરમુખભાઈ ચૌહાણ	૫૧
શ્રી બિપિનભાઈ રતિલાલ પટેલ	૫૧	શ્રી નટુભાઈ એમ. વણકર	૫૧
શ્રી હસુભાઈ મગનભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી આનંદબહેન બી. ચૌહાણ	૫૧
શ્રી કનુભાઈ છાંટુભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી જુગલ એન. પટેલ	૫૧
શ્રી દિનેશભાઈ રવજીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રી શૈલેષભાઈ બી. પટેલ	૫૧
શ્રી ડાહ્યાભાઈ રવજીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રીમતી ઈલાબહેન વિજયસિંહ સુરતીયા	૫૦
શ્રી રમણભાઈ રવજીભાઈ પટેલ	૫૧	શ્રીમતી કુમુદબહેન કે. ચાવડા	૫૦

● પ્રેમમાં સોદાગીરી ન હોય, એમાં તો નિર્મળતા, નિર્ભયતા, ઉજ્જવળતા અને નિષ્ઠા જ હોય. ●

શ્રી દશનાભદ્રેન છગનભાઈ પટેલ	૫૦	શ્રી જયંતીબાઈ ગરબડભાઈ પરમાર	૫૦
શ્રી મુકેશભાઈ પ્રભુદાસભાઈ ગણાતા	૫૦	શ્રી બળવંતભાઈ ગરબડભાઈ પરમાર	૫૦
શ્રી રમણીકાભાઈ નરસિંહભાઈ ઉનકડટ	૫૦	શ્રીમતી ભારતીબહેન ચંદ્રસિંહ પરમાર	૫૦
શ્રી અરવીનભાઈ ભીખુભાઈ વીરડીયા	૫૦	શ્રી કાનજીભાઈ લક્ષ્મણભાઈ મકવાણા	૫૦
શ્રી નાથાભાઈ કાનજીભાઈ વધાસીયા	૫૦	શ્રી ભૂપેસંગ લક્ષ્મણભાઈ મકવાણા	૫૦
શ્રી ભરતભાઈ જગજીવનદાસ ઠક્કર	૫૦	શ્રી અબ્બાસહસન બુદરા	૫૦
શ્રી ગુણવંતભાઈ જગજીવનદાસ ઠક્કર	૫૦	શ્રી ગુલામભાઈ જં. પટેલ	૫૦
શ્રી ધીરજલાલ નંદલાલ કોટેયા	૫૦	શ્રી મીતમભાઈ કે. ચૌધરી	૫૦
શ્રી ભીખાલાલ કાકુભાઈ ગઢીયા	૫૦	શ્રી ઈલ્યાસભાઈ અબ્દુલભાઈ પટેલ	૫૦
એક શુભેચ્છક તરફથી	૫૦	શ્રી હસમુખભાઈ નવીનચંદ બંડ	૫૦
શ્રીમતી શિલ્પાબહેન બળવંતભાઈ દુમ્મર	૫૦	શ્રી મણીલાલ નરોત્તમભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રીમતી ચિત્રાબહેન શિલ્પાબહેન	૫૦	શ્રી ગોમાનભાઈ સેવાભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રી રમેશભાઈ વાલજીભાઈ પટેલ	૫૦	શ્રી વિજયકુમાર છનગભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રી કાંતીભાઈ હિરાભાઈ પટેલ	૫૦	શ્રી દુલ્લભભાઈ નાગજીભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રી દલપતભાઈ ડાહ્યાભાઈ પટેલ	૫૦	શ્રી કરસનભાઈ બાલુભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રી પરસોત્તમભાઈ આર. પટેલ	૫૦	શ્રી ધર્મેન્દ્ર ચંદ્રવદન મહીડા	૫૦
શ્રી નિલેશભાઈ છગનભાઈ પટેલ	૫૦	શ્રી મહેન્દ્રભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રી મુકેશભાઈ વાંસીયા, કાજરસોલી	૫૦	શ્રી જીજ્ઞેશભાઈ જી. પટેલ	૫૦
શ્રી મિત આઈ. અટોટરીયા (ધારોલી)	૫૦	શ્રી રાકેશભાઈ પટેલ	૫૦
શ્રીમતી ભારતીબેન બિપીનચંદ્ર ત્રિવેદી	૫૦	શ્રીમતી નીલાબહેન એન. નાગરીયા	૫૦
શ્રીમતી ભાનુપ્રસાદ મગનલાલ ગાંધી	૫૦	શ્રીમતી હંસાબહેન ચીમનભાઈ પટેલ	૨૫
શ્રી કિરણભાઈ એન. પટેલ	૫૦	શ્રી કિશોરભાઈ નાનુભાઈ પટેલ	૨૫
શ્રી ઈમ્તિયાઝ એ. પટેલ	૫૦	ગાયત્રી મેડીકલ સ્ટોર	૨૧

તમારી સંવેદનાને થયું છે શું ?

ક્રિકેટમાં આપણે જીત મેળવીએ એટલે આનંદની છોળ ઉડે એમાં આપણી સંવેદના પ્રગટ થાય છે. પરંતુ મારા આંગણમાં ઉગેલા છોડને કરમાઈ જતો જોઈને શું વેદના ન અનુભવું તો મારી સંવેદનાને લૂણો લાગેલો ન કહેવાય ?

આપણામાં આ પ્રકારની સંવેદના પ્રગટશે ખરી ?

* * *

જે વ્યવસાય આપણી સવળી મર્યાદાઓને, આજસને અને અણઆવડતને સહન કરી લઈને જીવનભર આપણને વેઠી લે છે તે વ્યવસાયનો ઉપહાર માનીને વધા સકિત અને ઘષામતિ બનતું બધું કરી છૂટવામાં કંજૂસાઈ કરવી એ પાપ છે.

- ગુણવંત સાહ

* * *

• વિરહમાં પણ એક આનંદ છે. વિરહનું પથ્ય જે પાળે નહીં એનો પ્રેમ ટકી શકે પણ નહીં. •

With Best Compliments From

HEMANT DESAI

(M.Sc. B.Ed.)
(Org. Chemistry)

ANSHUMAN DESAI

(M.Sc. B.Ed.)
(Org. Chemistry)

**Personal Coaching
& Computer works**

Mobile :

98244 63474

देश : 2002-04

Jai Jalaram

315-17

ASHOK

TRADING CO.

: WHOLESALE :

KIRANA MERCHANT

: AGENT :

**BHAGAT DHANADAL
& BHAGAT SPICES**

Goya Bazar, Ankleshwar-393 001.

Dist. Bharuch. (Gujarat)

Mobile : 98241 94464

Ph. : (O) 245421 (R) 255181

With Best Compliments From

Vinubhai M. Dobaria

Managing Director

Mahrshee Laboratories Pvt. Ltd.

MANUFACTURERS OF BULK DRUGS

Plot No. : 3014-3015, G.I.D.C.,

Phase-III, Panoli - 394 116.

Dist. Bharuch, Gujarat, India.

Tel : 02646 - 272756 / 272779,

(M) 98241 00314.

શુભેચ્છા સહ...

ચમકતા હીરાળું, જગમગાતું ધામ...
કેશરીમલ શાહ

કે. એમ. ડાયમંડ

(જ્યાં વિશ્વાસ એક પરંપરા છે)
જ્યાં મળશે રીયલ ડાયમંડ તથા
વ્હાઈટ ગોલ્ડની અદ્ભૂત શ્રેણી

ચોકરી કે. એમ. જ્વેલર્સ

રેલ્વે સ્ટેશનની સામે, કોસંબા (R.S.) જી. સુરત.
☎ : (૦૨૬૨૯) ૨૩૧૨૧૬ (મો.) ૯૮૨૫૪૦૫૯૧૬
ટેલિફેક્સ : ૯૧-૨૬૨૯-૨૩૧૧૨૭.

રીટેઈલર્સ - એક્સકલ્યુઝીવ ગોલ્ડ
(વ્હાઈટ ગોલ્ડ, ડાયમંડ જ્વેલરી
તથા ડાયમંડ ઓરનમેન્ટ)

હમારે ત્યાંથી ખરીદેલ હીરા તથા વ્હાઈટ ગોલ્ડના
દાગીનામાં પણ ફક્ત મજૂરી કાપી ચાલુ બજાર ભાવે
પૂરા પૈસા પાછા આપવામાં આવશે.

With Best Compliments From

M. K. MISTRY & CO.

Mustakbhai Contractor

Jalaram Road, Haji Market,
VALSAD.

Phone : 02632 - 251797 (O)
02632 - 253162 (R)

ઉત્કર્ષ : ૨૦૦૪-૦૫

નંક-૧૪

શુભેચ્છા સભા...

ચંદ્રેશ પટેલ

(મો.) ૯૪૨૬૨ ૬૩૭૭૬

ટીપ ટીપ શુભ

યુનિવર્સિટી રોડ, રોયલ પાર્ક,
ઈન્દિરા સર્કલની બાજુમાં, રાજકોટ.

Hitesh Patel
(Munno)

With Best Compliments From

Mo.: 98241 40403

OM SELES & SERVIES

DELLER FOR SPHEREHOT

ALL TYPES OF GAS GEYSER, ELECTRIC GEYSE
& WATER HEATER & IRON REPARING

B-25, Ganga-Jamna Society, Behind Jinwala High School,
Ankleshwar-393 002, Dist. Bharuch

ઉચ્ચ : ૨૦૦૪-૦૫

૨૬-૧૪

With Best Compliments from
A great opportunity to master

CHEMISTRY AND MATHS

For Std. 11 and 12

English and Gujarati Medium

Contact for Private Tuition

Ph. : 9825551109

• LOCATION •

Near Sir J. J. School,
Shahpore, Surat.

Nanpura, Makkaipool,
Surat.

This is New at

LCC 45+

Courses which helps students for developing their

◆ PERSONALITY ◆ KNOWLEDGE ◆ SKILLS ◆ CONFIDENCE

15,77,000+

That's the Size of the
LCC Alumni, Among them More
Than 60% Students are thought
free of cost / nominal fees

ભવુચ (પાંચજાતી) : નેશનલ ટ્રેડ સેન્ટર, બી.ટી. મીલની
સામે, ફોન : (૦૨૬૪૨) ૨૪૩૫૫૫, ૨૬૦૪૨૨.

ભવુચ (ઝાંઝાર) : સેન્ટ્રલ ઓરીયન્ટલ આર્કેડ, કુંજ રેલી
પ્લાઝા સામે, ફોન : (૦૨૬૪૨) ૩૦૮૪૧૯.

ભવુચ (મલમલપુરા) : મોન પ્લાઝા કોમ્પ્લેક્સ, ગલી પ્લાઝા
સામે, હંચારીયા ચોકડી, ફોન : (૦૨૬૪૨) ૩૦૯૮૦૨.

અંકલેશ્વર (રેલ્વે સ્ટેશન) : ઈન્દ્રપ્રસ્થ કોમ્પ્લેક્સ,
બ્રુ-આર્.ડી.સી. બાજુ, ફોન : (૦૨૬૪૬) ૨૨૫૮૦૬, ૨૨૩૨૯૫.
અંકલેશ્વર (બ્રુ-આર્.ડી.સી.) : બીજો માળ, સરદાર પાર્ક,
ફોન : (૦૨૬૪૨) ૩૦૯૫૬૫.
અંકલેશ્વર (સીટી) : મેઘના આર્કેડ, શ્રીરામનગર પાસે,
ફોન : ૯૮૨૪૧ ૫૮૦૨૫

શુભેચ્છા સહ.૦૦૦

"વંદે માતરમ્"

ગોમાનભાઈ બી. પટેલ

ડે. સરપંચ ઉટીયાદરા, તા. અંકલેશ્વર,
(તાલુકા ભાજપ કારોબારી સભ્ય)

☎ : (૦૨૬૨૯) ૨૩૧૯૪૫.

રાજેન્દ્રસિંહ એન. વાંસદિયા

ઉપપ્રમુખ યુવા ભાજપ અંકલેશ્વર તાલુકા
પ્રમુખ યુવા શક્તિ કેન્દ્ર, ઉટીયાદરા.

☎ : (૦૨૬૪૬) ૨૮૭૫૮૧

વંદે માતરમ્

"વિના સહકાર નહીં ઉદ્ધાર"

ઉટીયાદરા ગ્રામ પંચાયત

◆ સરપંચ ◆

શ્રીમતિ સુશીલાબહેન વસાવા

◆ ડે. સરપંચ ◆

ગોમાનભાઈ બી. પટેલ

◆ સભ્ય ◆

રાજેન્દ્રસિંહ નરપતસિંહ વાંસદિયા
સુમનચંદ્ર પટેલ
ગોમાનભાઈ વસાવા

સુખલાલ વસાવા
મીનાબહેન પટેલ
કુસુમબહેન વસાવા

જુલોઈ સહ...

૨૭, નં. યા-૨૪૭૦ તા.૩૧/૧૨/૦૪

શ્રી આરાધના અર્જન કો. ઓ. ક્રેડીટ સોસાયટી લિ. સુરત.

૧૨૮-૧૨૯, સુપર ડાયમંડ માર્કેટ, વરાછા રોડ, સુરત-૬. ફોન : ૨૫૪૩૬૦૫

તા.૩૦-૬-૨૦૦૪ તા રોજની સોસાયટીની માહિતી

અધિકૃત શેર ભંડોળ	રૂ.	૬૦,૦૦,૦૦૦/-
ભરવાઈ શેર ભંડોળ	રૂ.	૪૯,૪૧,૯૦૦/-
રીઝર્વ અને અન્ય ફંડ	રૂ.	૪૫,૪૯,૨૬૦/-
બાપણો	રૂ.	૧,૯૩,૯૭,૮૭૧/-
રોકાણ	રૂ.	૫૬,૧૨,૨૦૮/-
ઘીરાણ	રૂ.	૨,૧૦,૫૮,૪૭૪/-
સભાસદ સંખ્યા	:	૨૧૮૨
ઘીરાણ લેનાર સંખ્યા	:	૫૮૮
ઑડિટ વર્ગ	:	'અ'

સોસાયટીની વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ :

- ❖ સંસ્થાનું તમામ કામકાજ કોમ્પ્યુટરાઈઝડ પદ્ધતિથી કરવામાં આવે છે.
- ❖ સંસ્થા દ્વારા સભાસદોને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- સુધીનું રોકાણ ઘીરાણ આપવામાં આવે છે.
- ❖ સભાસદોને સાધન વિરાણ, ફોરેબિકલર વિરાણ અને મશીનરી વિરાણ આપવામાં આવે છે.
- ❖ સભાસદોના તેજસ્વી બાળકોને પ્રોત્સાહન ઈનામો આપવામાં આવે છે.
- ❖ સભાસદોને રૂ. ૫૦,૦૦૦/- નું અકસ્માત વીમા કવચ આપવામાં આવે છે.

પ્રમુખ

ઉપપ્રમુખ

મંત્રીશ્રી

શ્રી ડૉ. જગદીશ પી. પટેલ

શ્રી ધીરુભાઈ એન. ઘેવરીયા

શ્રી ગોરધનભાઈ આર. લાઠિયા

દરેક કંપનીના મોબાઈલ ફોન મળશે.

મોબાઈલ એસેસરીઝ, ઓ. બેટરી, દોરી, ફેન્સી કવર, ચાર્જર,
મોબાઈલ લેમીનેશન ફેન્સી લાઈટ, મોબાઈલની દરેક એસેસરીઝ

ગીફ્ટ આર્ટીકલ
ફેન્સી ટેલિફોન
ઘડિયાળ

મોબાઈલ રીપેરીંગ તેમજ ઘડિયાળ રીપેરીંગ માટે મળો
Shop No. 6/359/A, M.G. Road, Opp. Shopping
Center, Dubhia Talav, Navsari - 396 445.
Phone : 02637 - 251615
(M) 98256 08144, 98980 77160

asian
paints

શુભેચ્છા સહ...

ફોન : ૫૮૧૬૭૩

વિશાલ

પેઇન્ટ્સ એન્ડ હાર્ડવેર

○ ડીલર્સ ○

એશીયન પેઇન્ટ્સ, સ્લોસેમ(ઈ) લી; પી.વી.સી;
ગેલ્વેનાઈઝ પાઇપ ફીટીંગ્સ, પેઇન્ટ્સ તથા હાર્ડવેરના વેપારી

'સુપર' ૧૫૦, ક્રુટ રીંગ રોડ, રૈયા રોડ ચોકડી, રાજકોટ-૫.

નિલેશ મેડીકલ સ્ટોર્સ

જય જલારામ ખમણ હાઉસની
બાજુમાં, પાલનપુર પાટીયા,
રાંદેર રોડ, સુરત.

નિકુંજ મેડીકલ સ્ટોર્સ

યુ-૬, મહાન ટેરેસ, ભુલકા ભવન સ્કૂલની
સામે, બજાજ શોરૂમની બાજુમાં,
અડાજણ રોડ, સુરત.

Nilesh Medical Stores

Palanpur Patiya,
Rander Road,
SURAT-9.

Nikunj Medical Stores

Near Bajaj Show Room,
Adajan Road,
SURAT-9.

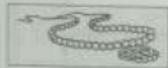
With Best Compliments From

Ashok Mandora

Narayan Mandora

SHREE MARKANDESHWAR JEWELLERS

KDM Specialist, latest Design
in Silver and Gold ornaments

Chauta Bazar, Ankleshwar - 393 001.
Phone : (S) (02646) 245144 (R) 247936.
Mobile : 98256 14902.

શ્રીકેશ્વર જ્વેલર્સ

વિંજય જ્વેલર્સ

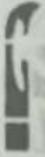
૧૧, મહાવીર શોપીંગ સેન્ટર,
ચૌટા બજાર, બાલાજી રોડ,
સુરત-૩૯૫ ૦૦૩.

ફોન નં. : ૨૪૧૧૧૫૬, ૨૪૩૬૪૦૩
મોબાઇલ : ૩૦૯૭૯૫૨

સોના, ચાંદી, હીરા તેમજ મોતીના ઘરેલા

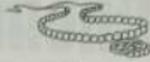
With Best Compliments From

Dipesh Shah

Kala
Mandir
JEWELLERS

Chokshi Bazar, Kosamba - 394 120. Dist. Surat.

Phone : (026290 231666 - 234966).

શુભેચ્છા સહ..

શુભેચ્છા સહ..

અમલસાડ વિભાગ વિવિધ કાર્યકારી સહકારી ખેડૂત મંડળી લી.
અમલસાડ

પો. અમલસાડ-૩૯૬ ૩૧૦ (વેસ્ટર્ન રેલ્વે) તા. ગણદેવી, જી. નવસારી
ટેલીફોન : (૦૨૬૩૪) ૨૭૨૨૪૦, ૨૭૨૪૫૪, ૨૭૦૯૧૦.

ફળ વિભાગ : ૨૭૨૨૬૮, કછોલી ફળ વિભાગ : ૨૭૨૭૬૮, ફેકસ નં. : ૨૭૨૩૯૦

તાર : વિકાસ, ઈમેઈલ એડ્રેસ : nvssahkari@sancharnet.in

મુખ્ય ઓફીસ : અમલસાડ શાખાઓ : ૧૭

◆ વિહેતા ◆

◆ કે.એસ.એસ. માર્કાના ચીકુ, કેરી, કેળા-સુરણ માંગો ◆ કેસર કેરીનો રસ પેક ટીનમાં હાજર સ્ટોકમાં મળશે.
◆ અનાજ, કઠોળ, કરિયાણું, ગાંધીયાણું, સિમેન્ટ, સિમેન્ટ પતરાં, ખાતર, બીયારણ, જંતુનાશક દવા, ઓક્સરો,
પાઠ્યપુસ્તક, નોટબુક તથા તમામ પ્રકારની સ્ટેશનરી, ડીપાર્ટમેન્ટલ સ્ટોર તથા ફટાકડા, પતંગ વગેરે...
તથા તમામ પ્રકારનું કાપડ, વુલન હોઝીયરી, સાડીઓ, શુટીંગ, શર્ટીંગ, રેડીમેઈડ ગારમેન્ટ વગેરે...

શ્રી હેમંતભાઈ બી. નાયક
સેક્રેટરી

શ્રી યોગેશભાઈ મનુભાઈ દેસાઈ
ઉપપ્રમુખ

શ્રી સતિષચંદ્ર આર. નાયક
પ્રમુખ

GCSV : 2007-04

315 - 18

With Best Compliments from

Gharda Chemicals Limited

An ISO 9001 and ISO 14001 certified Company

Factory Plot No. 3525-26-27, GIDC Estate,
Panoli-394 116, District - Bharuch.

Telephones : 02646 - 272575/576

Fax : 02646 - 272141

Visit us at www.ghardapolymers.com

With Best Compliments from

Ketan Shah

World Class
DIGITAL INVERTERS

2 YEARS
WARRANTY

ME

AUTHORISED DEALERS

HMI : SC, DC, FLP, WP & Flange type cable Glands.
STANDARD
HENSEL
ALCAN

MICROTEK
DIGITAL INVERTER

MANN
ENTERPRISE

D/B/23, SARDAR PATEL COMPLEX, OPP. ROSHAN CINEMA,
G.I.D.C., ANKLESHWAR - 393 002. (GUJARAT)
PHONE : (02646) (O) 225988 / 253028 (R) 232832 Mo. 98241 50032

વલસાડ તાલુકા નીરા તાડ-ગોળ ઉત્પાદક સહકારી મંડળી લી.

નીરો ઘરતીનું અમૃત

નીરા પીવાથી થતા ફાયદા :

- (૧) નીરાના નિર્ધારિત સેવનથી ઉગ્રની વયનાં બાળકોનાં શરીરનો બાંધો પૂરો વિકસત પામે છે.
- (૨) નીરામાં રહેલ લોલિતત્વ લોહીમાં લાલકણો વધારે છે.
- (૩) નીરામાં રહેલ કોલેસ્ટ્રોલ જાનતંતુઓને તેમજ તાડકાંને પોષણ આપે છે.
- (૪) નીરામાં રહેલ વિટામીન બી શરીરના સ્નાયુઓને સુવ્યવસ્થિત કરે છે અને પાવનશક્તિ વધારે છે.
- (૫) નીરા-સેવનથી કમ્બ્રિચાન દૂર થાય છે. પેટના અને યૂત્ત્રાશયના અનેક રોગો પર ઘણા ફાયદા થાય છે.
- (૬) નીરા-સેવનથી સ્ત્રીઓ માટે પુવ-પ્રસુતિ અને ધાવણના સમય દરમ્યાન બનુ જ ઉપયોગી જણાયેલ છે.
- (૭) નીરા-સેવન ફરલાક રોગો જેમ કે પાંડરોગ, કમળો, તાપ, (ટી.બી.) જેવા ભયંકર રોગો પર મોટા અથવા ઘણા ફાયદા કરે છે.
- (૮) નીરા-સેવન દાંતના પેદાંચોના રોગો અને કેરીસ નામના દાંતના સજાના રોગોમાં અસરકારક ફાયદો કરે છે.
- (૯) ડ્રોક્ટર સરિકાશનદાસ ગાંધીના જણાવ્યા પ્રમાણે આરોગ્યની ઝનુ શિયાળો એ લેખમાં જણાવ્યું છે કે નીરા જેવું સ્વાસ્થ્યવધિક પીણું બીજું અંકેય નથી. જેથી નીરાનો એક ગ્લાસ રોજ લેવો જોઈએ.
- (૧૦) નીરા એ કુદરતી આરોગ્યપ્રદ નિદોષ પીણું છે.

આમ્નોલોગ બોર્ડ, અમદાવાદ.

મોરારજી દેસાઈ ચોક,
કલ્યાણ બાગ પાસે, વલસાડ.

◇ પ્રમુખ ◇
મંગુભાઈ આર. પટેલ

◇ મંત્રી ◇
છોટુભાઈ જી. પટેલ

HOME APPLIANCES

NELCON

The Brand You Can Trust

LIST OF ITEM

- ◇ Mixer Grinder range
- ◇ Toaster range
- ◇ Nonstick Cookware
- ◇ Iron range
- ◇ Domestic Gas stove range
- ◇ Water-Filter & Blender range

Manufactured & Marketed By :

UNIQUE INDUSTRIAL CORPORATION

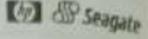
Factory : 819, Ruhma Udyog Nagar, Al-Village Aasangoon, Dist. Thane
E-mail add : info@uic@vsnl.net.in Website : www.nelconcookware.com

ઉચ્ચ : ૨૦૦૪-૦૫

અંક - ૧૪

D-Link® intel®

With Best Compliments From

Subel Patel

SUNLAN SYSTEMS

Aarif Patel
9825371208

- ◆ Computer Peripherals
- ◆ Consumables
- ◆ AMC Contracts
- ◆ Accessories

B/F-5, Sardar Patel Complex, Nr. Rly. Station, GIDC, Ankleshwar - 393 002.
Tel./Fax : (O) (02646) 225432
sunlansystems@yahoo.com

With Best Compliments from

L&T Cement

યાકુબભાઈ
મહંમદ રહીમ (પપુ)

સુલેમાન યુસુફખાનજી એન્ડ કંપ્.

ઓર્થોરાઈઝડ સ્ટોકીસ્ટ,

ભાર્સન એન્ડ દુબ્રો લિમિટેડ

☎ : (ઓ) (૦૨૬૨૯)
૨૩૧૨૩૨
(ધર) ૨૩૧૨૫૨

નવાબજર, કોસંબા, મુરત - ૩૯૪ ૧૨૦.

With Best Compliments from

Shamjibhai Gosar
Rajesh Gosar
Lerin Gosar

☎ : (02646) 270703
: (02646) 270610

MAHAVIR Metal Industries

Mfg. Of : Stainless Steels Utensils

At. Kharach, Via : Kosamba (R.S.) Tal. Hansot,
Dist. Bharuch - 394 120.

MONDAY CLOSED

શુભેચ્છા સહ...

+ ડો. પ્રફુલ્લ બી. મિસ્ત્રી +

મંડાચોક તરસાડી,
કોસંબા.

શુભેચ્છા સહ...

શ્રી રણછોડરાય ફ્લોર મીલ

પ્રો. મનહરભાઈ બી. મિસ્ત્રી

દરેક જાતના અનાજ કઠોળ તેમજ મુસાલા
ખાત્રીપૂર્વક દળી આપવામાં આવશે.

મંડાચોક - તરસાડી, કોસંબા.

મંગલમ ગ્રાફિક્સ એન્ડ ડિજિટલ વર્ક

નીરવ એમ. મિસ્ત્રી ડુ : (૦૨૬૨૯) ૨૩૨૬૩૪ (મો.) ૯૮૯૮૪ ૫૨૦૫૫

સ્ક્રીન પ્રિન્ટીંગ, વિઝીટીંગ કાર્ડ, ગિલબુક, ચલણબુક, લેટરપેડ,
ઉદ્ઘાટન કાર્ડ, દિવાળી કાર્ડ, લગ્ન કંકોત્રી, પ્લાસ્ટીક બેગ,
ઓફસેટ પ્રિન્ટીંગ તથા ગ્રાફિક્સ ડિઝાઇન માટે મળો.

મંડા ચોક, તરસાડી, કોસંબા (R.S.)

With Best Compliments From

sole distributors : jai kaushal forms & Conset labels

The one stop print shop
Printing of computer & office stationery
We also undertake inkjet & toner cartridge refilling

New International Corporation
plain & pre-printed computer stationery & labels

opp. union school, chakkapir lane,
laigate, surat - 395 003.
phone : 2428474, 2440219. fax : 0261-2440219.
email : nic_surat@yahoo.com

With Best Compliments from

Hitesh M. Shah

Member of the Distinguished Club for Agents
Life Insurance Corporation of India

Resi. : C-2, Amrapali Appt., New
Colony, GIDC, Ankleshwar - 393 002.
Tel. : (02646) 253981, 250859.

દરસિદ્ધિ ટ્રેડર્સ વાલીઆ

જલ્દ

લાલ ઘોડા

ટાટા બી.પી.

બ્રીસ

પ્યોરપી પૂરા ખી

pure for sure

સર્વો

મેક

મોટોરોલા

કેસ્ટ્રોલ

દરેક પ્રકારના લુબ્રિકેટ ઓઇલ
અને ગ્રીસના વિકેતા.
વાલીઆ સ્ટેશન રોડ.

પ્રો. : રાજપાલસિંહ આર. માંગરોલા

With Best Compliments from

APTECH
COMPUTER CENTRE

Panchratan Tower,
Kosamba (R. S.)
Tarsadi.

With Best
Compliments from

Dr. Ramesh Patel

(M.B.B.S.)

New Bazar, Tarsadi,
Kosamba (R.S.)

Phone : (02629) 231644

With Best Compliments from

G. B. Kadre (B.E. Mechanical)

New Era Painting Services

MAINTENANCE & PROJECT PAINTING CONTRACTOR

AB-1, AB-2, Sardar Park II, Near
Gattu Vidyalaya. GIDC,
Ankleshwar - 393 002.

Phone : (02646) 253598 (O)

Mobile : 98257 29326, 02646-310434

With Best Compliments From

Mukesh Jain

Samir Jain

SHREE

GAUTAM

STORES

General Jewellery, Fancy Bindi,
Hair Accessory & Exclusive
Imitation Jewellery,
Toys & Gift Articles

Chauta Bazar, Ankleshwar - 393 001.

Phone : (02646) 245036

With Best Compliments From

BHIKHU ARETHIYA

LALJI BERA

Ph. : 224822 Telex : 222243

Maruti

STATIONERY & XEROX

Office & Computer Stationery, Fax Rolls,
Floppy, Account Books, Excise Books,
Rough Pads, Plastic Files & Folders &
New Year Diaries & All kind of Papers

Natubhai Complex, Old N.H.No.-8,
G.I.D.C. Naka, Ankleshwar - 393 002.

Satyam

GIFT & STATIONERS

Stationery, Gifts, Novelty, Toys Games,
Teloring Material, Sports Goods,
Birthday Decoration & Imitation Jewellery.

Shop No. A/G-10, Sardar Park-2, Opp. Gurukul
School, G.I.D.C. Ankleshwar-393 002. Ph. : 223782

શુભેચ્છા સંદેશ

ચંદન

અમારે ત્યાં દરેક સ્કૂલના
તૈયાર યુનિફોર્મ મળશે.

સમડી ફળિયા, ગુજરાતી સ્કૂલની બાજુમાં,
(જૂના શાક માર્કેટ) અંકલેશ્વર-૧
☎ : (દ.) ૦૨૬૪૬-૨૪૯૩૬૬
(ઘર) ૨૪૯૬૬૬ (મો) ૯૮૨૫૨ ૭૦૭૦૭

With Best Compliments from

હરિ ઐં એન્ટરપ્રાઇઝ

ભરત ગાયકવાડ

**મિંગલી
જ્વેલર્સ**

સોના ✦ ચાંદી ✦ હીરા ✦ મોતી
મધુમતી, નવસારી - ૩૯૬ ૪૪૬.
(ગુજરાત)
☎ : ૨૬૧૩૬૭, ૨૬૫૦૧૮

શુભેચ્છા સંદેશ

ઠાકોરભાઈ એસ. ગાંધી મનહરભાઈ એસ. ગાંધી

બ્રહ્મકુમારી વિશ્વ વિદ્યાલય

ગોલવાડ સ્ટ્રીટ, ગણદેવી

☎ : ૨૬૨૩૯૮

અમારે ત્યાં સીઝનમાં ભરવા લાયક ઉચ્ચ
કોટીનું અનાજ તથા કઠોળ બારે માસ મળશે.
અમારે ત્યાં શુભ પ્રસંગ માટે દરેક વસ્તુ સાફ
કરી આપવામાં આવશે.

With Best Compliments from

Step In

STD, ISD, PCO, FAX

BELOW BRAHMAKUMARI'S VISHWA
VIDHYALAYA, SHAK MARKET ROAD,
RAJPIPLA - 393145, DIST. NARMADA.

PHONE : (02640) 220536, 222874, 221574.
FAX : 220536, MOBILE : 94268 82551

સુખભાઈ સોલંકી
૯૮૭૯૨ ૧૬૫૦૩

સાહિલ ડીઝીલ રફૂકિયો

કુલ્ત ૧ મિલિટમાં ૪ કોપી કોમ્પ્યુટરાઈઝડ
શુભ પ્રસંગે ડીઝીલ ફોટોગ્રાફી
તથા વિડીયો શુટીંગ
ઈલેક્ટ્રો-આઉટલેટ શુટીંગના સ્પેશ્યાલીસ્ટ
આર્ટિસ્ટન કોમ્પલેક્ષ, બસ સ્ટેન્ડની સામે,
અંકલેશ્વર-૧.

શાખા

સ્લામી રફૂકિયો
મીરા નગર, રાજપીપલા રોડ, અંકલેશ્વર-૨
સોની રફૂકિયો
જનતા નગર, રાજપીપલા રોડ, અંકલેશ્વર-૨

With Best Compliments from

Michael George
Marketing Manager

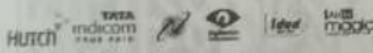

Hajoori & Sons

Udhna Magdalla Road,
Suart - 395 002.
Tel : 2632141-43
Fax : 91-0261-632110

With Best Compliments From

Satyen Dharmandra
Mob : 98253 45814 Mob : 98244 86538

YATRI MOBILES

ALL TYPES OF MOBILES
& ACCESSORIES AVAILABLE HERE.
ALL TYPES OF VOUCHERS
& POST PAID CONNECTION
SPECIALIST IN MOBILE REPAIRING

4, Shree Rang Navchetan Complex,
Valia, Dist. Bharuch.

With Best
Compliments
from

Phone : (O) 227374
(R) 247374
Mo. : 98250 83909

Roshni Roadlines

Fleet Owners & Transport Contractors
Truck, Tempo, Tanker, Run Load
Services in Garenty

Address :
Near F.M. Amin Pump, Rajpipla Chokdi,
G.I.D.C. Ankleshwar-393 002.

ઉત્સર્ગ : ૨૦૦૪-૦૫

૨૧-૧૪

With Best Compliments from

Prakash Meghani

Jis

JAY INDUSTRIAL SERVICES

**Electrical Engineers,
Contractors & Consultants**

GF-8, Centre Point,
Near GIDC Police Station, GIDC,
Ankleshwar - 393 002.

Phone : (O) 239057
Mobile : 98244 09183

With Best Compliments From

Vipul Shah

Mobile : 98257 09151

Akshar Engineering

**ALL KIND OF JOB WORK
MAINTENANCE & SERVICING
ALL KIND LATHE SHAPING &
SLOTING WORK**

Plot No. 4930/2, Lyka lab Chokadi,
Near Narmada Industries, G.I.D.C.,
Ankleshwar - 393 002.

મેથીંગ સેન્ટર

અ/૭-૧૬, સરદાર
પાર્ક-૨, ૭.આઈ.ડી.સી.,
અંકલેશ્વર.

શુભેચ્છા સહ..

અરવિંદ સી. સાતરીયા ફુઝન : ૩૦૯૩૦૨૪
હાઉસ એ. સાતરીયા મો. : ૯૮૯૮૪ ૧૨૧૯૯
નયનબાઈ

જય જહારામ

ખમણ. લોચો, ખમણી હાઉસ

અમારે ત્યાં સાદા તેમજ વધારેલા ખમણ-ઈલરા
-પાટુડી-પાતરા, ગરમા ગરમ લોચો, જેલ ખમણી
ટેસ્ટકુલ મળશે. ઠાક ફાય, તળેલા સમોસા, પેટીસ
મળશે. ગરમા ગરમ મેથીના ગોટા, બરાકા પુરી,
રતાલુ પુરી, જલેબી, ફાફડા મળશે.

લગ્ન તેમજ શુભ પ્રસંગોમાં ઓર્ડર મુજબ
વેરાયટી બનાવી આપવામાં આવશે.

૧૪-૧૫, પુનિત શોપીંગ સેન્ટર,
પાલનપુર પાટીયા, રાંદેર રોડ, સુરત.

With Best Compliments From

॥ શ્રી મહાવીર જામ : ॥

R. D. Doshi
(Rajubhai)

☎ : (S) 222816
(R) 239651

R. K. PROVISION

**GRAINS, KIRANA, DRY
FRUITS & COSMETICS ETC.**

૪-૫, રીદ્ધિ સિદ્ધિ આર્કેડ,
માનવ મંદિરની પાછળ, નવી કોલોની,
જી.આઈ.ડી.સી., અંકલેશ્વર-૨.

શુભેચ્છા સહ..

શ્રીવતી રૂડીમેંડ

ચોટ્ફૂનપેટ - મેન્સપેટ -
ચોન્ડ લેડીઝપેટ

દરેક જાતની પ્રખ્યાત કંપનીની
ગંજી-અંડરવેર મળશે.

ગાંધીચોક, હાંસોટ.

ફોન નં. : 262599 (O) 262198 (R)

શુભેચ્છા સહ...

ૐ જય શ્રી અંબે માં

શ્રી ભગવતી રૂડીમેંડ શું.

પ્રો. મહેશકુમાર નગીનલાલ પાટરીયા
અનાજ, કઠોળ, કઠોળદાળ, ખાંડ, ગોળ, તેલ,
તેમજ વનસ્પતિ ઘી ના જટયાઈંધ વેપારી.

લીમડી ફળીયા, જેલ પાસે,
રાજપીપલા, જિ. નર્મદા.

☎ : (દુકાન) ૨૨૦૩૩૪ (ઘર) ૨૨૧૦૬૦

With Best Compliments From

**Saharsh Information &
technology Pvt. Ltd. &
Computer Classes**

Complete IT Solutions

1/66-67, Kimavati Complex,

Kim East, KIM - 394 110.

Phone : 02621 - 233041.

Fax : 02621 - 231057

E-mail : saharsh_kim@rediffmail.com

With Best Compliments From

॥ જય શક્તે ॥

**New Shakti Provision Stores
& Shree Shakti Stores**

Kirana & Provision Merchant

Market Road, Rajpipla - 393 145
Phone : (02640)
(O) 220494 (R) 220594

With Best Compliments
from

Vishal H. Patel

Insurance Advisor

- Life Insurance Corporation of India
- Sahara India
- Post Saving
- Oriental General Insurance.
- ICICI Bond

A/8, Gayatri Krupa, Urmiya Nagar, Near
Hasti Talav, Ankleshwar - 393 001
Ph. : (R) 02646 - 245644
Mobile : 98982 71877

શુભેચ્છા સહ..

મનોજભાઈ ડી. સોની

શ્રીનાથ જવેલરી

ચૌટાબજાર, અંકલેશ્વર - ૩૯૩ ૦૦૧
☎ : (૦૨૬૪૬) ૨૪૪૦૧૮.

શુભેચ્છા સહ...૦૦

॥ જય માતાજી ॥

ધારોલી રાજપૂત યુવા સંઘ

ભૂતકાળમાંથી પ્રેરણા લઈશું
વર્તમાનકાળનો ઉપયોગ કરીશું
ભવિષ્યકાળને ઉજવણ બનાવીશું.

શ્રી વનરાજસિંહ ડી. પીલુદરીયા
શ્રી કિરણસિંહ એ. સુલાવા
શ્રી ઈશ્વરસિંહ કે. અટોદરીયા

ઉત્કર્ષ : ૨૦૦૪-૦૫

With Best Compliments from

Bhaveshbhai
9426109178

Dipakbhai
9426163690

MOHAK AGENCIES

A Firm of Vikas Group Junagadh

Dist : વિકાસ ડબલ ફિલ્ટર શુદ્ધ સિંગતેલ
100% Pure with Replacement Guarantee

Total Lufricants

Shell Filter

BRANCH OFFICE

Shiv Shakti Complex, Near Shiv Shakti
Society, Ponagam Road,
Near Ranujadham Society, Surat

Radhy Terrace Shop No. 5, Near GIDC Police
Station GIDC, Ankleshwar - 393 002.
Dist. Bharuch.

SPOKEN ENGLISH

SHREE INSTITUTE

અંગ્રેજી શીખો તદ્દન નવી પદ્ધતિથી !

- ◇ Grammar ◇ Spoken ◇ Group Discussion
- ◇ Role Play ◇ Games ◇ Activities.

PERSONALITY DEVELOPMENT

100% Satisfaction
Guarantee

More Than
600 Students
Trained

SUCCESSFUL
3 YEARS
IN ANKLESHWAR !!!

BHARUCH

B-10, Rangoli Complex,
Nr. Shakti Talkies, SI Road,
Ph. No : 98983 39099

ANKLESHWAR

12, 1st Floor, Center Point,
Opp. GIDC Police St.,
Ph. No. : 98982 50660

શુભચંદ્રા સહ...

શ્રી રંગ કૃપા

શ્રી લનરાજસિંહ
બાબલંતસિંહ મહીડા

એલ.આઈ.સી. એજન્ટ

કોર્ડ નં. ૭૦૫૯૮/૮૭૫

સંપૂર્ણ સમય સેવા આપતા

એક માત્ર એજન્ટ

મુ.પો. હિરાપોર, તા. વાલીયા, જિ. ભરૂચ.

ફોન નં. : (૦૨૬૪૩) ૨૭૧૦૨૫

મોબાઈલ : ૯૮૨૪૪ ૦૨૧૪૨

With Best Compliments From

Manish Ahuja

One of the Leading
development officer of Bharuch
district, Contact for
free life insurance.

Consultancy Office

2nd Floor, Masalawala Complex,
Opp. Railway Station (E),
Ankleshwar.

Mobile : 98255 40304

શુભેચ્છા સંઘ..

બંધી ડિજિટલ સહુડીયો

ફોટોકોપીંગ દરેક કામ માટે તેમજ મોડેલીંગ ડિજિટલ ફોટા, ફોટા લેમીનેશન તથા એક મીલીટમાં પાસપોર્ટ સાઈઝના ફોટા બનાવવામાં આવે છે.

રાગિણિ કોમ્પ્લેક્સ, રાગિણિ સીનેમા નજીક, ભડકોદ્રા, અંકલેશ્વર - ૩૯૩ ૦૦૨.

ફોન : (૦૨૬૪૬) ૨૩૯૩૧૯
(૦૨૬૪૬) ૨૫૫૭૪૬

શુભેચ્છા સંઘ

અનીલભંડારી

૨૪ની ૬૬૬૨

અનીલ સીમેન્ટ & સેનેટરી

બિલ્ડિંગ મટીરીયલના છુટક તથા જથ્થાબંધ વેપારી

જ ASTRON

૧૦૧/૧૦૨/૧૦૩, અર્જુન કોમ્પ્લેક્સ, એલ.બી.-ભટાર રોડ, સુરત.

ફોન : ૨૨૩૫૪૨૪, ૨૨૩૪૨૧૫
મોબાઈલ : ૯૪૨૬૧ ૩૯૪૨૨

With Best Compliments from

મનહરભાઈ કોટેયા

Shree

Madhur Sugar Agency

શ્રી મધુર સુગર એજન્સી

તેલ, ખાંડ-ખાંડસરીના જથ્થાબંધ વેપારી

LG/૧૧, સ્વાતિ ચેમ્બર્સ, ગલેમંડી મેઈન રોડ, દિલ્લી ગેટ, સુરત-૩.

Phone: (O) 3941920 (R) 2555656
(M) 937535251

Uttambhai Chhaganbhai Parmar

Tel : 230558

- FOOT WEAR
- STATIONERY
- HOSIERY
- SPORTS GOODS
- CARD-GIFTS
- PROVISIONALS
- PERFUMERIES
- TELEPHONE-CLOCK
- CALCULATORE
- STD - ISD - PCO
- IDEA+AIRTEL+HUTCH

A S O P A L A V

KIM-394110. GUJARAT, INDIA.

શુભેચ્છા સહ...

લગ્નગીત, સુગમ-સંગીત, પ્રાર્થના
સભા માટે સંપર્ક કરો

શ્રી નિકેશ સંઘવી
કુ. ફોરમ એન. સંઘવી

અવનવી ડિઝાઈનોના ઘરેણા
બનાવવા માટે તાત્કાલિક સંપર્ક કરો.

મોબાઈલ : ૯૮૨૫૨ ૫૭૭૨૯

ગુજરાતી કવિતાનો ધખકાર ઝીલતું દેમાસિક

કાલ્ય સૃષ્ટિ

તંત્રી : સુરેશ વિરાણી

સમગ્ર ભારત ઉપરાંત યુ.કે., યુ.એસ.એ.,
કેનેડા સુધી લોકપ્રિયતા ધરાવતું સામયિક

વાર્ષિક લવાજમ રૂ. ૧૫૦/-

પત્રવ્યવહાર

સુરેશ વિરાણી

સાગર પેલેસ એપાર્ટમેન્ટ, શિલ્પાપાર્ક સોસાયટી,

લંબે હનુમાન રોડ, મુરત-૩૯૫૦૦૬

☎ : (૦૨૬૧) ૨૫૫૯૭૨૨ (મો) ૯૮૭૯૦ ૮૬૦૪૪

શુભેચ્છા સહ...

જીનવાલા ઈલેક્ટ્રીકલ્સ

દરેક પ્રકારના બંગલા અને મકાનના
ફન્ક્શનલ અને કેસીંગ કેપોંગ, લાઈટ
ફીકચર્સ, પંખા તેમજ સનમાઈકાનો
છુટક અને જરથાબંધ સામાન મળશે.

દુકાન નં. ૧, રવિકિરણ કોમ્પ્લેક્સ, વાલીયા
ચોકડી, જી.આઈ.ડી.સી., અંકલેશ્વર.

☎ : (૦) ૨૨૪૬૨૭, (૨) ૨૪૩૮૩૦

શુભેચ્છા સહ..

વિપુલ પટેલ

Mobile : 98248 65087

વિકાસ

પ્રિન્ટીંગ & કોમ્પ્યુટર

ઓફસેટ પ્રિન્ટીંગ

સ્ક્રિન પ્રિન્ટીંગ

કોમર્શીયલ ડીઝાઈનિંગ

૫૦ ફૂટ ખીજડાવાળો રોડ,

આદિત્ય પાર્ક શ્રેરી નં. ૧,

ભૂમિ ટેલરની બાજુમાં, રાજકોટ.

કલેજ પરિવાર - 200૪-2004

લેઠેલા કાબેલી { પંચમ કિપલ, ચાવાલા મેઘના, પટેલ ન્યના, યોહાણ જ્યોતિકા, પરમાર ગીતા, પાઠવી સુનિતા, પટેલ ચોગિલા, છાંસાદિયા હર્ષદી, પ્રજાપતિ વર્ષા,
 ખુરવી યર પટેલ પ્રતિલા, પંચોલી શીતલ, વસાવા પારલ, પારેખ મેઘના. }
કાબેલી { યોહાણ કિરણ, વસાવા અશ્વિન(ડુ.કલાકી), નોનીચાઈ હરિમાણલ(ડુ.કલાકી), ડૉ. જ્યંત શાહ, મિ.ડૉ. પ્રફુલલિંક શાજ, ડૉ. પ્રવિણચંદ્ર મારટર,
 ડૉ. રાજેન્દ્ર પટેલ, પટેલ જ્યંત(સિ. કલાકી), સીમતી કલિતાબેન રાઘવા(કેકવાલ), બેરવાલા દર્શના(સામાન્ય મનો). }
બિએલા { ટેલ દિપ્તી, પટેલ કિરુલ, પટેલ પ્વાતિ, સિંઘ હેમવતી, વાઘાણી શીતલ, કોટેચા મનિષા, કાપડીયા હેતલ, પ્રજાપતિ રેખા, વર્મા મેઘના, રલોક શીલ,
 સોલંકી દેશી, પટેલ દર્શના, ચૌધરી અનીષા, પટેલ ચેતના, ડેડેલ દિલીશ, ભાયક રોમી, મહેલા જોહલ, શાખ સ્વેતી, પટેલ દિના. }
મયામ હરોળ { બોબલ કાતમા, સોલંકી સંધ્યા, પટેલ કેવુ, પટેલ યેશાલી, શાખ જાવિદ, શિયાણી ધિરાગ, ચૌધરી સંદિપ, રોહિત ગણેશ, ભચરીયા સંજય,
 યીપલીયા હર્ષ, ચૌધરી સચિન, વાલવી ગૌરી, કારક નીતાભાઈ(સેવક) }
બિએલા { જાલવ મિતેશ(વોચમેન), ખેર નીરવ, પટેલ અલતાફ, કપુરિયા ઓમવજી, ગોવાણી મુકેશ, પટેલ હરોળ, પટેલ બીકુંજ, પટેલ ભુવેન, પટેલ સંજય,
બીજી હરોળ { દેસાઈ અંબુભાઈ, પાદરીયા પંકજ, કંથારીયા જિજ્ઞેશ, સુર્કેટ ચાંબલન(સેક્રાઈ કામલાર) }

टिप प्राइंटस - डॉ. ज्योती कापिला

वाणिज्योत्सव प्रसंगे स्वागत प्रयत्न करता
कांतिश्रमा आचार्य

वाणिज्योत्सवने शोभापनारा महानुभव्यो

पलयासी नृत्य... आगन असवाती...

जाटक - 'शिशाक सांभे तडोमतलामु' नुं ओक टरव

'शुभेच्छा समारंभ' मां तालीमायंत्रि
प्रमोदापन आपघता श्री विजयसिंह घरीया

ओकपात्रीय अतिलय
'कला'... रोहित जडेरा

'भाडी तारा भंडीरीओ'
अरबानुं ओक टरव

डॉ. ज्योती कापिला परर हरो पुरस्कार
स्वीकारता तश्ट्यी प्रविश्टायां टिव्हेरा परमार

शरश्ट्याली नृत्य
'होलीयामे उडे रे गुलाब'

जाटक शुभ अंगन शापघालनुं ओक टरव

स्वागत नृत्य

वाणिज्योत्सवने माणानुं प्रेसकवृंत